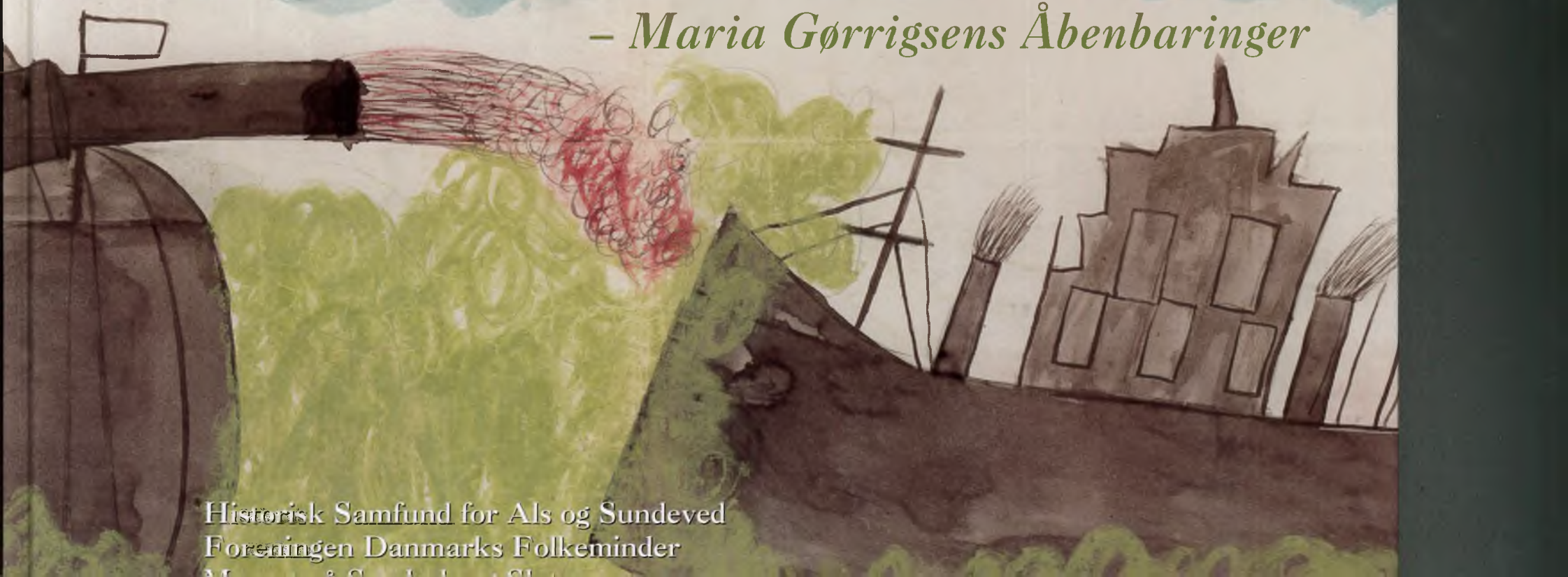

Første Verdenskrig i Mikroperspektiv

– Maria Gørrigsens Åbenbaringer

Historisk Samfund for Als og Sundeved
Foreningen Danmarks Folkeminder

Inge Adriansen

FØRSTE VERDENSKRIG I MIKROPERSPEKTIV
– MARIA GØRRIGSENS ÅBENBARINGER

2003

HISTORISK SAMFUND FOR ALS OG SUNDEVED & MUSEET PÅ SØNDERBORG SLOT
i samarbejde med FORENINGEN DANMARKS FOLKEMINDER

Første Verdenskrig i Mikroperspektiv

© Inge Adriansen og Museet på Sønderborg Slot

Sats, prepress og tryk: Narayana Press

Sat med Caslon Book

Papir: 130 g Chorus Satin

Indbinding: Chr. Hendriksen & Søn, Skive

ISBN 87-87153-49-1

ISSN 85-0845

Forsiden er en bearbejdning af en tegning af Maria Gørrigsen,
dateret 16. juli 1919.

Trykt med tilskud fra
Dansk Kultursamfund af 1910
og Traugott Møller Fonden

INDHOLD

FORORD 5

INTRODUKTION 7

Ingen bliver profet i sin hjemegn 7

SØNDERJYDER I FØRSTE VERDENSKRIG 8

Familien Gørrigsen på Broagerland 9

Pligtens bud 9

»Faldet på Ærens Mark« II

Slaget ved Arras skildret af en deltager II

Psykiske fænomener i Første Verdenskrig 15

SEERSKEN FRA BROAGERLAND 16

Indholdet af syner og åbenbaringer 16

Familiens og omgivelsernes reaktion 17

Mindestenen for Lorenz, Marias sygdom og død 20

Sindssyge eller sorgbearbejdelse? 22

BILLEDER OG TEKSTER ANSKUET UD FRA FORSKELLIGE ASPEKTER 23

SPROGLIGE KOMMENTARER 27

MARIA GØRRIGSENS SYNER OG ÅBENBARINGER I TEKSTER 29

ORDRET GENGIVELSE AF TEKSTEN I DE TO PROTOKOLLER 30

1917 30

1918 38

1919 55

1920 64

1921 69

1922 73

1923 77

MARIA GØRRIGSENS SYNER OG ÅBENBARINGER I BILLEDER 80

32 TEGNINGER GENGIVET I FARVER 81

KATALOG MED S/H GENGIVELSE AF ALLE ØVRIGE TEGNINGER 120

NOTER 132

KILDER OG LITTERATUR 134

REGISTRE 136

ÅRSBERETNINGERNE 139

MUSEET PÅ SØNDERBORG SLOT 2002 139

HISTORISK SAMFUND FOR ALS OG SUNDEVED 2002 143

FORORD

Denne bog belyser Første Verdenskrig i et mikroperspektiv – skildret af en søster til en af krigens faldne boende på en lille landejendom på Broagerland – og den indeholder et særegent supplement til litteraturen om sønderjyske skæbner og kår i den store krig 1914-1918.

Samtidig beskæftiger bogen sig med begreber og betydningssystemer, der ligger langt fra nutidens. Den beskriver oplevelser, der sædvanligvis vil blive betegnet som overnaturlige, og den er udgivet ud fra en anerkendelse af, at der er flere former for rationalitet, ikke blot den traditionelle, der defineres af naturvidenskaben. En del af indholdet er inspireret af Johannes' Åbenbaringer, som under normale forhold ikke spiller nogen særlig rolle i kirkens forkyndelse; men under såvel Første som Anden Verdenskrig har tyske præster flittigt refereret til forudsigelserne heri. Maria Gørrigsens syner og åbenbaringer har således været forankret i den traditionelle kristne forestillingsverden, som hun mødte i sognekirken.

Traugott Møller Fonden og Dansk Kultursamfund af 1910 har givet tilskud til trykningen, og jeg takker begge tilskudsgivere for deres positive interesse. Under arbejdet med tyding og afskrift af Maria Gørrigsens optegnelser er der blevet ydet en god hjælp fra Anne-Birgit Willumsen og Martin Bo Nørregaard. Jeg har endvidere haft stort udbytte af at drøfte udgivelsen med folkloristen og digteren Eske K. Mathiesen, teologen Günter Weitling og kunsthistorikeren Birgit Jenvold. De har alle tre givet kyndige kommentarer til mine vurderinger og vægtninger i introduktionen.

Historisk Samfund for Als og Sundeved, Foreningen Danmarks Folkeminder og Museet på Sønderborg Slot udgiver bogen i fællesskab og har herved gjort det muligt at publicere Maria Gørrigsens tekster og tegninger som en kildeudgivelse i en smuk og værdig form.

Sønderborg Slot i august 2003
Inge Adriansen

INTRODUKTION

Ingen bliver profet i sin hjemegn

Under en nyordning i det historiske arkiv på Museet på Sønderborg Slot dukkede der i 1994 en gemt og glemt skat frem: En uanselig pakke i brunt papir ombundet med seglgarn. På pakken var der anført, at den var indleveret i 1962 af pastor emer. Skjoldborg, sognepræst i Broager 1921-1941. Den viste sig at indeholde to protokoller og 112 tegninger med spor af hyppige udfoldninger og sammenrulninger. På protokollerne var med fast skrift skrevet: »Maria Gørrigsen, Buusholm«, og på de i alt 205 nummererede sider var der nedskrevet en række daterede syner og åbenbaringer. Bag på hver af de nummererede tegninger var der med samme skrift angivet en dato, der stort set svarede til datoerne i protokollerne. Det oplevede var således omhyggeligt beskrevet såvel i ord som billeder.

Protokollerne og tegningerne stammede fra tiden 1917-1923, og de var udtryk for Maria Gørrigsens reaktion på modtagelsen af det officielle budskab om, at hendes bror Lorenz var faldet som tysk soldat på Vestfronten i 1917. I den efterfølgende tid 'erfarede' hun imidlertid gennem en stemme fra oven og i syner, at hendes bror alligevel ikke var død, men var såret og befandt sig i krigsfangenskab. Hun lagde stor omhu i at tegne og nedskrive disse oplevelser, som hun fortalte til sine forældre og sin ældre søster. Af protokollerne fremgår det mange steder, at Maria selv betragtede sine syner som guddommelige åbenbaringer og mente, at hun måtte være særligt udvalgt til at modtage og videregive dem. I 1918 modtog hun således besked fra oven om, at alle hendes billeder skulle skænkes til et museum, som ville lønne hende rigeligt for dem.¹

Således kom det dog ikke til at gå. Museet i Sønderborg, der var oprettet i 1908, kørte på vågeblus under verdenskrigen 1914-1918, da den tyskpatriotiske museumsleder Jens Raben var indkaldt som krigsdeltager ligesom Lorenz Gørrigsen. Han faldt dog ikke som denne, men blev hjemsendt som såret. Raben ville næppe have udvist stor forståelse for åbenbaringer, der gav udtryk for, at Tyskland ville tabe krigen og Slesvig blive dansk igen. Den tyske sognepræst i Broager, Bertel Paulsen, var i hvert fald afvisende over for Marias fremtidssyner, efter at han i sommeren 1918 under et besøg på gården Busholm var blevet præsenteret for en tegning af sin sognekirke udsmykket med dannebrogssflag og hørte Maria fortælle, at hun havde fået at vide, at en forandring fra tysk til dansk styre snart ville ske.

Efter Maria Gørrigsens død i 1923 besluttede hendes søster Dorothea, at alle Marias åbenbaringer i henhold til hendes eget ønske – og Vorherres påbud – på et tidspunkt skulle skænkes til museet i Sønderborg, og den nye danske sognepræst i Broager, J.P.Kr. Skjoldborg, lovede at besøge dette. Han fratrådte embedet i 1941 og har nogle år senere fået overdraget materialet til viderebefordring. Men først i 1962 afleverede Skjoldborg protokoller og tegninger til museet sammen med et brev med sine egne erindringer om Maria og Dorothea Gørrigsen. Ligesom sin tyske forgænger har Skjoldborg været noget usikker over for det forhold, at en af hans sognebørn havde hævdet, at Vorherre jævnligt talte direkte til hende. Denne usikkerhed er nok årsagen til, at der gik en årrække, før han videregav materialet til museet.

Samme forklaring ligger der nok bag det forhold, at tegninger og protokoller blev henlagt i museets arkiv og ikke præsenteret under nogen form, hverken i artikler eller udstillinger. Det er måske også på grund af nutidens tøven over for begrebet åbenbaringer, at det har været svært at finde fondsstøtte til denne kildeudgave. Danskere antages generelt for at være usikre og uafklarede over for religiøse fænomener af denne art. Det hæveder i hvert fald den katolske teolog, Niels Christian Hvidt, der for nylig har udgivet en bog om mirakler.² Imod denne antagelse taler derimod den betydelige folkelige interesse, der er for tv- og radioudsendelser om det overnaturlige.

Som kulturhistoriker behøver man imidlertid ikke at tage stilling til, hvorvidt Maria virkelig modtog guddommelige åbenbaringer. Det afgørende – set ud fra en kulturhistorisk synsvinkel – er, at der her foreligger et enestående materiale til belysning af Første Verdenskrig anskuet i mikroperspektiv. Som borgere i en krigsførende stat, Tyskland, måtte sønderjyderne – i modsætning til borgerne i det neutrale Danmark – tage aktiv del i verdenskrigen. Stort set alle mænd i alderen 18-45 blev indkaldt, og på hjemmefronten måtte kvinder og ældre mænd klare produktionen og dagligdagen. Det værste var dog ikke sliddet, men frygten for, at ens nærmeste, det kunne være ægtefælle, bror, far eller ven, skulle falde i krigen. Ængstelse og håb vekslede bestandigt i sindene hos alle pårørende og var med til at gøre mange psykisk syge.³

Maria Gørrigsens Åbenbaringer, som her gengives i ubeskåret form, belyser den dybe sorg og sjælelige ravage, som blev forårsaget af blot én af tusindvis af faldne sønderjyder. Her anskueliggøres, hvorledes begivenheder i den store historie virker ind i den lille historie. Det almene og det personlige perspektiv knyttes sammen, og vi kommer tæt på et enkelt menneskes angst, håb og tro. Samtidig afspejler både tekster og billeder forestillingen om, at Slesvig efter verdenskrigen atter ville blive dansk, fordi dette var Guds vilje.

Sønderjyder i Første Verdenskrig

Sønderjylland var i 1914 en del af Det tyske Kejserrige og måtte derfor som alle andre tyske områder deltage aktivt i Første Verdenskrig. Den 31. juli 1914 blev Tyskland erklæret i krigstilstand. Alle krigsduelige mænd i alderen 18-45 år skulle møde på kasernerne den 2. august, og herfra blev de efter en uges træning sendt ud til fronterne, de ældste årgange kunne dog nøjes med at udføre bevogtningsopgaver. Skellet mellem dansksindede og tysksindede blev tydeligt ved mobiliseringen. Krigens udbrud blev modtaget med fortrøstning, undertiden begejstring, af de tysksindede, der drog til fronten i fast overbevisning om en hurtig tysk sejr og tilbagevenden fra fronten allerede før jul. For hovedparten af de dansksindede var det ikke blot en tung pligt; for mange af dem følte det tragisk at blive indrullet i en hær, som man ønskede nederlag for. Foråret og sommeren 1914 havde været præget af en tysk propaganda-offensiv rettet mod de danske organisationer, og den var blevet efterfulgt af mødeforbud, skærpet presse censur og udvisninger.

Det var svært for dansksindede at ønske sejr for en stat, der behandlede nogle af sine borgere således. Dette er også baggrunden for det betydelige antal desertationer til Danmark, der fandt sted i løbet af krigen: Ca. 2.500 af de ca. 30.000 indkaldte fra det nuværende Sønderjylland valgte at krydse grænsen.⁴ Det må have været særdeles fristende at unddrage sig krigens gru, men man afskar sig dermed samtidig for muligheden for at vende tilbage til sin hjemstavn i tilfælde af tysk sejr. Og frem til sommeren 1918 var det umuligt at spå om, hvem der ville vinde. I løbet af de fire år, krigen varede, blev der imidlertid udviklet et våbenbrødre- og skæbnefællesskab mellem de dansk- og de tysksindede soldater ved fronten, og det fremgår af mange dagbøger og breve.⁵ For uanset national identitet ønskede de fleste først og fremmest at bevare liv og lemmer; de længtes efter nyt fra familie og hjemstavn og håbede på fred.

På hjemmefronten blev fødevaremanglen mærkbar allerede fra 1915, og der indførtes rationeringer med brødmærker og mælke-mærker. Især i byerne var det småt med levnedsmidler, og de tyske myndigheder forsøgte ihærdigt at fordele de begrænsede midler på en socialt retfærdig måde.⁶ Trods myndighedernes forsøg på at sikre fødevarer og brændsel til alle blev det i stigende grad et problem for samfundets dårligst stillede, især i byerne, at klare sig. I takt med at den allierede blokade af Tyskland blev virksom, blev der vanskelige vilkår for alle, og ved fronterne blev fødevaremanglen særdeles mærkbar. Soldaternes velfærd blev helt afhængig af pakker sendt hjemmefra, og en betydelig del af krigskorrespondancen mellem front og hjem handlede om føde-vareønsker.⁷ I efteråret 1918 var det tyske kejserriges ressourcer ved at være opbrugte, og befolkningen var udsultet. En sidste, næsten desperat offensiv på Vestfronten slog fejl, og i september opfordrede den tyske overkommando regeringen til at indlede fredsforhandlinger. Imidlertid trak det ud, og krigen endte først, da der udbrød revolution i november 1918. Krigstrætte tyske marinesoldater sagde stop, og de blev bakket op af de dårligst stillede i det civile samfund. Den 11. november 1918 blev der våbenstilstand – krigen havde da varet i fire år og tre måneder. Dens følger var næsten uoverskuelige både på kort og på langt sigt.

I alt havde der været indkaldt omkring 30.000 mand fra Nordslesvig (i daglig tale Sønderjylland), og af disse faldt som nævnt cirka 5.150 mand hovedsagligt i aldersgruppen 20-40 år. De efterlod sig 1.500 enker og 5.000 børn; endvidere var der 7.000 krigsinvalidere og krigsbeskadede. Der var således ikke blot tale om fysiske følger af krigen, men også talrige mentale skader. De oplevelser, som soldaterne havde haft i skyttegravene under krigen, kom til at sætte sig spor i sindet hos de allerfleste. Mange pårørende til de faldne var også for livstid præget af frygten og uvisheden under krigen og savnet i eftertiden. Blandt disse var forældre og søskende til Gefreiter Lorenz Gørrigsen, Reserve Infanterie Regiment No. 86.

Familien Gørrigsen på Broagerland

På landejendommen Busholm på Iller Mark i Broager sogn boede der ved krigens udbrud en familie bestående af forældrene Andreas og Sophie Gørrigsen og deres tre ugifte børn: Dorothea, der var født i 1878, Lorenz i 1881, og den yngste, (Anne) Maria, der var fra 1884. Hele familien arbejdede sammen om gårdens drift. Lorenz havde aftjent den treårige preussiske værnepligt og havde ellers mest arbejdet derhjemme. Også hans søstre havde efter endt skolegang kun tjent uden for hjemmet i en kort periode.

De tre søskende havde gået i Iller skole og haft Johannes Friedrich Iversen som lærer. Han stammede fra Angel, var uddannet på den dansksprogede del af Tønder Seminarium og virkede som lærer i Iller 1880-1907. Som tjenestemand måtte han være meget varsom med at udtrykke sit dansknationale sindelag, og undervisningen foregik fra 1888 helt på tysk, som det var krævet af myndighederne. Det var dog tilladt at undervise på dansk i timerne med kristendomskundskab, og dette gjorde Iversen. Eller rettere han brugte timerne til at fortælle bibelhistorien på sønderjysk. Han udgav også et lille hefte med bibelhistoriske fortællinger på dialekt, men under pseudonym for ikke at udfordre myndighederne.⁸ Denne dansksindede lærer synes at have sat et stærkt præg på de tre børn fra Busholm. I hvert fald vidner Marias tekster og billeder om et dansk nationalt tilhørsforhold.

Pligtens bud

Ved krigens udbrud måtte Lorenz Gørrigsen i lighed med hele sin generation drage til fronten. Han var indrulleret i et af de infanteriregimenter, hvor der var mange nordslesvigere. For mange bevidst dansksindede soldater som Lorenz måtte krigstjenesten føles særlig tung. En af disse, en landmand fra Københoved i det nordøstlige Sønderjylland, skrev et digt herom i 1915, og det lå blandt hans få ejendele, der efter hans død blev

*Sophie og Andreas Gørrigsen med deres børn, Maria, Lorenz og Dorothea.
Fotoet er komponeret over fire fotos og er antageligt lavet efter Lorenz' død i
1917. Foto: Museet på Sønderborg Slot.*

returneret til hans enke.⁹ Dette digt afspejler – ligesom Maria Gørrigsens tekster – en klar dansk identitetsfølelse og en tro på en retfærdig Gud.

»Det var med blytungt Hjerte,
vi modtog Krigens Bud.
Det var med dobbelt Smerte,
vi gik i Kampen ud.

Det smerter dybt at skilles
fra Hustru, Børn og Hjem,
naar Fædrelandet kalder
til Kamp dets Sønner frem.

Men tvinges vi af andre
er dobbelt tung vor Gang,
thi siden fem Aartier
de har os under Tvang.

Og vi som tidligt lærte
at følge Pligtens Bud,
vi gik, omend med Smerte,
med dem i Kampen ud.

Ak Herre Gud, hvor længe
før Ret du fører ud,
det Suk fra Hjertet trænger
sig frem mod Himlens Gud.

Thi vi kan ej forvente
vor Hjælp ad anden Vej;
vi har ej Magt i Hænde,
vort Haab staar, Gud, til dig.«

»Faldet på Ærens Mark«

Lorenz Gørrigsen gjorde størstedelen af tiden tjeneste på Vestfronten. Han har givetvis som de fleste benyttet sig af muligheden for at sende et portofrit brev hjem til familien næsten hver dag, men der er desværre ikke bevaret breve fra ham. Der er til gengæld bevaret tusindvis af breve sendt fra andre sønderjyske krigsdeltagere, og adskillige brevsamlinger udkom under og lige efter verdenskrigen. I løbet af 1990'erne er der også udgivet bøger baseret på breve fra sønderjyske soldater.¹⁰ Tilsammen tegner de et billede af en ensformig stillings- og udmattelseskrig, afbrudt af stort anlagte offensiver, der i reglen endte uden mærkbare ændringer i styrkeforholdene. Til gengæld var tabstallene meget høje. Den oplevede virkelighed omfattede på den måde virkelige ekstremer: Det dødelige kaos under kampene og den monotome lange ventetid ind i mellem, hvor man lå i skyttegravene plaget af hjemlængsel ude af stand til at se mening i krigen.

Den velfungerende feltpost havde den negative virkning, at der hurtigt opstod ængstelse i soldatens hjem, når breve pludselig udeblev i nogle dage. Hvis der så kom en officiel kuvert fra regimentet eller fra Krigsministeriets Zentral-Nachweise-Bureau, krøb angsten ind i alle lemmer, og det var svært overhovedet at overvinde sig til at åbne brevet og læse budskabet. Den 27. april 1917 gik landposten på Broagerland den tunge gang ud til Busholm for at aflevere en kuvert af denne art. Brevet var skrevet af løjtnant og kompagnifører von Resen, der meddelte, at den 35-årige ugifte landmand og korporal Lorenz Gørrigsen fra Iller, der var af evangelisk religion, var død i kampen ved Arras den 11. april kl 21.

Efter modtagelsen af dette brev gik familien op til personregisterføreren på *Standesamt*, hvor de fik den sørgelige meddelelse indført i dødsregisteret for Broager.¹¹ Nogen tid efter kom posten med et stort brev fra kejseren selv. Det indeholdt et koloreret billede af en smuk engel, der bøjer sig omsorgsfuldt over en ung soldat, der ligger blidt indsovet på slagmarken. Billedet bar

Lorenz' navn og var en bekræftelse på, at han havde lidt »den Heldentod für Kaiser und Reich«, idet dette udsagn var signeret Wilhelm II. Alle familier modtog dette billede, i hvert fald i de første 3-4 krigsår, og i flere familier på Broagerland kom man til at modtage adskillige af disse engle-idyller. Det var de familier, hvor både faderen og flere sønner faldt – eller fire brødre, som det var tilfældet i to familier.¹²

Idylliserende billeder af denne art skulle kaste et forsonende skær over krigens barske realiteter og dække over den indlysende kendsgerning, at de fleste soldater døde en jammerlig død i de smalle skyttegrave, hvor de blev liggende i ingenmandsland eller hang på pigtråd i dage, uger eller måneder. Det officielle billede viser også, at engle på slagmarken ikke kun var udtryk for en naiv forestillingsverden, der fandtes i hovedet hos en naiv gammeljomfru på en lille landejendom på Broagerland, men at englebilleder også kunne være et propagandamiddel, der anvendtes flittigt af Krigsministeriet i Berlin. Da der ikke var egentlige ideologiske forskelle på de krigsførende stater, var der så meget desto mere behov for effektiv krigspropaganda for at fastholde kampviljen både på udefront og hjemmefront.

Slaget ved Arras skildret af en deltager

Anden påskedag 1917 angreb britiske styrker de tyske stillinger ved Arras, 150 km nord for Paris. Angrebet skulle støtte en stor fransk offensiv ved at binde de tyske reserver. Briterne angreb på en ca. 30 km bred front og blev støttet af mere end 3.000 kanoner. Den 4. april begyndte de at forberede angrebet ved at bombardere de tyske stillinger. Fem dage efter, om morgenen den 9. april, forstærkedes beskydningen og med en kraftig sne- og sludfyldt vind i ryggen gik de britiske styrker til angreb. I de første dage gik angrebet over alt forventning. De udmattede tyske soldater magtede ikke at holde deres sønderskudte skyttegrave og måtte trække sig tilbage. For at fastholde fremgangen besluttede den britiske ledelse at indsætte rytteri. Den

Alle efterladte fik sædvanligvis tilsendt mindeblade fra den tyske kejser. I hæren var mindebladet ofte smykket med en smuk, meget kvindelig engel, der hædrer den faldne, før han løftes op i himmerige. Virkeligheden lå uendeligt langt fra dette skønmaleri. Den fremgår af to postkort fra Holger Dau, Sønderborg. Øverst har han fotograferet sine kammerater i et lille granathul på Vestfronten, nederst ses russere faldet på Østfronten. Fotos: Museet på Sønderborg Slot.

11. april angreb engelsk kavaleri for første gang på Vestfronten siden krigens begyndelse. Det blev også sidste gang, for det gik grueligt galt.

Samme dag blev Marie Gørrigsens bror, Lorenz, dræbt ved Héninel. Byen blev holdt af Reserve Infanterie Regiment Nr. 86, som havde modstået de første angreb. Men nord for byen var briterne trængt 5-6 km frem til landsbyen Monchy, og de kunne nu angribe fra både nord og vest. Regimentet afviste adskillige angreb, men den 10. april blev III. bataljon angrebet af seks kampvogne og måtte trække sig tilbage til hulvejene bag Héninel. Regimentets II. bataljon, som Lorenz tilhørte, lå nord for byen og måtte efter forbitrede kampe og svære tab følge III. bataljon dagen efter. Det var under disse intense kampe, Lorenz Gørrigsen blev dræbt.

En anden dansksindet sønderjyde, Michael Steffensen, deltog som ordonnans i påskeslaget ved Arras i umiddelbar nærhed af Lorenz Gørrigsen. Han faldt selv i Flandern i november 1917, men før da havde han skrevet en række bemærkelsesværdige breve med skildringer af frontlivet. Brevet om påskeslaget ved Arras er dateret den 17. april 1917 og skildrer kampene få kilometer nord-øst for Héninel:

»Solen er forlængst gaaet ned i sin Seng af rosenrøde Dynner, som Olfert Ricard siger, – der er Fred og Stilhed her, kun de tunge Drøn høres i det Fjerne. Jeg er 25 Kilometer bag Fronten mellem Arras og Valenciennes. Vi skal hvile et par Dage oven paa den skrækkelige Tur. Nu vil jeg kort fortælle, hvad jeg har oplevet, hvad jeg led, og hvad jeg vandt.

Anden Paaskedag lød Allarmsignalet, og allerede en halv Time senere var vi undervejs til Fronten, som laa 12 Kilometer fra Byen, hvor vi laa. Englænderne var brudt igennem ved Wancourt, og vi maatte ind i Aabningen. Klokken 5 om Eftermiddagen begyndte Kompagnierne

at grave sig ned ved Landevejen til højre for Landevejen bag Monchy. I Snevej og Regn arbejdedes der uafbrudt i fjorten Timer. Da fik Bataillonens Befaling til at gaa frem og tage Føling med Fjenden. Foran Briterne, – til venstre for Landevejen Cambrai-Arras, maatte Soldaterne nu begynde forfra at grave sig ned, udsat for Ilden fra Englændernes Kanoner og Maskingeværer. Tre gange blev engelske Infanteriangreb afslaaede af vore Kompagnier i Dagens Løb (...)

Ved Tilbagekomsten til Staben blev der meldt, efter engelske Fangeudsagn, som syntes aldeles tilforladelige, at et engelsk Angreb paa Monchy blev forberedt til Onsdag Morgen den 11. April. Straks blev jeg sendt afsted til vor Bagage, som laa 10 Kilometer bag os, i Byen Saily, for at hente Patronvognen med 24.000 Patroner. Klokken 5 om Morgenen kom jeg tilbage med Vognen.

Midt paa Skraaningen opad Højen til Stabslageret saa jeg, at der forude signaliseredes et engelsk Angreb. Brandgule Lyskugler svævede over en bred Front, – der var alvorlig Fare. I en Fart blev Patronerne udladede, og Kammeraterne hentede for at slæbe dem op til vort Lagersted. Det var næsten lyst, og fra Højden kunde jeg se, hvorledes Tropperne, der dækkede 84ernes Flanke, veg tilbage i vild Uorden. Kanonerne drøned foran og bag os, og Skæret fra Tusinder af eksploderende Granater lyste i Morgengryet. Da saa jeg noget mærkeligt, noget, som jeg aldrig vil kunne glemme. 84erne sprang ud af deres Skyttegrave og bombarderede en stor graa Kolos, som drejede sig rundt og gav Ild, saa det lyste som Lyn fra dens Sider. Det var en engelsk »Tanks«. ¹³ Snart fik vi Øje paa tre andre, og en af dem var os ganske nær. Den listede sig op ad Bakkeskraaningen fra Monchy op til os, og nu gav den Ild mod os. Som Hagl smældede Kuglerne mod Barakkerne og Træerne, og snart var Staben

der med Geværer og Karabiner. Men Uhyret sneglede sig altid nærmere. Linjen foran os var gennembrudt. Briterne stormede og tog Monchy; vi, omkring ved en Snes Mand, var de eneste Forsvarere af Højden. Da blev der givet Ordre til Tilbagetog (...)

Skrækkeligt var det at se de lange Rækker af Saarede, som kom fra forreste Linje, skrækkelige var de engelske Granaters Eksplosioner paa Vejen Arras-Cambrai, som vi maatte frem ad. Vi mødte flere af vore Folk, som dog ingen Oplysninger kunde give om Hovedstyrken. De var om Morgenen sendt bort for at hente Kaffe, og da de vilde vende tilbage til Linjen, rasede Kampen i Skyttegraven. De lod alting staa og løb med Flokken tilbage, og tog de Saarede, som havde slæbt sig ud af Tummelen, med tilbage. Snart naaede vi vore Linjer. Kuglerne peb fra Hundreder Bøssepiber mod os, det gik fra Hul til Hul, endeligt naaede vi ind. Stillingen var holdt. Vel Tusinde engelske Lig laa foran Skyttegraven, og mange Saarede laa og jamrede sig. De kunde ikke hentes ind, thi blot et Hoved oven for Skyttegravens Rand, og en engelsk Kugle peb om Ørerne paa det. – Løjtnanten afgav følgende Melding: En engelsk »Tanks« havde kunnet nærme sig, uden at det ved Geværkugler og Haandgranater var muligt at forhindre det, dens Panser var uigennemtrængelig for disse Forsvarsmidler. Foran Graven drejede den Siden til, og kørende langs Skyttegravens Rand havde den mejet Besætningen ned, som ikke vilde vige, før der blev givet Kommando dertil. Det var dog lykkedes en stor Del at redde sig i Granathuller bag Skyttegraven, og denne Flok havde afslaaet de engelske Regimenters Angreb, som fulgte umiddelbart bagefter. – Det havde været Massemord (...)

I Morgen rejser vi til Valenciennes som Armee-Reserve. Altid maa vi være parate til at gaa i Ilden paa

ny. – 84erne har faaet en glimrende Ros, – som ingen agter paa. De sikrede højre Flanke, men der randt Blod, ungt Blod i Strømme. Vor Bataillon tabte 2 kompagniførere og 3 løjtnanter og Major Koller, – Chefen for anden Bataillon faldt. – Om tabene [af menige] tør jeg ikke skrive i Dag, maaske en anden Gang (...)

Det er haardt at se Lidelser, Medlidenhedsfølelse er tung Smerte. Disse stovte, bredskuldrede, ranke Gutter, som gaar i Slag, vaager, lider i Døgn, sulter, tørster, staar der, – men bliver. Mange finder deres Grav derude, andre lemlæstes. Man holder af disse Gutter; thi man deler alt med dem, den sidste Rest af Humøret, den sidste Mundfuld Vand, og den sidste Bid Brød. Det er dem, der varsomt hyller den døde Kammerat ind i Kappen og gemmer ham i Moder Jords Skød. Og saa spænder de den tunge Hjelms af og bøjer Hovedet i Bøn for den døde Kammerat. – Det er Ting, som binder en til disse Krigere, det gør ondt at se dem segne, segne uden Smil.«¹⁴

I begyndelsen af maj indstillede briterne deres angreb ved Arras; slaget var forbi. Briterne havde mistet ca. 158.000 døde og sårede og tyskerne omtrent det samme. Frontlinjen var blevet skubbet 6-7 km mod øst i en bredde af 30 km, men det var ikke lykkedes at bryde igennem de tyske linjer. Den franske offensiv var ikke gået bedre. Som flere andre offensiver på Vestfronten kostede slaget ved Arras op mod 300.000 faldne og lemlæstede – uden at der blev ændret noget som helst på stillingen eller krigens gang. Michael Steffensens selvoplevede realistiske skildring rummer glimt af det menneskeskabte helvede og meningsløse vanvid, som Første Verdenskrig var for de fleste menige frontkæmpere. Men hans brev fortæller også om det kammeratskab og den solidaritet, som blev udbredt mellem soldaterne uanset deres nationale eller sociale tilhørsforhold. Da alle breve var underlagt censur, er det yderst sjældent, at tabstallene blandt

de menige var anført. Tilsvarende skildringer af krigens vanvid og de venskaber, der også opstod, findes i andre soldaterbreve og i skønlitterære værker.¹⁵

For hjemmefronten var det yderst svært at forholde sig til skildringer, hvor døden og gruen mere end antydes. Her var der et dybtfølt behov for at finde en mening med vanviddet og at få kastet et mildnet skær over rædslerne. Hvis tragedien ramte, og man modtog budskabet om, at ens nærmeste var savnet efter en kamp og antageligt faldet, så greb man til ethvert halmstrå for at finde trøst og forsøgte at omtolke budskabet fra smerte til håb. Det kunne jo være, at han ikke var død, men kun såret eller tilfangetaget eller begge dele. Trods den tyske hærs grundighed og omhu med registreringer af dødsfald, måtte der opstå tvivl om en del af de savnede. De efterladte modtog derfor undertiden modstridende meddelelser om, hvad der var sket. En anden familie i Broager fik således et brev fra kompagniet om, at deres søn var savnet efter en kamp, dernæst at han var død, så fulgte et lykkeligt budskab om, at han var i fransk fangenskab. Men efter en måned vendte sorgen tilbage, da krigsministeriets centralbureau meddelte, at han alligevel var faldet og straks begravet på slagmarken.

Psykiske fænomener i Første Verdenskrig

Mange af de pårørende til soldaterne ved fronten søgte trøst i kristendommen, især i troen på en mulig indgriben fra Gud. Nogle mente, at de yderste tider stod for døren, og de genlæste Johannes Åbenbaring og andre af Bibelens apokalypser. I alle krigsførende stater trivedes også alternative overnaturlige forestillinger, især spiritisme. For de faldnes efterladte var det en tilløkkende og opløftende forestilling, at det skulle være muligt at knytte en kontakt til den faldne i den hinsidige verden. Clairvoyante medier var efterspurgt, og talrige slægtninge til faldne oplevede stemmer fra hinsides eller syner, hvor budskabet var, at de dybt savnede befandt sig godt i en anden verden. Et berømt

eksempel herpå findes i bogen *Raymond*, skrevet af en fremtrædende engelsk fysiker, Oliver Lodge. I modsætning til Maria Gørrigsen blev Lodge spiritist, og det var gennem spiritistiske medier, at han blev overbevist om at opleve direkte kontakt med sin søn Raymond, efter at denne var faldet i Flandern.¹⁶

At Maria Gørrigsen oplevede åbenbaringer og syner, var således ikke noget særsyn, langt fra. Det unikke er, at hun ikke blot videregav dem i mundtlig form, som de fleste gjorde, men at hun omhyggeligt både nedskrev og tegnede sine oplevelser. Hendes billeder og tekster har en særlig værdi som kilde til en udbredt forestillingsverden, der i dag vil forekomme de fleste meget fjern. At hun udtrykker visioner, der var almengods i samtiden, fremgår blandt andet af Peter Becks erindringsbog *Dansk dreng i Sundeved*. Han var født på en større gård ca. 20 kilometer fra Busholm på Iller mark. Hans svoger og hans ældre bror var med i krigen. Først faldt svogeren og dernæst broderen; og i begge tilfælde kom der flere breve, før dødsfaldene endegyldigt kunne fastslås af de tyske militære myndigheder. Det gav usikkerhed og vakte falske forhåbninger i familien, og Peter Beck fortæller om sin mors reaktion på budskabet om hans brors død:

»Og nu kom en mærkelig tid. I et par år håbede vi, at han skulle komme hjem; det var alle de forskellige meddelelser, der skabte usikkerhed. Han kunne for eksempel være i Nordafrika som krigsfange. En nat havde min mor drømt, at han var fange på Madagaskar. Hun spurgte mig straks om morgenen, hvor det lå. Præsten forsøgte at trøste og sagde til hende, da hun fortalte om sine drømme: Jamen madam Beck, i Bibelen går drømme ofte i opfyldelse, hvorfor så ikke her?«¹⁷

1917 den 28 Marts.
Jeg saa i et Syn., hvor der var en-
der faldt i Krigen, og hvor der var en.
der samlede ham op, han havde
lysthaar. Jeg saa vagen, og saa dette.

Første indførsel i protokol 1. Hvornår indskrivningen er påbegyndt, kan ikke afgøres, men det må antageligt først være sket efter en række syn er oplevet.

Foto: Museet på Sønderborg Slot.

SEERSKEN FRA BROAGERLAND

Maria modtog – ifølge sine egne optegnelser – det første 'syn' den 28. marts 1917 i vågen tilstand. Hun så en lyshåret mand, der faldt i krigen, og en, der samlede ham op. I første omgang reagerede hun tilsyneladende ikke særligt på dette og satte det ikke i direkte forbindelse med broderen i krigen. Det skete først ved det næste syn. Det oplevede hun den 30. april 1917 – tre dage efter at familien havde været hos personregisterføreren for at meddele Lorenz' død. Denne gang hørte hun igen en stemme, og den refererede til det første syn og fortalte, at det var Lorenz, hun havde set falde og blive samlet op. Dernæst så hun i et nyt syn, at han lå på lazaret, hvor en nonne plejede ham. Der er næppe tvivl om, at et syn af denne art må have været som vand for tørstende sjæle, og Maria har givetvis straks fortalt forældrene og søsteren om oplevelsen, som hun – midt i den dybe sorg – måtte opleve som en åbenbaring fra oven.

Hvor hurtigt efter broderens død Maria er begyndt at tegne og nedskrive, hvad hun så og hørte, er umuligt at vide. Men der er så stor overensstemmelse mellem hendes beskrivelser i tekster og billeder, at hun antageligt må være begyndt ret

hurtigt efter sit første store syn den 30. april 1917. Billederne er både nummererede og daterede, og på bagsiden af alle billeder, enkelte gange også på forsiden, har hun skrevet, hvad de forestiller.

Indholdet af syn og åbenbaringer

Forlæg til de mange scenerier fra fremmede verdener har Maria kunnet finde i samtidens illustrerede blade, og hun synes at være inspireret dels af alment oplysende tidsskrifter, hvor eksotiske lande og folk var et ret hyppigt tema, dels af de blade, som blev udgivet af Ydre Mission med fængende beskrivelser fra hedningemissioner i fjerne lande. I Broager Kirke var der i de første årtier af 1900-tallet en aktiv kreds, der arbejdede for Ydre Mission, og i *Dansk Missions-Blad* var der hver måned skildringer fra fjerne egne som Kina, Japan og Grønland, jævnlige illustreret med fotos med mennesker og bygninger. Dette blad bragte også kristelige digte på jævne rim i lighed med Marias.¹⁸

Marias tekster belyser især fem temaer, som her er anført ud fra den hyppighed, hvormed de forekommer i teksterne.

Tegningerne illustrerer de samme temaer, men her har de mere maleriske og dramatiske dele fået større vægt, og det må også have været sværere at tegne 'en røst fra oven' end f.eks. dyr og planter i fjerne lande.

Broderens skæbne, bl.a.:

- tilsagn fra Vorherre om, at broderen lever og har det rimeligt og syner, der bekræfter dette
- telepati med broderen
- syner af hjemmet pyntet ved broderens lykkelige hjemkomst

Beskrivelser af de steder, hvor broderen opholder sig:

- etnografiske, geografiske og zoologiske skildringer af fjerne lande.

Dommedagsvisioner om:

- de sidste tider, hvor Vorherre griber ind og frelser de gode.
- Satan og hans slæng
- onde ånder, der truer
- de sidste tider med kometer og stjernefald på himlen

Varsler om kommende konkrete begivenheder:

- Slesvig og Broagerland vil blive dansk
- den tyske kejsers flugt
- den russiske revolution
- tekniske fremskridt med elektriske ledninger, cykler og 'bilskibe'.

Maria som Vorherres udvalgte:

- beskrivelse af gaver, som hun vil modtage af Vorherre
- fordømmelse af dem, der ikke vil tro på åbenbaringerne
- pålægget om at aflevere billederne til museet

Familiens og omgivelsernes reaktion

Til at begynde med tegnede Maria på små ark papir, men efter de første syv syner er der blevet indkøbt tegnepapir, og billederne fremstod nu i større format. Der blev også hurtigt anskaffet farver. Efterhånden som synerne blev mere omfattende, udviklede Maria en vis tegnefærdighed – og samtidig en skaberglæde. Hun kunne ikke få plads til alt det, hun oplevede, på tegneark i normal størrelse. Derfor har hun – eller måske hendes mor eller søster – undertiden syet tre-fire ark sammen.

De første tekster må have foreligget på løse ark eller i et kladdehefte. Men på et tidspunkt har Maria valgt at samle og indskrive dem i to protokoller. Det må være sket efter indførelse af kronemønt i foråret 1920, da prisen på dem er angivet i kroner. De er af lidt forskellige størrelse og omfang. Den første har kostet 1,50 kr. og den næste 2 kr. I 1920 var daglønnen i Danmark for en landarbejder omkring 3 kr.

Om forældrenes umiddelbare reaktioner vides intet. Sophie Gørrigsen døde i 1921 og Andreas Gørrigsen nogle år senere. Men indkøb af såvel protokoller som tegnepapir og farver kan tyde på, at familien i den lille landejendom på Iller Mark må have følt, at de havde adgang til en skat – Guds tale til husets datter – og disse åbenbaringer skulle bevares, så andre kunne få glæde af dem.

Efter faderens død drev Dorothea selv ejendommen med hjælp fra en tjenestekarl fra lokalområdet. En af disse var Christian Hansen, født i 1930 som søn af teglmester Peter Hansen i Brunsnæs. I 1943, hans sidste skoleår, skulle han ud at tjene, og han fik plads på Busholm. Her sov han i et blåmalet kammer, hvor der med tegnestifter var opsat en række af Marias billeder med engle på væggen. Han følte, at det var trygt og godt at sove under englevagt og fandt på ingen måde udsmykningen sær. Dorothea, eller 'Dodde', som hun blev kaldt, kommenterede aldrig billederne overfor tjenestedrengen.¹⁹

Der er ingen tvivl om, at Dorothea har troet fuldt og fast på

»Den 30. April 1917. De var de første Syn jeg saa, hvor min Broder laa i et Lazaret.« Tegningen er udført tre dage efter modtagelsen af brevet fra kompagniføreren om, at Lorenz var faldet i slaget ved Arras 11. april. 171 x 207 mm.

Marias åbenbaringer, for hun har efterladt et klart udtryk for den overbevisning på et brevudkast, der var indlagt i den ene protokol. Teksten er antageligt skrevet sidst på året 1947 eller kort tid derefter, og det er en kladde til et brev, som andre antagelig skulle skrive for hende, måske til Røde Kors. Brevet er en indtrængende anmodning om at iværksætte en eftersøgning af Lorenz, da hun er sikker på, at han endnu er i live. Troen på hans mulige hjemkomst var således levende på Busholm 30 år efter meddelelsen om hans død i slaget ved Arras – til trods for, at der var foregået endnu en verdenskrig, og at Lorenz på dette tidspunkt ville have været mindst 66 år. Dorothea skriver i sin kladde:

»Sidste Aar henvendte jeg mig til det Røde Kors om de vilde være mig behjælpelig med at faa en Undersøgelse igangsat angaaende min bror Lorenz Görrigsen, som forsvandt i den første Krig 1917 den 11. April ved Arras. Men Røde Kors forslog at rette Henvendelse til Politiets Efterretningstjeneste. De skrev at de i efteråret 1947 have indstillet Eftersøgningen. Nu er det jo mit store Önske om de vil være mig behjælpelig med en Eftersøgning, hvis det kan lade sig göre. Jeg ved jo helt bestemt, at han er i live.

Jeg har jo haft en Söster. Hun havde i flere Aar för hun Döde en stor Aabenbaring. Alt har passet til nu, og hun saa min Broder alle steder, hvor han vandrede. Til sidst saa hun ham paa Djævleöen, og der saa hun han kom fra og hen på en anden ö og saa paa Kuba, og derfra saa hun, hvor han kom hjem.

Sidste Sommer hörte vi i Radioen, hvor alle Fanger kom af Djævleöen og hen et andet sted. Fanger har siddet der i 30-40 Aar. Jeg har tænkt, om han ikke skulde være der ibland. Hun har set, hvor han flygtede og blev fanget og kom ind i et stort Fængsel og har siddet der i mange Aar. Alle Billeder har hun tegnet, hvor han opholdt sig.«²⁰

Efter Marias død opbevarede Dorothea omsorgsfuldt hele materialet, indtil hun sent i livet overgav det til sin tidligere sognepræst. Der vides kun lidt om omgivelsernes reaktion på Marias åbenbaringer, og kun nogle få ældre brouinger – som Christian Hansen – kunne bidrage med lidt, da museet efterlyste erindringer i 1997-98. Til gengæld har Skjoldborg udførligt beskrevet sit indtryk af familien på Busholm og har her også fortalt om omgivelsernes skepsis. Han havde været på Busholm adskillige gange i embeds medfør. Optegnelsen er dateret januar 1962 og er foretaget af Skjoldborg i forbindelse med hans videregivelse af materialet til museet.

»Første Gang jeg traf hende, var i Efteraaret 1921. Jeg var hentet til Hjemmet for at tage hende, hendes Søster og Fader til Alters. Efter Altergangen fik jeg Kaffe. Jeg spurgte da: 'Skal De ikke drikke Kaffe med?' Søsteren svarede. 'Nej, vi har været til Alters.'

Siden da har jeg været i Hjemmet mange Gange. 1917 faldt Broderen i Krigen den 11. April i Slaget ved Arras. Maria G. fik da et Syn. Der blev sagt: Broderen er ikke faldet, han blev saaret og taget til Fange.

Fra nu af fik M.G. det ene Syn efter det andet. Fra 1917 til 1923 har M.G. haft over 110 mindre og større Syner. Hun kalder dem selv for Aabenbaringer. Omgivelserne har været mindre forstaaende for Synerne, og det har bedrøvet hende. Ingen maatte se dem, hvis de ikke troede paa dem. Ofte er det med Trussel om Herrens Straf, hvis Menneskene ikke vil omvende sig og leve et kristent liv.

Synerne kan ofte minde om Johannes Aabenbaring eller flere Steder i det ny Testamente, hvor der tales om Verdens Undergang. Maria G. fik sine Syner mest om Natten, dog har hun ogsaa haft nogle siddende i en Stol ved Aftenstid. Hun kunne mærke, naar et Syn vilde

komme. Saa blev hun underlig tilpas. Søsteren fortalte: 'Det var som der kom en Lysstraale til Maria og lyste op for hende. Vi andre saa ingenting. Der blev lige i Begyndelsen sagt til min Søster: tag og skriv og tegn.'

Hun vægrede [sig] – hun kunde ikke tegne; men hun maatte. Nu findes der efter hende mange større og mindre Tegninger. En Tegning kunde være saa stor som en halv Side af et brev og [andre] ca. 150 cm lange og 30-40 cm brede. Det handler mest om Broderen. Han kommer hjem, men der kan godt gaa nogle Aar. Han føres fra Fængsel til Fængsel, han er blevet set på Djævleøen. Synerne kunde ogsaa handle om det onde: Djævelen og hans Engle. M.G. har ogsaa set Begivenheder, som senere er sket.

I 1917 saa hun, at Kejser Wilhelm flygtede ud af Landet til Holland. Samme Aar saa hun ogsaa, at hele Omegnen med Broager Kirke vilde flage med Danneborg, og der bliver flere Gange sagt til hende: vi bliver danske. Mange af synerne handler ogsaa om en frygtelig Verdenskrig, frygteligere end den første. Krigen kom.

Lad mig nævne et par andre Syner, som handler om noget mere dagligt. En Lørdag sagde hun til en Mand, der passede Kreaturerne: 'I Morgen kommer din Søn, og han kommer med en Pakke nede fra Fjorden.' Hjemmet lå ca. 5 minutters Gang fra Flensborg Fjord. Den gamle Mand slog det hen. Han ventede ham ikke – og kom han, saa kom han altid inde fra Iller By. Det blev Søndag: Sønnen kom med en Pakke fra Fjorden.

En anden Gang saa hun, at en Nabo ved Fjorden havde faaet El. En anden Nabo betvivlede det – han var meget vantro overfor M.G.s Syner. Nogle Aar (?) efter kom de elektriske Traade baade til Lys og Kraft til Ejendommen nede ved Fjorden. Saa sagde Manden: 'Der er nok noget om det alligevel.'

Hun var paa Sygehuset [i november-december 1922], men hun sagde: 'Jeg dør ikke endnu.'

Hun kom sig igen. Den 14. Februar 1923 saa hun sin Moder gaa og rive omkring Huset. Hun sagde til M.G.: du skal nu med mig op i Himlen. Vor Herre sagde ogsaa til hende: 'Nu skal du dø.' Hun blev syg, kom på Hospitalet i Sønderborg og døde her den første Marts 1923.

Sygeplejerskerne sagde om hende: 'Hun er mærkelig. Hun ligger og taler med Englen.' I Synerne kommer Englene atter og atter for [forekommer]. M.G. var en Del indesluttet – noget svagelig af Helbred, enfoldig i sin Tro.

Søsteren troede fuldt og fast paa hendes Aabenbaringer. De var dem til Trøst i tunge Tider. Naar engang M.G. og Søsteren var borte, skulde Tegningerne med de to skrivehefter paa ca. 200 Sider fulde bevares på Museet i Sønderborg. Hvert Syn er beskrevet med Datum, straks det er set, og med det samme tegnet. – Broderen er ikke kommet.«²¹

Mindestenen for Lorenz, Marias sygdom og død

Efter genforeningen blev der rejst mindesmærker over de faldne sønderjyder i stort set alle sogne ligesom det var tilfældet syd for grænsen. I Broager var det menighedsrådet, der var initiativtager til mindesmærkerejsningen, der skete på et græsklædt område vest for kirkegården. Efter rådgivning fra museumsleder Jens Raben og langvarige drøftelser i lokalsamfundet valgte man at følge et forslag fra kunstneren Joakim Skovgaard om at rejse en kæmpehøj og omkranse den med natursten med navne på hver eneste af sognets 165 faldne.²² De efterladte familier blev naturligvis involverede, og de havde mulighed for selv at levere en sten, hvori navn og data på den afdøde blev indhugget. I de fleste tilfælde var det dog mindesmærkekomiteen, der sørgede for at skaffe stenene, og frivillige søgte overalt i markhegn og

Mindestenen for Lorenz i kransen omkring mindehøjen for Første Verdenskrigs faldne, der findes vest for kirkegården i Broager. Mindestøjen er rejst efter Genforeningen, og nogle af navnene er blevet gengivet med 'dansk' stave-måde. Foto: Hans Helmer Kristensen, Museet på Sønderborg Slot 2003.

ved strandene efter egnede sten i passende størrelse. Gennem et halvt år blev der kørt jord og udvalgte sten fra hele halvøen til mindehøjens plads. Det må have været en tung beslutning for familien Gørrigsen at acceptere, at også Lorenz fik sin egen plads i stenkransen omkring mindehøjen. Det var jo en form for accept af hans død. Beslutningen herom må være taget af Lorenz' far, Andreas Gørrigsen, og vi kender ikke Dorothea og Marias reaktioner herpå.

Men fem dage før indvielsen af mindehøjen, der foregik den

17. november, oplevede Maria et syn, hvori Lorenz opholdt sig i et telt i et fremmed land med palmer og dromedarer. Kort tid efter udførte hun sin sidste tegning, der er dateret den 21. november 1922 og viser de syv onde ånder, jf. s. 118-119. Herefter blev hun indlagt et par uger på sygehuset i Sønderborg. Hvad hun fejlede vides ikke.²³ Efter hjemkomsten tegnede hun ikke mere, men indskrev endnu en række syner i protokollen. Den sidste åbenbaring var en forkyndelse af hendes egen død – og denne forudsigelse kom til at passe.

Ejendommen Busholm på Broagerland. En karakteristisk øst-sønderjysk landbrugsbygning med stald og beboelse i en lang længde. Huset ligger sydvendt med vid udsigt over Flensborg Fjord mod Angel. Foto: Hans Helmer Kristensen, Museet på Sønderborg Slot 2003.

Sindssyge eller sorgbearbejdelse?

Ligesom sognepræsten må også udgiveren af denne bog bekende sin usikkerhed over for Marias åbenbaringer eller syner, som præsten foretrak at betegne dem. Undervejs i arbejdet med at tyde og afskrive protokollerne og foretage sammenligninger mellem tekster og tegninger har da også den tanke jævnlige sneget sig ind, om der kun var tale om et særtilfælde: et stakkels menneske der var blevet sindsforvirret af skæbnens tunge slag. I så fald ville det være en helt privat historie, der ikke knyttede an til den fælles historie om sønderjydernes skæbne og vilkår under Første Verdenskrig.

Der findes imidlertid museer for kunst udført af sindslidende, og en af de kyndige kendere af denne særlige kunst er

pensioneret overlæge Johannes Nielsen på Psykiatrisk Hospital i Risskov. Han har i 1998 set på Maria Gørrigsens tegninger og kommenterede dem således:

»Billederne er udført af en helt sund og klar person. Der er ikke antydning af psykisk lidelse i dem. Du, eller rettere vi, må acceptere, at åbenbaringer, hallucinationer eller visioner – eller hvad vi nu vil kalde det – kan forekomme hos raske mennesker. Hun har varmt ønsket, at hendes bror var i live og skulle komme hjem. Og hun har set noget, vi ikke kan forklare. Men psykisk syg er hun på ingen måde.«²⁴

Denne lægefaglige vurdering er der ingen grund til at betvivle, og den har været væsentlig som udgangspunkt for tolkningen af hele materialet. Johannes Nielsens bedømmelse gør det forsvareligt at anskue Marias åbenbaringer som et eksempel på sorgbearbejdelse under og efter Første Verdenskrig. Over 9 millioner soldater faldt i denne store krig, og mere end 5 millioner blev meldt savnet. Antallet af nære pårørende, der er blevet ramt af disse dødsfald, er antageligt over 30 millioner. Disse tal kan ingen af os blot tilnærmelsesvis rumme, men vi kan forholde os til nogle få skæbner.

Maria Gørrigsen var bundet til en fattig skæbne på den lille landejendom, hvor hun skrantede af en ukendt sygdom og var nedbøjet af sorg for broderens skæbne. I sine tekster og tegninger gav hun sin indre tilstand en håndgribelig ydre form og anskueliggjorde sin angst og sit savn. I spændingen mellem håb og desperation har hun formet sit værk, der afspejler en længsel efter at finde noget meningsbærende i den dybe sorg. Da hun delte vilkår med tusinder af sønderjyder, der modtog tilsvarende breve om deres nærmestes død, knyttedes det personlige og det almene aspekt tæt sammen i hendes billeder og tekster. De giver indsigt i, hvorledes smerte og sorg kan opleves og bearbejdes – uden at blive fortrængt.

BILLEDER OG TEKSTER ANSKUET UD FRA FORSKELLIGE ASPEKTER

Der kan laves dybsindige analyser af forholdet mellem folkereligiøsitet og datidens officielle kristendom i Marias tekster og billeder, men denne synsvinkel er ikke en frugtbar vej til at give indsigt i den særlige forestillingsverden, der ligger bag hendes værk. Heri afspejles først og fremmest en helt personlig ideverden, dybt præget af hendes inderlige håb om at gense broderen i levende live. Det er et håb hinsides enhver fornuft, men det er fastholdt og

gennemlevet med en sådan styrke, at alle andre forestillinger og troselementer må underordne sig dette håb. Maria er forankret i traditionel kristen forestillingsverden og synes ikke at være præget i særlig grad af samtidens vækkelser, f.eks. mangler teksterne helt den indre missionske syndsbevidsthed og omvendelsestanke. Hun tager ikke blot klar afstand fra samtidens spiritisme, men advarer også her imod, og det kan skyldes, at sognepræsten har karakteriseret spiritismen som vranglære.

Anskuet ud fra et teologisk aspekt er åbenbaringer særlige syner eller visioner, hvor det guddommelige kommer til udtryk. I Det Gamle Testamente giver Gud udtryk for sine hensigter med verdens styrelse gennem åbenbaringer over for enkeltpersoner som patriarkerne og Moses. I Det Ny Testamente er Jesus i sig selv en åbenbaring af Guds vilje, og den endelige virkeliggørelse vil ske på den yderste dag. I begyndelsesordene i Hebræerbrevet sammenfattes den kristne forståelse af åbenbaringsbegrebet således: »Efter at Gud fordem mange gange og på mange måder havde talt til fædrene ved profeterne, har han nu ved dages ende talt til os ved sin Søn, hvem han har indsat som arving til alle ting, ved hvem han også har skabt verden.«

Da oldkirken blev etableret som institution, lagde teologerne afstand til mysticisme og hævdede, at åbenbaringernes tid var forbi. Apostlen Paulus, der i lighed med Maria modtog guddommelige budskaber både gennem synet og hørelsen, var en af de få i generationerne efter Jesus, hvis åbenbaringer er blevet fuldt anerkendte. Men der har alligevel eksisteret en tradition med personlige åbenbaringsoplevelser, som den officielle kirke har måtte forholde sig til – ofte ved at distancere sig herfra og fordømme dem som udtryk for vantro. Maria mente, at hun i lighed med de gamle profeter var blevet kaldet til sin særlige gerning gennem en åbenbaring, og hendes opgave svarer til deres: Forkyndelse af Guds planer for derved at sætte folket i stand til at tyde de historiske hændelser.

»Den 4. November 1917. Vorherre saa jeg ved vort Hjem, og han sagde, at han vilde tage Korset bort fra os«. 180 x 217 mm.

Inden for den evangelisk-lutherske kirke har den afvisende holdning over for samtidig mysticisme, såvel mirakler som åbenbaringer, imidlertid været klar. Det er derfor ikke overraskende, at hverken den tyske præst før 1920 eller den danske præst efter genforeningen var begejstrede over, at en af deres sognebørn hævdede at modtage guddommelige åbenbaringer. I spørgsmålet om fornuftserkendelse eller åbenbaringstro hældede begge præster til fornuften og afviste Marias 'naive' tro. Derfor anvendte Skjoldborg i sin skriftlige redegørelse ordet 'syn' til at betegne hendes oplevelser. Dette ord har ikke samme klang af guddommeligt budskab som 'åbenbaring'. For Maria har der næppe været nogen tvivl om, at hendes åbenbaringer var et led i pagten mellem Gud og hans folk, som i dette tilfælde var de dansksindede sønderjyder. Hendes tekster og billeder viser, at hun er fortrolig både med profeterne i Det Gamle Testamente og Johannes' Åbenbaring i Det Ny Testamente, men det er især den gammeltestamentlige Gud, som hun skildrer. Derfor er det også kun i ret begrænset omfang, at Jesus forekommer i hendes åbenbaringer, og begrebet Helligånden spiller næsten ingen rolle.

De mange vers er dels egen fri digtning, især om Lorenz i fangenskab, dels lidt forvanskede gengivelser af salmer, hvoraf de fleste er hentet fra *Evangelisk-luthersk Psalmebog for de dansktalende Menigheder i Slesvig*. Den blev udgivet i 1889 og fungerede som fælles salmebog for de dansksindede sønderjyder. Maria citerer stumper og strofer af slidbare salmer, bl.a. af Grundtvig, Brorson, Ingemann. Derimod har Indre Missions *Hjemlandstoner* tilsyneladende ikke været benyttet som inspiration, og kun ret få tyske sange og salmer er citeret.

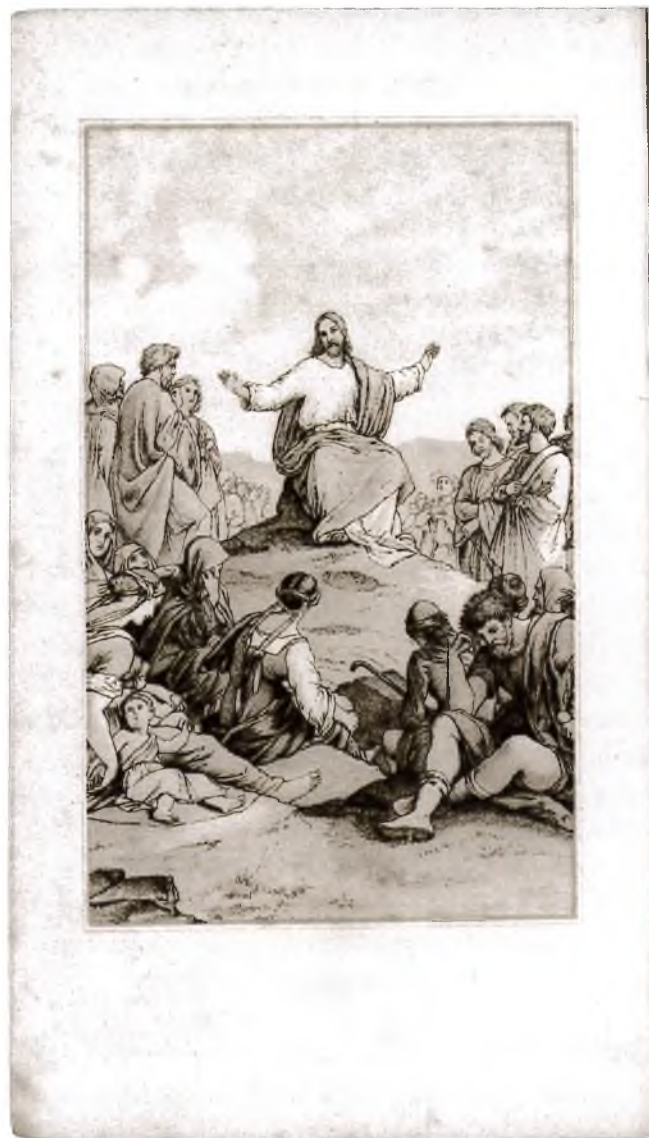
Tro og overtro var centrale temaer inden for den ældre folke-mindevidenskab og er i mere begrænset grad også temaer i nutidens folkloristik. Marias åbenbaringer eller syner kan anskues som eksempler på, hvorledes en person kan skabe sin personlige forestillingsverden ved at sammenvæve vidt forskellige trosele-

menter. Brudstykker af alment kulturgods som åndelige sange, salmer og folkelig lyrik indgår her på ligeværdig vis, og undertiden fremstår salmeversene med en trylleformelagtig vægt. I sin bredt favnende, ret udogmatisk trosverden er hun helt på linje med den traditionelle folketro, som levede et skjult liv i forhold til den officielle kristendom. Ud fra en nutidig vurdering vil nogen måske betegne åbenbaringerne som ren folketro, men Marias skildringer er umiskendeligt kristeligt præget, og hun nærer en fast tro på et gensyn med sine kære efter døden. Tekster og billeder vidner om et menneske med fortælletrang, levende fantasi og urokkelig barnetro, og de afspejler en sammenvævning af folketro og kristendom, som var helt normal i samtiden.

Der findes mange optegnelser af syner og åbenbaringer, men i de allerfleste tilfælde er det halv- eller helprofessionelle folkemindesamlere, som har beskrevet 'almuefolks' oplevelser. Det enestående i dette materiale er især kombinationen af to forhold: synerne er ikke gået gennem en professionel optegners sigte, men beskrevet af den person, der har oplevet dem, og hun har gjort det både i ord og billeder. Indirekte formår hun at give læseren indsigt i troens væsen som et ubetinget anliggende, der hviler i sig selv og ikke behøver nogen retfærdiggørelse.

Bogen er et bidrag til den sparsomme litteratur om dansk folkekunst. Maria Gørrigsens billedværk kan betegnes som en form for naivisme, idet hun arbejder helt frit med størrelsesforhold, perspektiv og komposition. I nutiden tegner alle børn, hvad de ikke gjorde førhen, og Maria har næppe tegnet, før hun oplevede sine syner. Derfor befinder hun sig tegnemæssigt på børnestadiet, men hun er også en billedmager, der hurtigt finder ud af, hvordan hun skal formidle sine fantastiske budskaber. Tilsyneladende fortsætter hun med at tegne på barnevis, men billederne afspejler samtidig en kompositionsform med udspring i en dekorativ billedtænkning og et fortælleperspektiv, som i nutiden sædvanligvis ikke værd-

Marias fremstilling af Vorherre og Jesus har lånt træk fra et litografi, der er anbragt ved siden af titelbladet til Evangelisk-luthersk Psalmebog for de dansktalende Menigheder i Slesvig.

sættes; men i virkeligheden er det en dynamisk stil, som kan bruges ganske raffineret. De ting, der er vigtigst i fortællingen, bliver trukket frem og placeret forrest.

Efterhånden bliver billederne dristigere i stregen, og kulminationen nås med den sidste tegning af de syv onde ånder udført i november 1922 (jf. s. 118-119). Denne kraftfulde skildring viser også det indlysende forhold, at det er lettere at skildre det onde overbevisende med saft og kraft end at gengive det ultimative gode som Vorherre selv eller Jesus. Når det gjaldt skildringerne af det guddommelige har Maria tilsyneladende ladet sig inspirere af samtidens olietryk med banale gengivelser af Jesus med velplejet fuldskæg iført hvid kjortel.

Der er en hjertens renhed og troskyldighed i hendes billedverden, som er styret af længslen efter broderen og troen på, at Sønderjylland vil blive dansk igen. Men der er også en voksende glæde over at kunne arbejde med streg og farve og en tydelig fascination over at gengive drabelige kampscener fra krigen og de eksotiske scenerier i fjerne lande. Maria har skabt en fiktion, der har været meningsfuld for hende og hendes nærmeste familie. Gennem sine billeder og tekster har hun bearbejdet sin fortvivelse og formået at udtrykke erfaringer og forhåbninger, der både var almene og aktuelle samtidig med, at der var sprækker ind til hendes helt personlige forestillingsverden. Hun ønskede inderligt at blive taget alvorligt, og hendes åbenbaringer skulle derfor på museum for at sikre deres betydning. I nutiden ville et menneske med tilsvarende stærke oplevelser måske berette om dem i en tv- eller radioudsendelse om det overnaturlige.

Vurderet ud fra et identitetsmæssigt aspekt er der ingen tvivl om, at vi her møder en person, der er fast forankret i en samhørighedsfølelse med det danske. Det kommer til udtryk i de mange sange og salmer, der citeres, og det nationale tilhørsforhold står – det kristne – ikke til debat. I mange fremtidsvisioner 'erfarer' hun, at Broagerland og Slesvig vil blive dansk igen. Hun citerer

»Den 30. Juni 1917. Denne Engel kom og viste mig denne Halskæde og sagte, at saadan skulde jeg male Billedet og henge det paa Juletræet Juleaften. Og den skulde du have.« 175 x 228 mm.

udtog af tyske åndelige sange og viser hermed den påvirkning fra tysk kultur, som hun har modtaget gennem skoleundervisningen og kirken, men det er bemærkelsesværdigt, at hun er langt bedre til at skrive på dansk end på tysk til trods for, at næsten al undervisning foregik på tysk.

Den nationale identitet er imidlertid blot én blandt mange identiteter hos ethvert menneske. Mest bemærkelsesværdig er det, at åbenbaringerne meget hurtigt medfører, at Maria føler sig overbevist om, at hun er en af Gud særligt udvalgt person, og at hun bør behandles med respekt af omgivelserne. Det var dog ikke den reaktion, alle i samtiden mødte hende med, for de færreste bliver profeter på deres hjemegn. Det kan undre lidt, da profeter sædvanligvis bedømmes ud fra, om deres profetier går i opfyldelse – og i hvert fald nogle af Marias profetier blev til virkelighed. Selvom dette ikke førte til anerkendelse fra omverdenen, har det givetvis styrket hende selv i overbevisningen om at være en af Herrens udvalgte.

Marias beskrivelser af sine åbenbaringer kan måske betegnes som enkle og endimensionelle, og de refererede udsagn fra Vorherre og Jesus ligger langt fra den dybde og flertydighed, der karakteriserer Bibelen, den eneste autoriserede tekst med Guds ord. Måske ligger forenkling og endimensionalitet både i åbenbaringernes natur og i sindet hos de personer, der oplever dem. Samtidig bør man dog holde sig for øje, at den religiøse verden har egen logik og egne præmisser. Religion kan anskues som et vertikalt plan i modsætning til det horisontale plan, hvor den såkaldte virkelighed udspiller sig.

SPROGLIGE KOMMENTARER

Maria Gørrigsen voksede op i et hjem med sundevedmålet, en dansk dialekt, som sit modersmål og har næppe nogensinde modtaget danskundervisning. Fra 1888, det år hvor hun be-

gyndte skolegangen i Iller, skulle al undervisning foregå på tysk. For at styrke den dansksindede befolknings integration i den tyske kultur og det tyske kejserrige blev der fra 1888 kun undervist på tysk og i tysk sprog – dog med den bemærkelsesværdige undtagelse, at religionsundervisning måtte foregå på dansk i de mindre skoleklasser i de nordslesvigske landdistrikter. Maria har således fået fortalt bibelhistorien på dansk og sønderjysk af sin lærer, Johannes Iversen (jf. s. 9), og hun er blevet i stand til at beskrive bibelske foreteelser på baggrund af denne undervisning.

Åbenbaringerne er indskrevet med blæk i to protokoller. De meget få overstregninger og tilføjelser tyder på, at der må have foreligget kladder. Den noget uortodokse retskrivning med en række indlysende fejl vidner om, at hun ikke har fået danskundervisning i skolen. En af de hyppige og ret iøjnefaldende fejl er den inkonsekvente brug af h-. Ofte mangler bogstavet i (h)vem, (h)vad og (h)vor. Til gengæld tilføjes h ofte i ord som vores og lignende, og det kan virke lidt meningsforstyrrende. Lignende fejl kan forekomme i andre ord, men i de fleste tilfælde kan teksten dog umiddelbart forstås. Hvis man er i tvivl, kan det hjælpe at læse sætningen højt, for Marias skriftsprog ligger tæt på talesproget.

Det bør understreges, at de forskellige normafvigelser i stavemåden ikke må tolkes som udtryk for manglende evner hos skribenten. De er derimod vidnesbyrd om manglende undervisning i dansk – det sprog, som var det foretrukne i hendes familie. Men Marias modersmål var ikke rigsdansk, men en variant af sønderjysk dialekt, og der er tydeligt dialektpræg over hendes danske skriftsprog.

Der er tilstræbt en pålidelig og systematisk gengivelse af teksterne i de to protokoller, og retskrivningen er kun justeret på et enkelt meningsforstyrrende punkt – de forskellige skrivemåder for Vorherre (fx. Hvor Herre) er rettet konsekvent, da disse stavemåder giver et utilsigtet, let komisk anstrøg. I nogle

Den 14 Februar 1923
Jeg saa i Synet hvor min
Moder gik indom. Huset
og gjorde rent. Hun sagde
til mig, du skal nu med
mig op i Himlen. Der
kom hvor Herre ogsaa og
sagde, Marie, du skal
nu dø.

Den sidste indførelse i protokol 2. Dette syn kom til at passe:
1. marts 1923 døde Maria.
Foto: Museet på Sønderborg Slot.

tilfælde har Maria selv tilføjet senere rettelser, og disse er taget ad notam. Orddelinger er lempet efter nugældende regler. Den ret vilkårlige brug af stort begyndelsesbogstav er på tilsvarende vis normaliseret.

Tegnsætning og inddeling i tekstafsnit inden for de enkelte datoer er indført af udgiveren. I beskrivelserne af synerne benyttes i vidt omfang direkte tale, og dette hænger antageligt nært sammen med emnet. For Maria gengiver jo, hvad hun mener at have fået åbenbaret eller fortalt direkte af Gud og hans engle. Den direkte tale er blevet tydeliggjort med anførelsestegn.

I enkelte tilfælde har det været hensigtsmæssigt at indsætte tilføjelser til teksten for at lette forståelsen, enten et manglende bogstav, ord eller en forklaring på et dialektalt udtryk. Disse tilføjelser fra udgiveren er overalt indsat i skarpe parenteser [ ]. I ganske få tilfælde har teksten været ulæselig, og dette er angivet

med et spørgsmålstegn i skarp parentes. Sideskiftet i protokollerne synes helt uden betydning, og det er derfor ikke angivet i teksten.

Tilsyneladende er åbenbaringerne blevet læst og genlæst mange gange, og de fremtidssyner, som blev til virkelighed – eller blev fortolket således – er blevet markeret med x og understreget med farvekridt, så man hurtigt har kunnet genfinde dem i protokollerne. Disse senere afmærkninger fremgår af gengivelsen. Det samme gælder en række årstal, som er blevet indskrevet senere ved en række datoer i en lidt mindre skriftgrad, men med samme håndskrift. Disse tilføjelser må have lettet besværet med hurtigt at finde de mest markante steder i beskrivelserne af åbenbaringerne. De tilføjede årstal og understregninger er gengivet uden bemærkninger.

MARIA GØRRIGSENS SYNER
OG ÅBENBARINGER I TEKSTER

ORDRET GENGIVELSE AF TEKSTEN I DE TO PROTOKOLLER

1917 den 28 Marz.

Jeg saa i et Syn, hvor der var een, der falt i Krigen, og hvor der var een, der samlede ham op, han haude lyst haar. Jeg laa vaa-gen og saa dette.

Den 30 April 1917

Jeg hørte en Stemme, som sagde: »Det var din Broder, du saa, der falt.« Saa lyste det op, og der saa jeg min Broder, hvor han laa i en Seng paa en brun Madrass med Tøiet paa og Pikkelhue, og han laa med Hovedet paa den ene Side og ligesom sov. Jeg saa en Diakonesse med hvidt om Hovedet kom ind til ham, og jeg hørte, hvor hun spurgte ham, om han kunde have noget at spise. Han reiste sig og spurgte, hvor mange Klokker var, for han skulde ud at arbejde.

Nu saa jeg et andet Syn. Jeg saa her i Tyskland, hvor der var opstilt to H ere, og saa kom der nogle Regimente med røde Tr ie[r] og r de Hue[r] paa. Di var til Hest, og jeg saa, hvor der falt saa uendelig mange Menesker. Og jeg saa, hvor di sk d Flyvere med Kanoner. x Saa saa jeg, hvor der kom to fine ridende paa hvide Heste. Di haude mange Ordne[r] paa dem. Stemmen sagde, at di kom og vilde tale ned den tyske Keiser. x

Den 16 Mai

Jeg saa min Broder, hvor han var et Sted, som lignede et Slot, og der var et stort Vand udenom. Det var ligesom en  . Der var en lang gang ind til Slottet med store Træer, og rundt udenom var alt store Bj erge. Jeg saa, hvor han arbeidede, og jeg hørte en Stemme, der raabte: »Jeg har det godt og haabe[r] det samme

om eder.« Han sagde, først da han kom der, haude han det ikke saa godt, men nu gik det bedre.

Nu lyste det op, og der saa jeg et Land. Stemmen sagde, at det var i Ægypten. Der var store h ie Palmer og Bj erge. Stemmen sagde, at det var endnu smukkere en[d] i Asien.

Den 31 Mai

saa jeg min Broder. En Stemme sagde, at han var i et Fangelejr i Asien. Og jeg saa, hvor han gik med en Spade paa Rygen og gik op paa et stort Bj erg. Han skulde ud at grave. Og saa m te han en tysk Soldat, han var paa Jagt. Og saa saa min Broder [sig] om, og i det samme sk d han en stor Kronjort. Og saa slepte min Broder og den anden Soldat af med den hjem. Den vilde di have til Middagsmad. Og jeg saa, hvor der var een, der serverede den til dem. Og min Broder sagde til den anden, at det var en god Ret. Di levede meget ved vilde Dyr.

Og Sengene, hvor di laa i, var i lange Reie [rækker] sammen. Di laa i Halm med Dække over dem. Jeg saa Fangemesterens Værelse, det var blommere [blomstret] Overtr ek paa Stolene med frende [frynser] om, og Gardinerne var usyet med fine store Blomster. Og disse Folk, vad jeg saa, hvor min Broder han var, di var helt m rke i Ansigtet, og di haude Sn rst ile paa helt op paa Benene. Der var 30 til 40 tyske Soldater der, hvor min Broder han er, og der var mange T lte, di laa i.

Jeg saa een af di m rke Folk, som gik om ved Teltene. Han trak en stor Drommedar. Saa gik min Broder og di andre tyske Soldater op af et stort Bj erg med en Kretbad [trillebør]. Di skulde op og plukke Kardemom. Jeg saa ogsaa alle slags Dyr der.

Der var Æsle, Skilleparde, Drommedare, Struse, Böfle, Lama, Storke, Kronjorte og Kamæle. Jeg hørte en Røst, der sagde: »Jeg har det godt her, di er jo gode ved os, blot jeg lenger [længes] meget efter mine kjære Hjemme. Jeg kommer nok hjem til eder igjen.«

Saa saa jeg et Bref, som var skrevet, og i Brevet stod der: »Jeg opholder mig her i Asien i et Fangeleir intil videre. Jeg har det godt og haabe, at i allesammen er levende Hjemme. Jeg haaber snart at se eder alle igjen mine kjære derhjemme. De venligste Hilsener fra eders kjære Søn og Broder Lorenz. Min adresse er Fangelejr Asien.«

Saa saa jeg, hvor di skulde til Kroningen i Syrien. Det var den syriske Konge, der skulde krones, blev der sagt. Kongen fra Asien og Kongen fra Kina skulde ogsaa med. Smaa Piger gik foran dem i hvide Kjoler med Blomster i Haanden, saa kom Kongerne ridende paa smaa Heste. Og der var ogsaa Fangerne bagefter og et Æsel med et stort Pak, som di haude forglemt. Og den gang, hvor di red igjennem, var der en stor Velving [hvælving]. Og der gik di ned igjennem Jorden, og der gik min Broder hen og plukkede en smuk violblaa Blomst til mig. Den skulde jeg have, naar han kom hjem igjen, om den ogsaa var vissen. Saa saa jeg, hvor di steg op af Jorden op til Slottet, hvor Kongen skulde krones. Slotspladsen var helt bekranset. Nu saa jeg i Asien, hvor Himlen var il[d]rö[d].

Nu ser jeg i Synet, hvor der kom mange Heste med Soldater paa. Di haude graa Klæder paa og Pikkelhue, di haude ogsaa mange Kanoner. x Og den tyske Keiser raabte: »Tag mig Pak, jeg vil reise bort.« Thi han sagde, han kunde ikke være her lengere, for di vilde have en Slagmark. Stemmen sagde: »Holland«. x

Og jeg saa, hvor der falt saa mange Menesker. Men saa reiste der sig een op mit imellem dem alle og sagde: »Nu kan det snart være nok.« »Men der er noget endnu her, som kommer«, löd svaret, »för Krigen er til Ende.« Og saa kom der nogen ridende

over en Flo[d], men Stemmen löd: »Det er Japanerne.« Nu saa jeg Vorherre henge paa Korset og to smaa Lam nedenunder. Saa steg Vorherre ned af Korset og sagde: »Himlen og Jorden skal forgaa, og jeg vil lægge Korset paa dig.«

Den 12 Juni 1917

Jeg saa Vorherre henge paa Korset, saa steg han ned af Korset og sagde, at jeg skulde staa ind imod Korset. Han vilde nu vise mig hvorledes det saa ud i Himlen. Der saa jeg alle Engle, smukke Boliger, og der var alt bekranset og stor Jubel og Glæde.

Saa steg Vorherre for anden gang ned af Korset og sagde, at nu vilde han vise mig al denne Verdens Krig, og saa saa jeg fra Begyndelsen af og til nu, og saa saa jeg med store forgylte Bogstaver, at Krigen skulde være i nogle Aar, för Krigen var til Ende. Jeg saa, hvor Krigen rasede her helt ind i Slesvig, og det meget Blod her flöd. Og saa raabte den tyske Keiser: »Hvad for Folk kommer der her i Landet? Der kommer nogle med røde Tröie og røde Hue paa og Japanerne og flere.« Og jeg saa ogsaa hvor der steg et Dyr op af Havet her, og det lagde meget öde. Jeg saa Flyvere, der kæmpede imod hinanden, jeg saa en heel vei af di vilde Folk, di var heelt nöjne med lange spyr i Haanden og di blev alle skudte ned saa nær som ti.

Saa steg Vorherre for tredie gang ned af Korset og sagde, »Jeg har en Stav i Haanden, og den skal du ogsaa lære at kjende.« Den haude han til at vække de döde med, og hvor han pregte hen, der blev alt lyst. Han sagde at jeg skulde være vis som ham. Nu viste Vorherre mig en Sanitets Hund, den sögte om min Broder, der hvor han blev borte, men han var ikke at finde. Saa saa jeg et Huus med bare røde Kors, og der flö[j] en Fugl ud fra med et Bref til et fremmed Land og sögte efter ham. Stemmen löd, »naar denne Fugl kommer tilbage, vil den bringe Lykke og Glæde.« Saa sagde en Stemme, »jeg har det godt, i eders Have staar der en Julerosse, og der skal du binde et Baand om, og imens skal du sige: 3 Börn er vi i vort Hjem, vi er 5 i Huset. Og du maa

ikke give denne Julerose Vand, thi Vorherre selv vilde döbe den, og naar den bærer Blomst, og den gror godt, saa kommer din Broder sund Hjem til eder igjen.«

Saa kom Vorherre og gav mig Staven i Haanden, jeg skulde prege efter min Broder, og saa fant jeg ham i Asien. Nu hørte jeg ligesom det var min Broders Stemme, han sagde: »Her er jeg, og mine Saar er nu lægt igjen, thi Saarene har Vorherre lægt mig.« Saa kom Vorherre og satte Guld kronen paa Hovedet paa mig og en lang fin Dragt, [der] skinne[de] som Guld. Saa tog han den af mig og sagde, »den passe godt.« Saa viste han mig Slangen paa Træet, og saa kom der en nøgen Mand og vilde see, vad jeg skulde see. Men Vorherre sagde til ham, »vig bort, du skal ikke see noget.«

Den 30 Juni

Jeg saa Vorherre, hvor han flygtede til Ægypten. Saa saa jeg, hvor han kom med min Broder og viste ham for mig, jeg skulde see, hvorledes han saa ud. Han sagde, at han haude ikke godt i Hovedet af al den store Krig, han haude været med i, og hans Arme og Been var ligesom di vare saarede. Saa strög Vorherre ham over hans Pande, Arme og Benet, og paa eengang var alle Saarene lægt. Saa kom der en Engel i Skyerne og forkynte mig, hvor min Broder han er, han er i Asien. Men den sagde, »Adressen, den maa du ikke faa at vide.«

Nu saa jeg nogle af di mørke Folk, di saa sorte ud i Ansigtet, di var ved at slagte en Kronjort. Nu saa jeg et Kort, hvor min Broder var Fotograferet paa. Saa sagde Vorherre, at jeg skulde bære et firedoppelt Halskæde med et Kors ved.

Nu saa jeg et andet Syn. Jeg saa uden for ved et stort Slot, der saa jeg store Molemente [monumenter?] og smukke Trær intil Ingangen, og der saa jeg, hvor der stod en Dör aaben. Og derinde saa jeg en Keiser med Kronen paa Hovedet og stod ved een, som var död. Den laa i hvidt Silke.

Den 18 Juli 1917

Jeg saa alle slags Dyr, hvor min Broder han var. Jeg saa Abekatte, Pelikaner, Struser, Sebra, Skilleparde, Böffel, Storke, Kamæle, Dromedare, Æsler, smaa tykke Heste og et stort Dyr saa stort som en Hest. Det kunde trække Hovedet helt ud og helt ind til sig. Jeg saa mange Telte der i Asien, og nogle af di mørke Folk, di var ved at selge Apelsiner, Figne, Dattle, Kirsber og Kardemom – di solgte det til smaa sorte Dreng med ring i Næsen.

Saa saa jeg ogsaa der ved disse Telte, der stod min Broder og talte med en tysk Soldat. Min Broder stod og var meget bedrövet over, at han ikke vi[d]ste, om vi var levende hjemme, og han var utilfreds over, at han skulde være der i fremmed Land, og at Krigen vare saa lenge. Saa gik han ind i Teltet igjen. I det samme som han var kommen derin, kom der en Fugl flyvende ind i Teltet med et Bref fra det röde Kors. Den flö[j] rundt og søgte efter ham, og saa fant den ham. Og da min Broder modtog dette Bref, blev han saa glad, at han raabte til alle Soldater. (Et Bref nu.) »Og nu er jeg saa lykkelig«, og i en fart vilde han til at skrive. Men saa haude han ingen Papier og ingen Bord at sidde ved. Saa sagde Fangemesteren til ham: »Kom ind til mig, saa maa du sidde ved mit Bord, og jeg vil give dig Papier.«

Jeg saa nu igjen det store Slag, der hvor min Broder var med, og hvor han laa udstrakt paa Jorden og laa ligesom han var dö. Men saa kom Vorherre og löftede ham og tog ham med, og alle Fjænder veg til Side. Di kom alle til Hest, og Granaterne sprang, men di red ikke over ham. Og min Broder kom i god Behandling og blev bedre, thi hans Arme og Been var ligesom di vare saarede. Saa saa jeg i Synet, hvor der blev et stort Flag heist paa Tornet paa Broaker Kirke.

Den 22 Juli 1917

Jeg saa her paa Havet ved os, at halvdelen af Havet var glöende rödt nest [ved] Angel, og den anden halfdeel af Havet nest os

skinnede mørkt. Saa saa jeg Vorherre, hvor han kom med mange Soldater med sig, og han stillede dem op i lange reie [Rækker] sammen der, og di skulde til at skyde. Og jeg saa, hvor di all skö[d], og Luften blev heelt gloende röd af Ild. Og saa kom der en Stemme og sagde, at Broaker Kirke skulde kaldes Danebrogs Kirke. Saa sagde Stemmen, »vi blive Danske her«, og Stemmen sagde igjen, »nu lev vel, saa svar ja.« Og jeg svarede »Ja«.

x Saa blev der sagt »Kong Georg«. Jeg svarede. »hvad er de med ham?« I det samme kom der et Syn, og der saa jeg een af di vilde Folk, der haude et stort Hove[d] og lange spryde paa Hovedet og et takkere Omheng om Livet. Han kom ridende paa et vild Dyr og stak Ild paa Kong Georgs Slot, og jeg saa hvor Slottet flammede op. x

Saa kom der en Stemme og sagde, »Lerne mig thun nach deine Wohlgefallen, denn Du bist vi Gott und er fyhre dich auf unsere Bahne.«

Nu saa jeg en heel bunke tyske Flag, og di skulde alle sammen bort. Og saa blev der saa mange danske Flag ved min Side, hvor jeg gik. »Thi stille«, löd der en Stemme, og saa saa jeg et hvidt Kors.

Den 14 August 1917

Jeg saa en heel deel Menesker med spraglede Klæder paa, di gik op af et stort Bjærg, og di haude Kanoner med dem, og di sköd efter di vilde Folk, som tilbad Gulkalven, og jeg saa hvor di sköd alle deres Huse i Brand. Og der saa jeg ogsaa mange slags Dyr, jeg saa arabisk Heste, Ellefante, Tiggere, et langt smalt Dyr med store Öjne, en Buldug, Hyæner, Kondor og Robuger, og en Fasan der sad paa en Green.

x Nu saa jeg, hvor der kom fire store Skibe sejle[nde] herude paa Havet ved os. Jeg saa, hvor der kom et stort Luftskib i det samme sejlene over Skibene, og di bar fremmede röde og hvide Flag. x

Jeg saa nu min Broder, hvor han og en kamerat, han haude kuns eet Been, hvor di gik med et stort hvidt Kar, di skulde hen og give Kamæle Havre. Jeg saa igjen mange af di sorte Drengene med Ring i Nesen. Nu hörte jeg, hvor min Broder sang for mig:

Da jeg fra Hjemmet maatte drage,
Og med i den store Krig,
Hvor jeg maatte kæmpe og stride
og falt i det Kæmpeslag.
Jeg sprang op og bad til vor Frelser
og hjælper mig i al denne Nöd.
Jeg laa udstrakt på Jorden,
saa kom Vorherre til mig.
Saa sprang jeg op og flygtede
ja til det fremmed Land
jeg reiste bort fra Slaget
og haude hverken Föde eller Klæde.
Saa kom jeg til det fremmed Land
hvor jeg fik god Föde og blev skön,
nu er jeg fri for al den store Krig.
Min Frelserman har hjulpet mig,
min Frelserman – Hurra.
Nu da jeg atter til Hjemmet maa drage
Hjem til mine kjære igjen –,
jeg lenges med store Smerte
at finde eder igjen.
Min Frelserman har frelst mig,
Min Frelserman, Hura, Hura, Hura.
Hjem, Hjem, mit kjære Hjem.

Den 10 September

Jeg saa min Broder, hvor han var ved at slaa en Vogn sammen. Saa blev hans Adresse sagt, det var ligesom det löd »Cairo«. Jeg saa Vorherre, hvor han stod paa Sinai Bjærg, der stod han og pregte efter noget. Saa saa jeg, det var min Broder, der kom, saa hørte jeg, hvor min Broder sagde, »mine Klæder er heelt Elendige.« Jeg saa Vorherre, hvor han omfavnede ham, og min Broder sagde, »bareste jeg kunde skrive Hjem, at jeg kunde faa nogle gode Klæder, thi jeg længes meget efter mine kjære Hjemme.«

Saa reiste min Broder hen og see Jesu Grav. Der hvor han reiste igjennem, maatte han først igjennem et langt Vand, hvor der var en stor ranning [?] bygget over Vandet. Og der i dette vand saa jeg store Nilkrokodille. Det var et ganske smalt Vand, hvor Skibet lige kunde sejle ind igjennem. Det kunde ikke komme helt igjennem, da det var formange Stenhobe, og saa vandrede min Broder til Fods hen til Jesu Grav. Jeg saa at der laa et Hjærte af Gulsteen i alle slags Kulöre og et stort Gulkors, en stor Steen og Kranse, det saa smukt ud.

Jeg saa et Dyr der i Jerusalem; det var sort og gult prekkere over hele Kroppen, og Stru[d]se var der ogsaa der. Da min Broder haude seet alt, reiste han til sit Bestemmelsessted. Jeg saa et Telt, hvor min Broder opholdt sig, di skulde snart krybe ind igjennem det. Udenfor ved Teltet gror der Nil med store blaa Blomster paa. Der var store Bjærge og lange alleer med store Trær, og store Stenhobe er opstamlet der. Disse Vogne, [h]vad di haude, ligne snart smaa Höstvogne med Trin paa Siden og to Haandfange ved. Det er en stor Svane u[d]bygget foran paa Vognen, og min Broder og nogle Flere skulde trække Vognen. Jeg saa ogsaa min Broder sidde ude ved Tættet paa en Bænk.

Den 15 September 1917

Jeg saa, hvor der blev en Bro lagt fra Angel og over til os, og der saa jeg lig[esom] et Dyr med 2 Vinger ud til hver Side, som kom

over Broen. Og der ved Broen var der helt fuldt af Skibe. Jeg saa Soldater til Hest kommer over den, nogle falt i Vandet. Da di saa var kommen over paa vor Side, red di halve op af Vejen og di andre med Stranden om.

Nu saa jeg et stort Slag, der red een foran med röd Tröie, og han huggede ud til alle Sider, han var til Hest, og hvor jeg saa var alle Soldater til Hest, og di kom alle ridende herind – og det blev et forferdeligt Slag, og alle Marke blev til Kirkegaarde, og alle Vegne, hvor jeg saa, var der Kors opstelt.

Den 19 September 1917

Jeg saa Ismaliterne i Gilea, di kastede med store Steen, og slog [h]ver andre ihjel. Di tændte et stort Baal, disse Folk var nöjne, blot med et Bind om. Der ved dem saa jeg en stor Löwe.

Jeg saa min Broder i Ægypten – der kjörte han med et stort Læs med en Elefant forspent.

Den 27 September

Jeg saa en stor Port i Örkenen, og der saa jeg, hvor der kom mange Folk ud af denne Port, og disse Folk haude mörkt Omheng om dem og et mörkt Svöb om Hovedet, og en Lerkrukke bar di i Haanden. Di skulde hente Vand i Krukken, og igjennem denne Port, hvor alle disse Folk gik, blev det mig sagt, der haude Vorherre vandret igjennem, da han var paa Jorden. Nu saa jeg ogsaa en stor Bro der i Örkenen, der var Gevölbere [hvælvinger] bygget under Broen. Og Storke var der mange af, som gik der i Örkenen. Over denne Bro saa jeg min Broder, han var bange for en stor Tiggekat, som var der. Da min Broder saa kom godt over Broen, saa jeg hvor han steg paa Skibet og sejlte videre. Husene var tetbyggede der i Örkenen. Jeg saa store Slinger ligge ved Palmetræerne.

Den 29 September

Nu kom Vorherre og stod ved min höire Side, og 2 store Engle ved min venstre Side. Og saa kom der mange smaa Engle rundt om mig. Saa lyste det op, og saa saa jeg min Broder, da han kom hjem. Han love og takke Gud, at han haude frelst ham fra den store Krig. Der hvor min Broder opholdt sig nu, der saa jeg Trær med Appelsiner paa. Dem hjalp min Broder at plukke. Jeg saa ogsaa, hvor min Broder laa syg der. Jeg saa, hvor der kom Sygepleierske gaaende over Veien, hun skulde hen og passe ham. Hun haude en sort dragt paa, han blev godt passet, og kom sig igjen. Han haude stor Lengsel efter sit kjære Hjem. Jeg saa Himlen i Örkenen, den var röligblaa. Jeg saa Vorherre, hvor han kom med en flok Faar. Han sagde, det gjorde han, da han vandrede i Örkenen.

Nu saa jeg et forferdeligt Syn, jeg saa en sort Mand, han vinkede, jeg skulde see noget. Og saa vinkede han fra Östen til Vesten og jeg saa saa uendelig mange Folk. Saa saa jeg i Synet, hvor Jorden var oversaaet af döde i den store Krig. Saa saa jeg Vorherre og alle Engle svævede over di mange Döde, jeg saa Vorherre, hvor han tog dem med op i sit Rige. Jeg saa Herren og Englene, hvor di stod ved Himlens Port og tog imod dem med Blomster. Og jeg saa hvor di steg ind i Evighedens Glæde.

Nu viste Vorherre hvorledes det saa ud i Norge. Der saa jeg meget Is og Snee, og der var store Grantrær som hang med store Isklompe og Snee paa, og jeg saa hvide Isbjörne paa Havet.

Den 12 Oktober ved dagen saa jeg det.

Jeg saa Josef og Maria og Vorherre, hvor di flygtede til Ægypten. Nu saa jeg ogsaa min Broder, hvor han gik denne Vei. Jeg saa, hvor han gik ind i et Tempel, og udenfor ved Templet stod der en stor Stötte med en Fugl af Steen. Saa saa jeg hvor han drog ud og flögtede videre, saa kom han til at bo i et Telt paa en Ö. Det var ligesom Stemmen löd, »Djævlöen«. Og der sejlte Skibe med gultprekkere Flag med sort Kors i.

Den 26 Oktober 1917

Jeg saa mange Telte i lange Reie [rækker] sammen paa denne Ö, og jeg saa min Broder kom löbende paa en Vei. Folkene der var sorte i Ansigtet og röde Læber og Armene henge slappe. Jeg saa et Figur, der lignede et stort Dyr. Det var opstelt ved en Skov, som disse Folk tilbad. Jeg saa ogsaa vilde Heste der. Men Stemmen sagde »thi stille.«

Den 2 November

Jeg saa min Broder, hvor han steg op af en lang Trappe op paa et Bjærg. Deroppe paa Bjærget stod der en stor Löve af Steen, og et Kors med en Slange. Jeg saa der en levende Sebra, en Tiggekatt og et Nesehorn. Omkring ved Bjærget var der en heel Stad bygget, og der kom di vilde Folk og fik Dyrene hen og gav dem Föde. Jeg saa saa, hvor min Broder gik om paa den anden Side af Bjærget og gik ned til Teltene igjen.

Den 4 November

Jeg saa Vorherre, hvor han kom gaaende med et Kors i Haanden og bankede paa Dören. Og jeg svarede, »kom ind til os med Glæde.« Vorherre svarede og sagde, »Eders Sön lever. Og jeg vil tage Korset bort fra eder, som I har baaret, thi Korset som I har baaret med Sygdom og Sorg har I baaret med Taalmodighed. Og jeg vil tage Korset med mig.«

Og han pregte med Staven efter os og sagde, »I Huset skal det blomstre med Lykke og Glæde. Og i skal finde eders Sön levende. Ja, han er paa Djævelöen.« Nu lyste Vorherre op, og saa saa jeg min Broder, hvor han red paa en Hest. Saa rakte Vorherre mig Haanden og sagde, »Siden den jer [den her] dag du have seet Vorherre, vil Huset blive smykket med Lykke og Glæde.«

Den 14 November 1917

Jeg saa et sort Skikkelse, der kom om ved et Telt. Tøiet paa Teltet var saa langt, at det slepte om paa Jorden. Og der i dette Telt saa jeg min Broder, hvor han gik ud af det. Og Vorherre stod og holt sin Haand over ham. Disse Folk, som bor der, di haude gul prikkede hvide Hengebukse rynkede ved Knæerne og kort prikkede Vest.

Den 18 November

Jeg saa Vorherre hvor han stod og omfavnede min Broder, han skulde nu paa en lang Vandring. Min Broder haude en lys dragt paa, saa drog han afsted. Men Vorherre pregte og sagte, »det Sted kan du ikke være, thi der var Krig.« Befolkningen der haude omheng om dem og lange spyr i Haanden i dette Land. Vorherre viste min Broder, hvor han hang paa Korset og har lidt.

Saa saa jeg et Skib, og der steg min Broder i og sejlte over et Vand. Saa naaede han et Land, men der var sorte Folk, og der kunde han heller ikke være, der var ogsaa Krig. Saa pregte Vorherre og gik videre. Saa kunde min Broder ikke holde det ud længere, saa lagde han sig ned og sov. Jeg saa Vorherre staa ved ham. Da han haude hvilet sig, saa jeg, hvor han sad paa en Hest, og saa drog han videre. Saa blev han tret af at ride, saa stod han af og gik ved Siden. Saa viste Vorherre ham en underjordisk Hule, der haude Vorherre ligget begravet. Saa drog han langt videre bort, saa kom han til et Land, der var hvide Folk med hvidt Omheng om dem. Og der i dette Land stod der et stort Taarn med glinsende Steen paa Tornet og runde Telte. Nu viste Vorherre ham for tredie Gang, hvor han hengt paa Korset og haude lidt. Og der satte Vorherre ham og gav min Broder Haanden og sagde Farvel til ham. Og saa forsvant Vorherre. Og disse Folk var fredelige og gode ved ham. Og jeg saa, hvor di gav ham noget at spise. Og det Land kaltes Kuba.

Den 27 November 1917

Jeg saa Vorherre, hvor han stod ved Himlens Port, og han skinnede som et Lys. Og han rakte en lang kæde med et Ur ved, og han vred det til halv otte, om denne Tid skulde vi ind til Juletræet. Saa kom der en lys rød Engel, og den kom med en heel Haandfuld lange grønne Blade, og dem skulde jeg binde en Krans af og [sætte] Blomster i, og den skulde jeg henge i Spisen om Juletræet.

Den 1 Dezember

Jeg saa Vorherre, hvor han pregte paa en Tavle med hele Kri-gen paa. Saa saa jeg, hvor alt blev mørkt over den hele Jord, og jeg saa hvor alle Stjerne falt ned fra Himlen, undtagen et par. Stemmen sagde, at det var et A[d]varselstegn. Nu saa jeg store Molementer [monumenter?]. Og der saa jeg min Broder komme gaaende med smaa Pakker i Haanden, og der var elektrisk Belysning, som skinnede i alle Kuløre.

Den 4 Dezember

Jeg saa min Broder hvor han laa i en Kurveseng og et Bord ved Siden, det var i Kuba. Og Vorherre stod ved ham med et Ur i Haanden. Og jeg saa mange Telte og Molemente der i Kuba.

Den 6 Dezember

Jeg saa igjen, hvor min Broder laa i Sengen. Nu saa jeg et andet Syn, og det var et Menneske som kaltes en Eskimo, han var lenket til en Støtte. Han haude ligesom et Dyreskin om sig over hele Kroppen. Jeg saa ogsaa et stort Hav, og der saa jeg forferdelige store Skibe, og bagefter dem saa jeg store Fisk og Söslanger. Jeg saa ogsaa en Natsion, det var Munke blev det mig sagt. De haude tudere [?] Krave helt op i Halsen, di var fra det hellige Land. Der var Kadekumber der, blev det mig sagt.

Den 20 Dezember

Jeg hørte en klar Stemme der raabte »Lorenz Görrigen«, saa jeg svarede »hvad er det med dig?« Saa raabte Stemmen, »jeg er saa lang borte, at det kostede mange Penge, naar jeg kunde reise hjem til eder.« Saa sagde Stemmen, at han var paa Kuba. »Og jeg kommer snart Hjem til mit kjære Hjem igjen.« Saa kom der en Stemme »Mittelländisches Meer. Middelhavet. Kuba.« Og jeg saa min Broder, hvor han holt Juul i Kuba. Di haude et smukt Juletræ. Og jeg saa Vorherre staa ved hans Side.

Den 27 Dezember

Jeg saa, hvor der kom Krig i Kuba. Og Teltene slepte di bort, og jeg saa alle Krigsfolk der. Saa saa jeg en Skov, og der var store Molementer og mange Telte og lange Aleer. Og langs i denne Alee saa jeg en lang Reie af Krigsfange, og mit iblant dem saa jeg min Broder. Og Stemmen sagde at jeg skulde hilse paa ham, han saa lidt mager ud. Nu lyste Vorherre helt op for mig, at jeg skulde see alt. Stemmen sagde, »din Broder haaber at komme til et Land, hvor han kunde skrive til eder.« Men Stemmen blev ved og sagde, »Lorenz er levende.«

Nu saa jeg et andet Syn. Jeg saa en Mand, og han sad paa en Hest og haude Jernklæde paa, og saa saa jeg, hvor der kom et Dyr farende imod Hesten. Og den Mand paa Hesten kæmpede med Dyret. Og saa saa jeg to hvide Engle staar ved den Mand, og Vorherre stod ved Himlens Port, og han slog Manden til Jorden. Saa hørte jeg, hvor Englene sang:

Julen er kommen med Fred over Hytterne bange,
Juul med Guds Barnet i Svøb under Englenes Sange
Fred kommer nu paa Jord,
Fred i Guds Frelserens Spor.
Æren er Guds i det Höie.¹

Den 29 Dezember

En Stemme sagde, »alle Nordslesvige, mange Faldne, mange i Fangenskab. Vi kommer til det Land, hvor der er Danske. Ja Görrigen og Crestesen og alle Nordslesvigere skulde til England.« Nu sto[d] Vorherre ganske stille over mig, og saa hørte jeg, hvor min Broder sang en sang:

Jeg nu atter skal reise,
ind mod Englands Kyst.
For atter at blive der ret lenge,
og vende Hjem med Mod i Bryst.

Jeg nu atter skal reise
vi er mange i Flok.
Vi rejse hen til dette Land
Vor der er Danske, og vi blev glad
Herren i det Höie
lad Lyset skinne over mit Hjem.
Og lad hende mig finde paa denne Jord,
og at vi maa sees igjen.

Kjærlighed til Herren
har jeg faaet paa denne Jord.
Han har vandret med mig alleveine,
Ja her paa denne Jord.

Jeg nu reise mod Norden
en Stjerne jeg seer på Himlens Hjem.
En Hilsen jeg sender til Hjemmet
for atter at sees igjen.

Herren i det Höie
smykke Hjemmet saa skönt.
Og lad hende paaklædt den fine dragt
paa denne store dag.

Den 31 Desember

Da saa jeg et forferdeligt trist Syn som skulde skee i en Desember Maaned. Men Englene stod over mig og bad og sagte »Thi Stille, thi Stille.« Og saa sang de.

Og der hvor Vorherre gaar paa din Vei,
der gror Blomster, Roser og Forglemmigei.
Og Englen flyver til dig med et Baand
og binde om din Haand.
Og du skulde binde Baandet fast,
og knytte det til Vorherres Haand.
Og Englene toner med Basuner ud,
nu er det skeet det triste Bud.

1918

Den 1 Januar 1918

Jeg saa hvor der kom en stor Damper sejlen, og der paa Skibet saa jeg min Broder og mere i Flok. Og saa kom der en Stemme, at det var een af di første dage i Maaneden, di skulde reise til England, og der blev sagt, at Skibet var godt 200 Fod langt og bred[d]en var dyb. Og Stemmen kom, at di skulde sejle over Atlanterhavet, ja di skulde sejle i Timer, ja i Dage, ja i nogle Uger, til di kom dertil. Og jeg saa min Broder vinkede, og di løftede en Seddel op paa Skibet, og der stod skrevet: din Broder L.G. Og han sagde, »Breve har jeg skrevet og sendt Nr. 46 af, og ingen har I faaet.«

Saa saa jeg Vorherre og Englene svæve over Skibet. Og jeg hørte, hvor Englene sang mange Salmer. Og saa saa jeg, hvor di modtog dem med Jubel og Glæde, der hvor di kom hen. Da di saa var kommen dertil, sang di »O Gott, du fromme Gott«.

Den 4 Januar 1918

Jeg hørte en Sang som Englene sang over min Broder, da han sejlte paa et Skib til England.

Eja min Sjæl og vær nu glad,
han reise over Havet der.
Der in mod dette Land
ja til Engeland.

Han sejle der paa det store Hav
ja Atlanderhav.
Han sejle der baade Nat og dag
ja over Uger to.

Saa kom han til dette Land,
hvor Flaget var heist.
En krans var bunden paa en Stang,
thi det var heist for dem.

Den Krig var tung og trang for ham
ja paa denne Jord.
Nu kommer Lyset snart igjen
ja ind imod Nord.

Et Lys jeg seer paa Himlens Hjem,
en Engel klar ved Solen skön.
En Bog oplat i Himmelen
staar skrevet om hans Vandring der.

Og Engle flyver til ham med Baand
og binde om hans Haand
Og knytte det fast til Vorherres Haand
ja saa Sjæleglad.

Og Stjerne jeg seer paa Himlens Hjem -
en Hilsen jeg sender til Eder hjem.
Jeg kommer hjem til eder igjen -
ja om nogle Aar.

Saa hørte jeg, hvor fangerne sang
Vi var i Nöd saa lenge
da hørte han [h]vor Bön,
han ved hvortil vi trenger.
Vor Fader er Guds Sön.²

Nu saa jeg en heel Hær, hvor di drog i Slag, og stemmen kom,
at det vaar Sydhavsöerne, og di drog i hele Skarer til Finland,
og disse Folk haude röde prikkede Dragter paa.

Den 6 Januar 1918

Da hørte jeg, hvor der blev sunget igjen.

Da jeg nu var i Kuba,
seks dage jeg laa syg.
Jeg laa og tænkte paa Hjemmet,
et Lys det falt fra Himlen ned.
Det var vor kjære Vorherre,
der lyste over mig.
Et Flag for mine Öine jeg seer,
det falt fra Himlen ned.

Det Flag, som falt fra Himlen,
det var til dette Land.
Jeg skulde reise over
det store Otzean.
Vi sejlte i fjorten Dage
det var en Reise lang
7 dage efter Reisen
et Bref jeg skref til mit Hjem.

Da vi nu er på reisen
fra Kuba til Engeland
to hvide Engle lyste
hen over Skibet der.
Det var den 1 Januar,
Da vi alle drog afsted,
vi sejlte over Atlanterhav
i fjorten dage der.

Et Lys, der falt fra Himlen.
Det var det skönne Dannebrog,
jeg hæver det paa Skibet
at i kan see det godt.
Vor Herre i det Höie
han glæder mig saa godt,
en gang jeg vender til Hjemmet,
Jeg kommer snart om nogle Aar.³

Og alle vi Nordslesvige
vi sejlte over Bölgen blaa
og mange dejlie S[t]jerne
vi seer paa Himlens Hjem.
Ja mange tusinde Hilsner
jeg sender til eder hjem.
Engang jeg vender til Hjemmet
til mine kjære igjen.

Naar vi saa kommer til England,
en Krans er bunden paa en Stang,
og vi modtages med Jubel
af alle disse Engelskmand.
Den Krig, der har været på Jorden,
den har været tung og trang
men atter det lyse mod Norden -
og vi er sjæleglad.

Et Bref jeg sender til Hjemmet,
det er fra eders Lorenz.
Jeg skrive nogle Linnie,
at i kan see jeg er levende.
Jeg tænker altid på Hjemmet
at see mine kjære igjen -
stor Lengsel jeg har til Hjemmet
at atter at sees igjen.

Den Krig der er paa Jorden
ja den er tung og trang,
den gang jeg faldt i Slaget
jeg laa ustrakt paa den.
Mens Kampen heftig raser,
kom Vorherre og frelste mig
og reiste mig op fra Slaget
og drog til et fremmed Land.

Det var den ælvede April
jeg faldt ved Arras Slag,
men ak jeg løfte mine Hænder
og bad til Frelseren.
Han reiste mig op fra Slaget
og drog afsted med mig,
og saa kom jeg til dette Land,
hvor jeg blev passet godt.

Saa sang di ogsaa:
Vom Himmel hoch da kom ich hier.

Og så sang di også:
Alle Jahre wider, komt das
Christuskind auf die Erde wieder,
wo wir Menschen sind.

Den 8 Januar

Jeg hørte en Stemme, »Otzean« [ocean]. Saa saa jeg et Syn, jeg saa en Engelsmand med et Flag i Haanden, jeg saa Skibet paa Atlanterhav. Stemmen sagde, »alle Nordslesvigere er paa Skibet til England.« Saa stod Vorherre ved mig og lagde et Kort ud, og der stod skrevet, »Fra eders kjære Søn og Broder Lorenz.« Denne store Aabenbaring haude jeg en aftenstund fra 7 til 8 paa min Stol.

Den 9 Januar 1918

Jeg hørte, hvor Englene di sang meget for mig og forkyndte, hvad der skulde ske. Di sang:

I døden Jesus blunde,
i graven lagdes ned o.s.v.
Og Jesus giv os den søde Fred
paa Jorden, at Krigen faa en Ende.⁴

og di sang ogsaa:

Kom Hjærte, tag dit Regnebræt o.s.v.⁵

Og der blev sagt, at Jorden skulle opbrendes helt ind imod Norden. Og vi skulde see et Lys over Norden. Og paa den nye Jord, som bliver opbygget igjen, vil der komme megen glæde i, og alle Menesker paa Jorden kommer til at tilbede Gud. Thi alle have syndet imod ham, og derfor var den store Krig kommen. Og alle disse Menneske, som er gaaet i Døden i denne Krig, di kunde ikke blive begravet, thi deres Legeme bliver til Støv paa Jorden, og di overblevne Folk, som bliver tilbage, skulde faa megen Glæde paa den nye Jord. Og Stemmen sagde, at der stod et gaadefuldt Traktat om Freden. x Men der kommer nu Fred paa Jorden i det 5 Aar. x x Saa blev der sagt, der kommer en Rytter paa en hvid Hest. Han kommer i det Land, som vi seer hver dag. x Og der kommer en Mand paa en rød Hest, og stemmen

sagde, at det var en Tyrke. Der stiger et Dyr op af Have. x Og der kommer Revolicion. x

Og der kommer et Blink med Sværd fra Östen til Vesten. Og der er en Qvinde som stride med Dragen, og Englene stred mod Qvinden, og Stemmen sagde, at det betyde at der kommer et stort Söslag paa et stort Hav. Og det vil blive et stort Slag, og Græshopperne skulde regne ned fra Himlen, at vi alle kunde se det over vort Land. Og der blev sagt, Jorden er snart bleven til en Qvide, og mange Folk paa Jorden maatte stride. Og der kommer ingen Krig paa Jorden mere, saa stor som den jær [her] Krig, thi paa den nye Jord skulde de overblevne finde megen Glæde. Og der blev sagt, om Jorden ogsaa snart forgaar, saa skulde di overblevne Folk falde paa Knæerne og tilbede Gud, at han haude frelst dem. Og di skulde faa megen Glæde, som tilbede Herren i det Höie. Og Stemmen sagde at di skulde höre et Hyl over Landet, naar en Brand opstige, og naar Fredsherren strække sin Arm ud over Jorden, saa vil Freden komme.

Nu talte Stemmen om min Broders Vandring. Da han drog i Slag og forsvandt og kom i Behandling og saa til Asien og til Djævelöen, og disse Folk var skrekkelige, Folk paa Djævelöen, og saa til Ægypten og til Amerikas kyst og nu til England. Stemmen sagde, at det var en tung Vandring for ham paa Jorden, som aldrig vil blive forglemt, saalenge han lever. Men Vorherre haude vandret med ham og hjulpet ham paa den tunge gang. »Og der skal komme en Glæde i eders Hjem, som naar en Rose den spryde ud i Foraaret. Og der skal komme en overraskende Glæde over eder, og han kommer hjem til eder igjen. Og I skal modtage ham med Glæde, thi han kommer snart, ja om nogle Aar.«⁶

Den 12 Januar 1918

Jeg saa et Syn. Vorherre steg ned af Korset og raabte höit: »Frygt ikke, alle I som bor her i Huset, thi eders Sön er levende og kommer en gang⁷ til England.« Og saa hörte jeg, hvor Skibet flöitede og blev ved en heel Time. Og Vorherre sagde, der har ligget et

sort Slör om Huset ved eder, og nu bliver det forvandlet til et rödt Slör, thi han er levende Lorenz, men han er syg. Men paa Hjemreisen stod der Flag heist for dem ind til Brunsnis, og di vaiede over hele Broagerland.

Den 15 Januar

Vor Herre stod ved mig, og han viste mig tydeligt med store forgylt Bogstaver, vad der stod skrevet. »Ich wolte ihnen Mitteilen, das der Herr Lorenz Görrigsen sig in eine Gefangenlager sig Aufhalten. Er var angemelt gestorben – aber er ist lebendig, und ist jetzt in eine Gefangenlager. »Saa saa jeg en Bog hvad der stod skrevet, at Soldaterne som blev saaret i Krigen, skulde have Understöttelse efter Krigen. Og saa saa jeg Bogstaverne igjen. »Ich wolte ihnen Mitteilen von den roten Kreutz, wo ihre Sohn ihre Leide hast da er in Krig var. Der regte Hand ist blos 3 Finger auf, den linke Hand ist eine Flegten von den Kugeln, di noch nicht geheilt sind, und auf der eine Bein auch eine Flegte, der Bein ist jetzt geheilt, er kan laufen und Arbeiten, aber er ist sehr mydig von den shveren Krig ab. Er kann Unterstötzung des Monat kriegten für ihre Leid.«

Nu hörte jeg en höi Röst som sagde, »Der ligger fire Veie under Himlen.« Saa saa jeg en Haand, og jeg saa Meneske Been og en Fod.

Den 28 Januar

En Stemme sagde: »Es ist über dreivierteljahr Zeit er geschwunden ist, er var aufgesammelt von den Engländer, aber es vird jetzt wider eine glückliche Zeit für euch kommen. Wen ihre Bruder auf der Heimatsreise komt, vil eine Engel zu ihm kommen in den Traum und ihn erzählen das seine Schwæster eine Aufentbarung über ihn hat, und der dritte Tag wenn er zu Hause gekommen ist, wil er etwas in seine Heimat finden, und den vil er ganz still stehn, den vil er seine Hände falten und danken Gott fyr alles, und er wil fiel Glück in seine Leben haben nach den schweren Zeit. Und

wen er alt sein, wolt er reich bleiben. Und ihr sollen allezusammen ein glyckliches Leben haben in ihre Haimat. Aber ihr sollen jeden Tag an Gott denken, denn vird es euch gut gehn.«

Den 6 Februar

Jeg h rte hvor Englene sang:

Vorherre kommer fra den h ie Sal,
ned til denne Verdens Taaredal,
hvor Krigen raser snart over alt,
Vorherre kommer snart, og der kommer Fred.

Og di sang:

Lov dog den Herre, som dig i din stand giver Lykke.
Han som med tusind Velsignelse vil dig nu smykke,
tænk dog derpaa, at du den  re kan faa,
 ren er Guds i det H ie.^s

Og di sang: »Gud ved, Gud ved, naar Enden kommer. Ja, I maa bede trøstigt til Gud, om Krigen ogsaa heftig Larmer om eder som en Wirvelstorm, skal I endog seer frimodig ud, thi Englene vil holde vagt om eder, at der ingen kunde r re eder. Og I maa holde trøstigt ud, til Krigen er til Ende. Thi saa vil Lyset komme snart igjen paa den nye Jord.«

Og Stemmen sagde, »dette Tegn paa Maanen som det er blevet dig vist, betyde en Blodig kamp paa Jorden. Og Tegnet paa Solen betød[er] den store Sorg paa Jorden med di mange ihjelslagne. Thi der skal im degaar alle paa Jorden en Trengselsestid, f r Krigen er til Ende.« Og der blev sagt, at Vorherre vilde gj rne have, at di alle skulde komme i Troen paa ham. Thi di h it Troende Folk skulde blive tilbage paa den nye Jord, og Englene bad for mig, at jeg skulde forkynde det, at alle skulde blive troende, thi dem som ikke vilde Tro, di bliver henrykt [rykket hen] til Djævelen.

Den 3 Marz

En Stemme sagde, »det er forferdeligt, Marie, du ikke kan faa dem alle til at tro, det hvad der bliver dig sagt, det er visseligen sand, thi det er Vorherre som forkynde dig alt.« Og Stemmen kom, at min Broder kommer igjen. Jeg hørte, hvor di sang, »Jeg vil v erge mit Land«.

Den 4 Marz

Der kom en stor Lysstraale, og saa hørte jeg, hvor Englene sang:

Dit Skin, hvert Trin
Os lesage og forjage
M rkheds Tanker,
som i vores Hjærter vanker

Du Himmellys kom til os ned,
din Bolig du i os bered
ved Ordets Lys og Stj rne.
Du Himmellys, du mærkes ej
giv at vi Sandheds Himmelvei
med dig vi følger gj rne.
Hellig, Hellig er den Herre Jesus.

Vor Herre kommer ned til dig,
vi synge for dig gladelig,
at dit Hjærte derved kan r res.
Den Thi[d] du endnu lever her
vil Herren glæde dig i dit Hjem
med mange lyse dage.
Din Broder kommer snart igjen
thi et Lys det falt fra Himmelen
thi Englene de h it istemme.
Hellig, Hellig er den Herre Jesus.

Vorherre komme[r] ned til Marie,
thi Aabenbaringen vil nu snart ske
hvad Vorherre har forkynd dig.

Höre du Englene synge, höit istemme, synge Salmé.
Herren kommer ned til dig, og du skal ei forsage.

Jeg saa Djævelen i hans Rige, han saa skrekkelig ud.

Den 8 Marz 1918

En Stemme sagde, »du seer vel ikke din Broder, og du seer nok heller ingen Telte.« Men Stemmen sagde »Lazeret.« Og saa stod Vorherre ved mig, og viste mig store Bogstaver, og der stod: Görrigsen.

Den 11 Marz

En Stemme sagde, »hvor blev det Brev af, som blev skrevet i August, ja fire Breve haude han skrevet i August. Og for nogle Aar⁹ siden haude di ham begravet, men det er ikke sant, thi han er et Sted, hvor I ikke maa vide det ednu.« Saa sagde Stemmen, »luk Synet til, thi det vil ske alt, som er bleven Aabenbaret.«

Den 15 Marz

Jeg saa Vorherre stod med Lysekronen paa, og saa kom han med det store Lys, og saa saa jeg alt i et fremmed Land, store Trær og mange Huse. Saa saa jeg en barmhjærtig Söster, hun haude en hvid dragt og et Omheng om Hovedet, og der saa jeg en Seng, og der laa min Broder i og var Syg. Og Stemmen sagde, »han er levende, og han kommer igjen.«

Den 16 Marz 1918

Vorherre stod ved mig, og han viste mig, hvor min Broder laa i et Lazeret, og han sagde, »bareste jeg kunde faa nogen god Föde.« Stemmen sagde, »di andre Fanger, di er helt elendige, ja Marie, jeg tror snart vi finde ham, og di fire Agre, pas paa dem.

Ja Lorenz, din Broder, begynde at faa Appetit, ja, har i alt hans Thöi i god Behold?«

Den 19 Marz

En Stemme sagde, »det er forferdeligt og kjædeligt, at eders Sön er forsvunden. Thi jeg kan see paa eder, at i Ængstes og er bedrövet. Thi jeg siger eder, være ikke bedrövet, thi eders Sön er levende. Og det er Faderen i Himmelen, der tale til dig.« Og han sagde, »jeg vil staa paa Vagt og tale til dig. Og du skal svare paa det, vad Herren forkynde dig.«

I det samme skinnede der et stort Lys op for mig, og saa blev det helt mörkt for mine Öine. Saa stod Vorherre lige over mig med Staven i Haanden og raabte til mig, »höre du, Marie, hvad jeg sige til dig?« Jeg svarede. »Ja.« Saa kom der et Syn, og der kom en Engel flyvende ned til mig med en stor Buket i Haanden og lagde den i min Haand. Og der i denne Buket var der mange bunte [brogede] og smukke röde Roser. Stemmen sagde, »naar Roserne ere u[d]sprungne, vil Glæden komme til eder.« Og Herren sagde, »Ængstes ikke og bedröves ikke, thi see, han er levende.« Saa stod denne Engel ved mig og sang:

Jeg gad höre, jeg gad höre,
hvordan Engle Harpen röre,
laante gjerne Duens Vinger.
Vilde mig fra Sletten svinge
helst idag til Zions Bjærg.

Saa tog Vorherre mig ved Haanden og svingede mig frem og tilbage, og saa sang Engelen igjen.

Hvilken Glæde, hvilken Glæde
ind i Salems By at træde,
Gjennem Portens Perlerader,

ad di gulbrolagte Gader,
frem for Lammets Kongestol.¹⁰

Den 20 Marz

Jeg saa en Haand, der holt en Almanak op for mig, og viste mig, at det var nogle Aar,¹¹ siden min Broder falt i Slaget, den pregte den 11 April Klokken 1 1/2 om Middagen.¹² Men Stemmen sagde, »han lever, og det er dog merkeligt, at I ingen Breve har faaet, thi han har skrevet. Men I maa vente, til det kommer.«

Den 21 Marz

En Stemme sagde, »nu faar i snart at höre fra eders Lorenz. Han er paa en damper.«
Saa sang Englene,

Jesu du min Fred
kan jeg lignes ved.
At paa Tornefulde Veie
Tröst og Kraft i dig jeg Have.
Du os före kan
til det forjættet Land.

Kommer Nöd os paa
da lad fast bestaa
at vi maa i Vantro klage,
naar jeg sender mørke Dage.
Steg fra Himlen ned
Jesus du min Fred.¹³

Den 22 Marz

En Stemme sagde, »det Lazaret, din Broder var paa, har været et Börnehjem. Og Fysikus vaksenerer Lorenz. Er nu paa Iltoget. Men er Syg ednu.« Saa sang Englene,

Lover den Herre, den megtige Konge med Ære
han som dig Sundhed forlene og venlig lesage,
tænk af hvad Nöd,
denne din Herre var död,
Han som dig alt Aabenbarer.¹⁴

»Der, hvor du er hernede på Jorden, skal du glædes. Roser og Forglemmigei og Palmer skal paa din Vei strödes, thi din Broder kommer igjen i Hjemmet inden Aarets Ende. Glæden den bliver overraskende.«

Den 26 Marz

Jeg hörte en Stemme der sagde, »der kommer maaske et Bref fra din Broder.« Saa sang Englene, »vi var i Nöd saa lenge, da hörte han vor Bön o.s.v.« Di sang ogsaa:

Adams Æt istemmer glad
Nu med Engle for din Throne
Cherubs og Seraphers Kvad,
som igiennem Himlen tone.
Hellig, Hellig, hellig er
Fader Sön og Aanden kjær.

For din Aand og Gudomsröst,
takker den med Barnestemme.
Thi med Sandhed og med Tröst,
er han altid hos os hjemme.
Han som med din Sön og dig
var og er evindeligt.

Saa saa jeg Skibet, hvor di sejlede og der saa jeg min Broder paa det. Saa sagde Stemmen, »I skal give Thi [tid], thi Synet er bestemt. Men vaage og bede, og blive ved at vaage, at du kan faa alt at höre.«

Nu sagde Stemmen, »der skal være en gru for alt Kjöd.« Saa saa jeg en stor Brudevielse, og Bruden haude en lang hvid Dragt, og hun haude et Maske for med glasöine for. Og i dette Værelse var der store Palmer og Blomster. Og saa saa jeg mange hvide Heste, som red foran Brudefolkene. Og idet samme saa jeg en rød Hest med en Rytter paa, og han kom fra den anden kant, og han stak Folkene ihjel. Og Stemmen sagde, »hörte du, hvad der er bleven sagt for nogen Tid siden i en Dezember Maaned.« Saa sang Englene:

Der hvor Vorherre gaar på din Vei
der gror Blomster, Roser og Forglemmigei,
og naar Englene nu toner med Basunen ud,
saa er det sket det triste Bud.

Saa sagde Stemmen, »Hvad er Sjælen, den er Herre over Lægemet, den er lighed med Gud. Thi han er Opstanden fra Döden.« Og Herren sagde, »Vil du see Himlens Herlighed igjen?« Jeg svarede »Ja«, og saa viste han mig, hvor smukt det var i Himlen. Og han viste mig ogsaa, hvor Stenen blev veltet fra Graven. Og jeg saa, hvor der laa fult af Engle runt om Graven. Di laa paa Knæerne, og jeg saa Vorherren stod op af Graven. Og han sagde til mig, »Vil du svare ja, at du vil komme op i mit Rige, og vil din Omgivelser ogsaa svare ja, at di ogsaa vil komme der. Saa svar Ja derpaa. Og Stjærner vinke til Betanien hen til den Herre Kristus hen. Og jeg er Veien og Sandheden og Livet. Hvo, som tror paa mig, om han end döer, skal han dog leve. Og du skal lære at være Viis i alle Ting, thi jeg vil lære dig det.«

Og saa saa jeg, hvor Himlen aabnede sig, og han viste mig en stor Gulkrone, saa sagde han. »Amen, sig kom i min Favn. Amen ja i Jesu Navn.«

Den 31 Marz

En Stemme sagde, »det er det störste Syn, du har over alle.« Nu saa jeg Vorherre, hvor han stod op af Graven og stod ved den. Saa hörte jeg, hvor alle Engle spillede og sang:

For os han i Gravens Dyb steg ned,
han gik til di dödes Rige.
Til Livet med stor Herlighed
Han vilde for os opstige.

Der sad en Engel ved Gravens Steen
Blandt Lillier i Urtehaven.
Han pege med sin Palmegreen,
hvor Jesus stod op af Graven.¹⁵

Den 1 April

En Stemme sagde, »din Broder er meget glad, han har været paa et Iltog, men han er paa et Lazeret igjen, men nogle af hans Kammerater maatte reise helt til Australien«, men Stemmen sagde, »det er forferdeligt.« Saa sang Englene: »Jesu dine dybe Vunder og din smertefulde Dö« og. s.v.«

Den 3 April

Stemmen sagde, »din Broder er bestemt levende, og i finde ham snart. Men du maa ikke vise dine Billeder for meget op, för din Broder kommer.« Og den gang di drog afsted fra Afrika, da sang di »Vift stolt paa Kodans Bölger«. Stemmen sagde, »din Broder har været Soldat, og har ogsaa gjort övelse i Döberitz.« Saa blev der sunget igjen:

Hvad vindes paa Verdens det Vilsomme Hav,
ak tusinde Farer i skummende Trav.
Man ved kuns to Havne,
bekjænte af Navne,

den ene vor Vugge
den anden vor Grav.¹⁶

Den 10 April

Jeg hørte, hvor der var een, der bankede på Dören. Jeg svarede, »kom ind med Glæde.« Saa sagde Stemmen, »ved du, hvem der banker på Dören? Det er Herren«, og han sagde, »ved I hvad jeg har sagt Eder. I maa ikke gaa i Tankerne og tænke paa, at eders Søn er borte, thi I ved, hvad jeg have sagt eder. Eders Søn han kommer igjen.« Og han sagde, »du kjære. Du skal gjemme din Kasten [æske] med Bille[de]rne i, at ingen kan see dem, för Tiden kommer, og naar jeg rörer ved dig, saa skal jeg nok sige dig, naar du maa vise det op, og denne store Aabenbaring, du haude en Aftenstund, det höre di efter, men alt det andet af Aabenbaringen kan jeg see, at Folk ikke vil höre. Men di skal vogte dem, thi Tiden er nær ved, at det kommer, hvad der er bleven dig Aabenbaret.«

Saa kom der en stor Lysstraale og lyste heelt op for mig. Og saa saa jeg mange store Bygninger, lange Gange, Alleer, mange Trær og Marker og mange Folk.

Den 12 April 1918

Jeg saa dette samme Lazeret igjen, hvor min Broder laa i, men nu stod den tom. Saa saa [jeg] en Damper med Flag paa, det var rödt, hvid og blaåt. Og saa hørte jeg, hvor der blev sunget meget. Tilsist sang de,

og jeg maatte stride
og med i denne Krig
jeg matte lægge alt til side,
og gaar i Kampen med.

Og saa saa jeg min Broder, han haude lyseblaa Tröie og graa Bukse paa. Nu kom Vorherre og stod ved mig, og saa saa jeg

mange Soldater med röde Tröie paa og blaa Bukse, og di vilde ind i Landet. Og jeg saa mange af di vilde Folk. Saa sagde Stemmen, »dit Hjem bliver frelst, og ingen kan röre Eder, og du ved hvad der er bleven dig sagt, om di ogsaa bryde ind med Magt, kan ingen röre Eder. Thi Vorherre og Engle vil holde Vagt.« Saa saa jeg Broager Kirke med det store Flag paa.

Den 1 Mai

En Stemme sagde, »thi stille, för det komme«, og saa hørte jeg, hvor der var een, der bankede paa Dören. Og da den kommer ind, sagde den, »der ligger Breve og der iblant er eet fra L. Og saa stod der skrevet »Nu lev vel, til vi sees igjen.« Og Englene sang, at di vilde staa Vagt om mig alle dage. Og jeg skulde blive glad og faa megen glæde, og det er jo Menneskens Søn, der taler til dig. Saa saa jeg min Broder i et andet Lazaret, og Vorherre stod lige over ham, men Stemmen sagde, »der kommer en Due til eder.«

Den 9 Juni

En Stemme sagde, »din stakkels Broder, det er bolt ednu, hvor han er saaret, han mangler hvidt Linned til at bedække Saarene Men din Broder bærer alt med Taalmodighed, hvad der kommer för ham, men bareste han maa blive rask igjen.« Saa sagde Stemmen, »Jeg er Herren, hörer du det Marie?«

Den 16 Juni

Jeg saa Himlen aabne sig, og der saa jeg to hvide Engle flyve ned, og di flöi med 15 Flyvere over et stort Hav. Nu sagde Stemmen, »Vi kommer engang, Kongen fra Danmark.« Saa saa jeg en fiin Vogn holdt paa Broen.

Den 19 Juni

Jeg saa et stort Syn: Himlens Rige og Djævelens Rige. I Himlens Rige saa jeg, hvor der var stor Jubel og Glæde. Og i Djævelens

Rige var ikke andet en Ill og Rög. Stemmen sagde, »thi vær den, som gjør ondt, bliver piint i en forferdelig Ill.«

Den 20 Juni 1918

En Stemme sagde, »Lorenz har vasket [sit tøj], det maatte han selv, thi han haude ingen Penge at betale med, og hans Fingre, di er jo daarlige, og det var jo svært at faa vasket. Men han bærer Smerterne med Taalmodighed. Af dette Regimet er der 8, der er ved ham, een af dem haude en Arm af.« Jeg hørte, hvor di sagde, »Blos wir in unsern Heimat wieder kommen kann.« Stemmen sagde, »din Broder kunde have Penge behov at betale med.« Jeg hørte, hvor han sagde, »jeg henge min Waske op paa en lille bitte Strek tet ved et Palmetrær.« Og han kunde ikke trække Kluderne af Fingrene, da Kjødets var rödt.

Den 22 Juni 1918

En Stemme sagde, »er di kommen, om I har fundet ham?« Jeg svarede nei. Stemmen sagde, »det skal först til e Standesamt.« Saa saa jeg min Broder, hvor han laa i en Seng. Vorherre stod ved mig og sagde, »Kender du Staven? Den skal vi nu til at bruge, at vi kan finde ham. Og den som Vorherre vil bevare, den er uden Fare.«

Saa saa jeg dansk Flag i Syne[t]. Stemmen sagde, »jeg vil at det maa ske.«

Den 24 Juni

Vor Herre sagde, »Vil du see Himlens Herlighed, ja di mange Öienskalke der er paa Jorden. Ja see hvilken Jord der er hernede, ja det seer skrækkelig ud. Ja Jorden vil snart blive öde og Tom. Ja denne store Kræsens [Himmelkreds] Undergang.«

Den 25 Juni

En Stemme sagde, »Der kommer en Steltidende[?] til eder«, og saa saa jeg et Bref i en Haand.

saa sagde Stemmen, »Dengang jeg falt i Slaget, da kom Vorherre til mig, og reiste mig op fra Slaget og drog til et fremmed Land.« Stemmen sagde, »I maa ikke tale for meget om det, thi siger jeg eder, det skal nok komme.« Nu sagde Stemmen »Flensburg«, og saa saa jeg i Synet, hvor der kom saa mange Attalleri[artillerister] til Hest, og mange til Fods drage ind igjennem Flensburg. Og jeg saa Skibsværftet der. Stemmen sagde, »Naar krigen bliver ved lidt endnu, saa döer hver levende Skabning efter det andet.« Saa hørte jeg, hvor Englene sang, »Her vil ties, her vil bies« o.s.v.

Den 4 Juli

Jeg hørte di sang, »Jeg ved et deiligt Himmerig, det er saa let at finde« o.s.v. Og Stemmen sagde, »den Sorg I har baaret med Taalmodighed, den vil blive gloende röd.« Nu saa jeg en lang Skanse og store Træer ved hver Side. Saa sagde Stemmen, »din Broder kommer igjen.«

Den 10 Juli

Jeg saa en stor fin Mand med mange Ordne[r], som kom ridende paa en röd Hest, og han haude en höi langle Hue paa Hovedet. Saa saa jeg Vorherre, hvor han stod med et stort sort Kors i Haanden og sagde. »Saa vidt som denne röde Hest kommer ind i Landet, saa langt kommer der sorte Kors overalt.« Saa saa jeg, hvor det svævede helt fuldt af Engle i Skyerne. Saa sagde Stemmen, »den röde Hest med Rytteren paa, det er en Törk.« [tyrk]

Den 15 Juli

Jeg saa den ene Lysstraale efter den anden fare ned til mig. Og saa viste Vorherre mig et stort Bille[de] med ham paa. Og nedenunder sto der »Jesus og Tolderen.« x Jeg saa mange Penge, det var danske, og der stod skrevet. »Ihr euch das haben.« x

Den 27 Juli

Jeg saa et stort Lys, og det var en stor Slagmark, hvor alle Heste og alle Soldater laa døde om iblandt hinanden. Der var store Plankværk og Piktraade uden om Slagmarken, det var ikke eet eneste Hus eller Trær. Stemmen sagde, »alt er öde og tomt i dette Land, hvor Slaget er.« Saa saa jeg i Skyerne, hvor der var heelt fult af Engle, og di saa ned paa Slagmarken over alle di døde. Saa saa jeg et lille Billed med Vorherre paa, og der stod skrevett, »Kommer hid til mig, alle som ære besværede, og jeg vil give eder hvile.«

Den 1 August

Jeg saa et stort Billed med mange forskellige Natsioner, Saa sagde Stemmen, »Lorenz er der iblandt een af disse Natsioner.« Saa saa jeg ham, hvor han sad og spiste Mad. Stemmen sagde, »naar du nu har faaet alt at vide, saa sluttes det. Og han har opført sig godt alle Steder, hvor han har været.«

Den 4 August

Jeg hørte her ved os, hvor der var mange Heste, der travede, og jeg hørte Trommeslag og Musik. Jeg saa en Rude, og igjennem denne saa jeg et Land hvor der stod Rög og Brand. Og saa saa jeg en Rytter paa en hvid Hest. Jeg saa Skrift, og der stod, »Guds Folk som tror paa Herren hernede. Ja det er gode Sager, som Herren har dig givet, thi see, eders [Søn] han kommer igjen.«

Den 10 August

Stemmen sagde, »der er ingen lærer [lærde] Personer, der kan udtyde dette store Syn, men du veed det, og du have selv seet Synet.« Jeg saa Vorherre, hvor han stod med begge Hender udstrakt i et stort Tempel. Og han sagde, »du skal ikke være bange, naar jeg begynde at tale med dig. Jeg lader mig kuns see for dig.«

Den 16 August

Jeg saa en stor strekning af Jernbanevei, hvor min Broder skulde reise ad Hjemmet til. Saa saa jeg en Bog, og stemmen sagde, at det var om hans Vandring. Jeg saa ogsaa, hvor der stod skrevet om den store Trengselstid, der har været i flere Aar. Saa sagde Stemmen, »nu stilles alt Vaaben.« Saa hørte jeg Englene synge,

Men naar jeg atter engang er paa Veien,
Og det skrider ad Hjemmet til,
Og min Frelser lesage mig paa Veien
vi leve alle glade sammen igjen.

Saa sagde Stemmen, »I skal modtage din Broder stille og rolig, thi han har gået en tung Vandring igjennem. Han kommer helt hjem til eder, men han er i Fangenskab.«

Den 18 August 1918

Stemmen sagde, »jeg har ligget paa mange Lazaretter og været Syg, og jeg har intet af mine Sager hos mig. Jeg har faaet meget Medesiin, og Föden faar jeg ikke meget af. Men Vorherre har været min Hjælp i den lange tunge Tid.« Saa saa jeg Vorherre paa Korset. Saa sang Englene »Hosianna du Davids Sön, Hosianna i det Höieste. Halleluja.«

Den 21 August

En Stemme sagde, »har I nu virkelig alt mit Töi i god behold? Ja der er kommet saa mange Lazaretskibe, men jeg bliver dog lidt bedre.« Saa sagde Stemmen, »hermed underrette jeg eder, at Lorenz han kommer engang.«

Den 23 August 1918

Jeg saa hvor Ilden brente paa en lang strekning paa Jorden. Saa sang Englene,

Den Krig, der har været paa denne Jord,
ja tusinde og tusinde har sejnet som
Græsset paa denne Jord,
og Menesker er sejnet i Støvet hen.
En Engel klar kom fra Himmelen,
Og tag dem med op i Himmelen,
hvor de syngte nu et evigt Halleluja.
Ære være Faderen og Sønnen og den Helligaand.

Saa sang di ogsaa,

Jeg synger for dig en Aftenstund,
naar Øiet lukkes, og du tænker paa ham.
Men Frelseren er med ham paa Veien,
og hjælper ham paa den tunge gang.
Din Broder han kommer igjen.

Saa lyste det op, og saa saa jeg min Broder. Saa sagde Stemmen, »der kommer jo ingen Breve til eder, thi di bliver jo alle liggende et Sted.«

Den 23 August

En Stemme sagde, »har du virkelig god tro til dette Syn. Saa løft kuns dit Hoved og tænk paa, hvad jeg have sagt dig, for alt, hvad jeg have sagt, kommer alt engang.« x Saa saa jeg, hvor alle Soldater drog igjennem Landet uden Vaaben. x Og jeg saa helt fult af Engle i Luften, hvor di svævede over dem. I det samme saa jeg Vorherre henge paa Korset.

Den 26 August 1918

Nu saa jeg min Broder og mere i Flok. Der blev sagt, »bareste jeg kunde faa min gode Føde, thi jeg trenger haardt, og jeg har stor Lengsel efter eder, men jeg opholder mig i et fjærnt Land. Men det var skrækkelig, dengang jeg var i Kedron-Eggen.«

Saa saa jeg Vorherre steg ned af Korset og sagde, »thi, siger jeg eder, han kommer igjen.« Saa sagde han, »Jesus vil have, at I allesammen skulde være troende, thi jeg seer alt herved, og jeg seer, hvor Jorden tumble sig, og dem, som er troende, tage Herren med sig Hjem.«

Nu saa jeg fremmed Natsioner i et Land. Jeg saa ogsaa Brillleslange.

Den 30 August

Stemmen sagde, »Marie du skal elske din største Fjænde, og jeg er Herren som tale til dig, og det er mig, som give dig Kronen, og læge alle Sygdomme, og tager Korset bort fra eder, og glæder eder, at din Broder han kommer igjen.« Saa sagde han, »glæder eder alle, thi Lyset vil skinne i eders Hjem, og i vil faa glæde alle dage.«

Den 1 September

Der kom en Stemme at T... det er det rene B... Di lønne Befestningen, men det gjør di andre ogsaa. Saa sagde Stemmen, »naar Landet bare er bleven godt udelt, saa kan det gaar an, siger jeg. Men lad Dugen [?] kuns falde, og Meneske tage af, thi di gaar som en brölende Löve.«

Saa sagde Stemmen, »Luk Bogen op over Aabenbaringen, thi det hele er Sandhed, hvad jeg tale til dig, Marie. Og nu maa du tegne den hvide Hest.«

Nu sagde Stemmen, »Tyskland vil ikke give efter, naar skal vi først see, naar Freden vil komme.« Nu sagde Stemmen, »Mobilmachen«, saa hørte jeg, hvor di blæsedde i Hornet »Heraus, Heraus« i eet døgn. Saa lyste det op, og saa saa jeg Angel, Sles-

vig og Danzig. Saa kom der en Engel og viste mig alle Flyvere, Stemmen sagde, »di skulle Flyve, men jeg vil afbryde deres Vinger, at di ikke kan flyve. Men i eders Hjem skulde i glæde eder, thi Herren vil være med eder.«

Den 2 September

Jeg saa et stort Syn fra Himlen, hvor alle danske Flag faldt ned fra Himlen, og saa hørte jeg hvor Englene sang. »Himmelsangen, Seierssangen, hist lad tone, salig ved Gud Faders Throne.« Saa sagde Stemmen, »Vor Herres Magt er stor. Glæden for eder, at din Broder er i Live. Thi see, du skal nu lære alle Ting i dit Hjem, thi see jeg har vist dig alle Stjerne paa Himlen, ja oppe i di lyse Boliger, der skal I engang sees Ansigt for Ansigt.«

Den 5 September

En Stemme sagde, »Lorenz Görrigsen, den gang jeg var i Kuba, saa saa jeg en hvid Engel, hvor den kom her til Huset og sagde, eders [Søn] han kommer igjen.« Nu saa jeg megen Skrift i Syne[t], og der stod, naar vil Krigen høre op. »Der er en Magt, der ikke vil give efter, thi hvis den Magt vilde give efter, saa haude Freden kommet, efter hvad jeg have sagt dig.«

Den 6 September 1918

Jeg seer et Syn. Vorherre stod med Hænderne udstrakt ved et Trær og saa ud i Vandet. x Og paa engang saa jeg, hvor alle danske Flag blev heist over Landet. x

Den 9 September

Det blev mig sagt, at jeg skulde have en Belønning for alle disse gode Sager, som Herren har mig givet. Saa sagde Stemmen, »og du haver seet alle Vegne, hvor din Broder har vandret, han er bleven sejlet over Middelhavet den gang fra Kairo. Jeg beder eder om at holde Hjemmet i Ordning, til han kommer hjem igjen.«

Saa saa jeg et stort ront Seddel, det skulle jeg opskrive og

afsende det til et Museum, og alle Billeder og Aabenbaringer skulde mesendes og Ærestegnet fra Kristus. Jeg saa en Bog, og der stod, »dengang jeg var i Kuba, da var jeg meget syg.«

Den 14 September

Nu lyste det heelt op, og ude i vor Have saa jeg Vorherre kom gaaende, saa kom han og bankede paa Døren og sagde, »Luk op for mig, thi det er ved Nattetide jeg kommer.« Saa gik han til en anden Dør, og han sagde, »hvor er Datteren, som har Tavlen? Ja, jeg kan komme ind til eder, uden at I behöve at lukke op for mig. Thi det er jo Herren som kommer til eder.«

Jeg var nu meget Syg i dette Öieblik, da jeg saa dette store Syn. Jeg saa store Mollemente [monumenter?], og Vorherre paa et stort Figur, og hele Stede[r], jeg saa min Broder og mange Fanger. Og paa engang dreiede Synet sig, og saa saa jeg mange Lanne. Og alle Steder lyste op for mig, hvor min Broder han var vandret. Saa sagde Stemmen, »Han som med din Søn og dig var og er evindelig. Ja, din Broder opholder sig i et Fangeleier, men han er bleven saaret i Krigen.« Og Jesus sagde, »i Aabenbaringen har jeg talt paa Tysk til dig, og alt, hvad der dér staa skrevet, det feiler din Broder.«

Den 18 September

En Stemme sagde, »bliv vaagen – thi nu kommer Solen og Lorenz, din Broder, Klokken 7.« Og saa faldt der mange Stjerne ned, og saa stod min Broder i Synet, naar han kom hjem. Saa sagde Stemmen, »thi stille, naar din Broder han kommer, thi han har gaaet meget igjennem, men Herren følger med ham hjem til eder.«

Nu saa jeg en forferdelig Krig, jeg saa det tyske Flag heist, og det var Tyskerne, der kæmpede. x Saa sagde stemmen, hjælp til ellers forgaar vi 1918. Og der blev sagt, Mörket sprede sig over Riget. x

Den 24 September

Jeg saa [landet] heelt fult af danske Flag, saa sagde Stemmen, »det er for eder, I leve i dette Haab at blive Seiervindende.« Saa sang Englene.

Du har en Gud, som stedse vil dig lede,
han bor i Paradiset over eder,
han tog dig ved din Haand og sagde stille,
»Ja du er min, ja du tilhører os.«

Vorherre tog dig ved din Haand og sagde stille,¹⁷
»jeg lade mig Aabenbare for dig.
Jeg vil dig stedse leve glad hernede
og du er min, for evig du er min.«

Vorherre i det Höie lod sig see for dig hernede
der har en Bog opskrevet fra Himmelen.
Jeg have sagt dig, at du skal det forkynde,
Jeg seer di fleste vige bort, naar du forkynde det.
Vee over dem, og di skal ingen Glæde see.

Vor Herre seer, hver den som ikke vil det höre,
jeg viger bort fra dem, og di skal ei tilhøre mig.
Men ak naar Krigen först den raser,
saa bliver di bortkastet som en ström,
saa fare de, ja di til Djævelen.

Saa kom Vorherre og tog mig ved Haanden og sagde, »Himmel-lyset er kommet til dig, og Cristus lod sig for dig aabenbare og Bogen, som du har fra Herren. Og du faar Æreskronen.«

Nu hørte jeg en forferdelig trampen og Tumel over Jorden. Saa saa jeg, hvor alle Krigsfolk di drog afsted efter Hjemmet. Og jeg hørte, hvor alle Englene spillede paa Harpen og Basune[re]de. Og der blev et Susen og Brusen, og Menne-

skelyd hørte jeg alle steder fra. Da jeg haude hört og seet alt, tog Vorherre mig ved Haanden og sagde, »Æren er Guds i det Höie.«

Den 25 September 1918

Herren sagde, »Jeg tog dig ved din höire Haand, og ved din vänstre Haand, der kan du see Djævelen.« Og saa stod Djævelen i Syne[t] med di store Öine og det forferdelige Ansigt. Saa sagde Jesus, »Kast Djævelen fort fra dine Öine. Og alle Landene vil blive gjennemströmmet med Krigsfolk, thi der er en Magt som ikke skal give efter. Thi siger Herren, Freden vil kuns komme, naar denne Magt vil give efter.«

Saa blev der sagt, »Vater, lass di Augen shein über meine Bette sein. Und der Licht von der Gottes Sohns, wohl über meine Bette sheinen. »Saa sagde Stemmen, »Wenn di Lict sheint, dann hörst du alle von den Gott im Himmel.«

Den 2 Oktober

En Stemme sagde, »Lorenz er glad igjen, dette Sted hvor han er nu.« Saa kom Herren og sagde til mig, »see jeg tage dig ved din Haand, thi see, din Broder kommer igjen.« Saa saa jeg Skrift, og der stod skrevet, »Eders kjære Sön og Broder som er forsvunden«, saa lyste det op, og saa saa jeg alle Krigergrave [over dem,] som falt i Slaget ved Arras. Saa viste Vorherre mig alle Navne paa Gravene. Saa sagde han, »thi see, der er din Broder ikke blant alle disse Navne.«

I det samme saa jeg min Broder, hvor han var ved at klæde sig af, og jeg saa hvor han var ved at strö Pulver paa Saarene.

Den 5 Oktober 1918

En Stemme sagde, »Marie«. Saa saa jeg Vorherre, hvor han vandrede frem og tilbage. Saa sagde Stemmen, »din Broder, han er nu kommet iblandt di andre Fanger igjen.« Saa sagde Stemmen, »pas paa alle mine Sager, til jeg kommer hjem.«

Den 12 Oktober

Vor Herre stod ved mig og viste mig en Vei og mange og mange Trær i et fremmed Land, og der saa jeg min Broder, hvor han kom gaaende paa denne Vei. Stemmen sagde, »I have endnu ikke hørt. Men I skal vente, til det komme.«

Den 14 Oktober 1918

Jeg saa min Broder, Stemmen sagde, »det er Görrigsen«, saa blev der sagt, »nu skal han drage hen et andet Sted«, jeg saa, hvor han haude en Rygsæk paa.

Den 26 Oktober

Stemmen sagde, »bliv vaagen thi der kommer een og tale med dig.« Saa saa jeg min Broder, hvor han var kommet hen et andet Sted igjen og var blandt alle Fanger. Stemmen sagde, »han er reist afsted den 12 Oktober og var kommet dertil den 26 Oktober 1918.« Jeg saa et Kort, hvor han var fotograferet paa. Jeg saa, hvor han og di andre gjorde Gymnastikøvelse. Stemmen sagde, »da din Broder var paa Reisen hen til di andre Fanger, mödte han en Pige paa Veien. Hun sagde til ham, 'er du levende, hvordan kan det dog gaa til at jeg kan see een i Live? Jeg mente at alle Soldater var borttagne i Krigen'.«

Saa sagde min Broder Farvel og gik videre. Saa sagde Stemmen, »din Broder lever, og I skal faa ham Hjem og faa megen Glæde. Herren har været med ham i den store Kamp, som han haude gaet igjennem.« Saa sang Englene,

Wachet auf, wachet auf,
der Gott spricht zu dir.
Dein Bruder komt wieder zu ihrer Haus,
der Gott hat mit dein Bruder
alle Wegen gewesen.
Wachet auf, wachet auf,
der Gott bringt ihm wider heim.

[Protokol I med 97 sider slutter hermed]

Den 23 Oktober 1918

En Stemme sagde, »her kan du see, vad vi blive«, og saa blev det danske Flag heist for mig. »Ja, naar först Flaget er heist, saa kommer din Broder.« Stemmen sagde igjen »Flensburg, vi blive Danske, og Angel tilhörer Slesvig. Og Flaget vil blive heist over Landene.«

Den 31 Oktober

Jeg saa mange Millitær ved Angel, hvor di stod med Gevær paa Skulder, og di sköd et par Skud af, saa raabte Stemmen »Slesvig.«

Den 4 November

En Stemme sagde »Kappel«, hermed beretter jeg dig dengang Frederik den Syvende var til, da var det meget med Spioneri at gjöre. Thi han var Danske, og nu blive det igjen. Ja Engelsmanden og Franskmanden, di kommer til Kappel.

Nu saa jeg et Syn, min Broder paa et Lazeret igjen. Stemmen sagde, »han er paa et Lazeret som kaldes de la Quentina. Ja dine Billeder du har, det er Æresglæden fra Herren til dig. Ja du döer ikke, omenskjönt du er meget Syg, naar jeg röre ved dig. Skriv du kuns til din Broder.«

Den 9 November 1918

Stemmen sagde, »flere Nordslesvigere, Andresens Sön fra Ullerup, han er död,¹⁸ og Petersens Sön«, og saa blev der sagt, »Lorenz, Ja, Jesus taler i dette Öieblik til dig fra de helliges Throne. Og jeg tale nu om Lorenz Görrigsen fra Illermark. [H]vad sige Stemmen, Jesus Kristus Guds Sön, Velsignet være den som kommer i Herrens Navn. Ja, siger Herren, jeg seer di fleste er Örkesløse og vil ikke höre det. Ja, alle skulle være Troende paa Kristus Jesus, saa vil han Velsigne dem med alle gode Gaver.« Saa

saa jeg en Engel kom flyvende til mig med en Guld Halskæde. Saa sagde Stemmen, »in diesem Augenblick spreche ich deutch zu dir. Gott sagt, ich las dir yber al Erde sehen und lass deinen Augen sheinen, du bist jetzt bald so vi Jungfrau Marie, Gottes Mutter. Der Gott macht dir klug und erzählt dig alles, was auf der Erde komt, und auch dein Bruders Reise.«

Den 12 November 1918

Der kom en Stemme, »det røde Flag heises paa halv Stang,¹⁹ I skal have Guds Ord i eders Pande, og Guds Sejl [seg] i eders Mund. Ellers forgaar I.« Saa blev der sagt, Fædre og Mødre, ja, Qvinderne kan komme til at slaas ved Mendenes Side. Osterigsk og Ungarsk Mend og Qvinde kan komme til at slaas i Kampen. Og Drengene skulde ogsaa deeltage. Og Stemmen sagde, »Ved Lov og Ret skal vi sende Sejr, og I skal blive danske.²⁰ Men der vil komme Ligpest af alle di døde. Amerika kommer ikke her.«

Saa kom der en høi Røst og sagde. »Det hele er Sandheden hvad jeg tale til dig. Nu kommer den hvide Hest i Landet, som du har tegnet.« Stemmen sagde, »Lorenz din Broder, ja det er Hovesagen, at I kan faa ham hjem til eder igjen.« Nu saa jeg 5 store Blink som et Lyn ind igjennem Porten. »Og der kommer din Broder til at gaa ind igjennem.« Nu saa jeg Vorherre, han hang paa Korset. Saa sang Englene. »Den Hellige Guds Udsendelse over Eder, og I skal faa Glæde alle dage i Hjemmet. Halleluja.« Jeg saa min Broder ved et Lazaret, Dænlad [de la] Qventina, jeg saa ham paa en Rullevogn uden for ved Lazaret, han skulde have frisk Luft, da han er Syg igjen. Der blev sagt, Vorherre vilde være med ham, at han maa komme sig, og komme Hjem til eder igjen. »Din Broder er i Guds Velde.« Saa sagde Herren, »jeg tale kuns til dig Marie, blandt Guds di mange Udvalgte Tal.«

Den 15 November 1918

En Stemme sagde, »vi blive Danske, men vad er Dansk? det betyde först har der været en stor Blosugydelse paa Jorden, og di skal betænke, hvor meget Blod, der har maattet flyde, inden vi naar at blive Dansk. Thi see«, sagde Stemmen, »de hensovede paa Jorden, som er gaaet bort i Krigen, di har intet nu deraf. Thi jeg sige dig, Flaget skal snart heises, og du skal have et stort Flag, efterat vad jeg have sagt dig. Og I skal raabe Velkommen, naar jeg kommer med din Broder til Eder.«

Den 20 November

Jeg saa i et stort Lys tydeligt min Broder, som han stod levende ved mig, han haude en lyseblaa Thröie og graa Bukse, men han saa meget mager ud. Saa sagde Stemmen, »ved du hvem det er? Lorenz Görrigsen, han trenger til god Föde. Ja nu endelig har vi snart overvundet [krigen] og naaet den lykkelige Fred, ogsaa at I snart blive Danske.«

Den 25 November

En Stemme sagde, »din Broder han kommer hjem til Eder om Kl 7. I har vel slet ingen Breve haft fra ham. Ja et Bref kan i moske faa fra ham, inden han kommer hjem til eder. Thi han har skrevet mange Breve, men I har ingen faaet.«

Den 29 November

Jeg saa et Syn. Det var en stor Bog, og der var to store Billeder i, og paa den ene Side saa jeg Jesus med Lammet. Og paa den anden Side saa jeg Jesus klædt i et Meneskeskikkelse. Nu stod Vorherre ved mig og raabte med høi Røst. »Jesus er her, jeg tale til dig i Sandhed.« Og han holt megen Skrift op for mig, og saa sagde han. »Jesus Cristus Guds Sön, jeg seer di Menesker som ikke vil höre, hvad jeg forkynde den store Aabenbaring, thi jeg har talt i Sandhed. Og hvis de ikke vil höre det, tilhöre [de] ikke Herren.«

Den 2 Desember 1918

En Stemme sagde, »Angel om Klokken halvto.« Saa saa jeg et Syn, og der saa jeg Angel i bare Ild. Saa sagde Stemmen, »Fransoserne og Engelskmanden di kommer til Kappel. Og Böhmer Predikestol vil komme til at faa Lighthöi.« Saa kom den hvide Hest i Syne, og nu sad der en Rytter paa Hesten, og jeg saa hvor Hesten svam igjennem Havet her.

Men Stemmen sagde, »thi stille naar Hesten stiger op af Havet her.« Saa stod Vorherre ved mig og sagde: »Jeg vil give den hvide Hest med Rytteren paa Magten til at skade Menesker her en liden Thi [tid]. Det Danske Flag skal vaie her i Landet, medens den hvide Hest nu skal til at kæmpe her. Jeg vil ikke skade eders lille Omejn her paa eders Side.« Saa sagde han, »en stor Mand forsvarer for krigen. Ja jeg er Jesus der her staar i Syne ved dig.« Og han sagde, »jeg vil isete denne Embedsmand Wilson²¹ til at avslutte Krigen. Men den hvide Hest vil kuns, i Landet efter Fredsslutningen. Men du og dine Kjære om dig, i skal staa med eders aabne Öjne og skue ud over Landet og see alt dette, naar denne Mörkningstime kommer ud over Landet. Og jeg, Herren, siger igjen, jeg vil give Hesten Magten til at skade Menesker en liden Tid.«

Den 6 Desember

Jeg seer her paa Havet et stort fremmed Skib, stemmen sagde, »thi stille, thi der kommer uendelig mange Folk herin i Landet, der kommer ogsaa Folk der ligne Dyr. Ja di mange haarnakkede og seenhjærtet Folk, di er saa lidt troende paa alt dette hvad jeg forusige. Men di skal undre dem, naar Dagen er nær, naar alle disse Folk komme ind i Landet, saa skal di se, at det er Sandhed, vad jeg have talt til dig.«

Saa stod Vorherre ved mig og græd over Jorden, over di mange ihjelslagne. Og han sagde, »di have alle Syndet imod mig, og derfor kommer denne Trengselstid over Jorden. Og jeg vil have at alle Folk skulde omvende dem, saa vil jeg lade Krigen

höre op.« Nu sagde Stemmen, »naar din Broder gaar fra Brunsnis og hjem til eder, kommer der een og tale med ham paa Vejen.« Saa kom der et Billed i Syne, og det var Vorherre, der stod og omfavnede een, der stod af Skibet. Saa sagde Stemmen, »eders Lorenz han er i Fangenskab, og dengang han falt i Slaget, slap han nogenlunde fra det. O Vee, den store Vandring, din Broder han er gaaet igjennem, ja det er skrækkeligt, men han skal nu snart efter Hjemmet drage.«

Jeg saa en stor Stad, hvor min Broder opholdt sig, det var ligesom Stemmen löd Vigt[ig], og der i denne Stad saa jeg store Vantaarne, Tunelle, Slottet, Kirken og mange Bygninger. Saa sagde Stemmen, »han er saunet, men han er ikke Falden. Men hör nu, nu kommer din Broder sejlende.« Og saa hörte jeg hvor di sang: »Slesvig, o Slesvig du omstridte Nord.« Saa sagde Stemmen, »han kommer til Engeland.«

Den 18 Desember 1918

Vorherre stod ved mig og sagde, »i skal legge mærke til hvad jeg forusige, det kommer ikke straks, men det kommer senere.« Saa saa jeg Skibet, hvor min Broder skulde paa. »Ja, det bliver en stor Glæde, og i skal træde på Roser alle dage,« sagde Stemmen, »ja Cristus er Lægedom mod alle Saar og Smerte. Og alle Folk skal undre dem over alt det vad jeg forkynde dig.«

Den 27 Desember 1918

En Stemme sagde, »Cristus staa paa din Vei, og nu er din Broder kommet fra Lazerettet De la St. Qventina.« Saa sagde Stemmen, »de danskee Hjærte, ja de kan være stolte af de danske Flag. x Og Tyskland skal besettes. og det danske Flag skal vaie her. Og danske Soldater kommer her. x

1919

Den 2 Januar 1919

En Stemme sagde, »Jesus Cristus Guds Søn, ham skulde i tro paa.« Saa saa jeg i Synet hvor min Broder kom gaaende udenom Haven og hen til Dören, og han sagde, »Luk op for mig.«

Den 8 Januar

En Stemme sagde, »du skal have Æreskronen, tag eder det alt med Taalmodighed, ogsaa med eders kjære Lorenz, som er forsvunden, ogsaa med Sygdom. Thi Herren er Lægedom mod alle Smerter. Og eders høitælskende Søn er bestemt levende. Og han har været paa en Egn, hvor Dröifus har været, og denne Egn kaldes Djævelöen. Men din Broder er svag ednu, og han kommer nu paa en anden Ö.«

Den 11 Januar

Jeg saa Vorherre henge paa Korset. Saa lyste det op, og der saa jeg et stort Luftskeib, jeg saa hvor di kastede en Bombe ned og eksploderede. Jeg saa, hvor alle Huse, Folk og alt flöi i Luften. x Saa sagde en Stemme, at Flaget skal heises over hele Broagerland, Sönderborg, Flensborg og Apenrade. x

Den 13 Januar

En Stemme sagde, »Römö og Fanö telle tvende gange to.« Saa saa jeg en Maalesnor, og den var rund, og der saa jeg Krigsfolk til Hest udenom denne Snor. Men nu skal den borttages. Saa saa jeg mange Drommedare med Folk paa, og disse Folk var brune i Ansigtet og haude Hengedragt paa. Saa saa jeg 6 Krigere, saa sagde Stemmen, »Hör nu efter, der ligger saa mange Döde og saarede i Kringen, som jeg nu nævne. Tallet 2 hundrede Tusind og 24 Millioner.« Saa sagde Herren, »for Öieblikket er din Broder i Behandling, og om 10 dage skal han videre.«

Den 16 Januar

Vor Herre og mange Engle stod ved mig og sang.

Hil dig Herre Gud, anam vor Bön
og fri os ud fra Lastens mørke Veie.

Vorherre Gud er födt i en Stal
og lagt i en Krybbe. Engleskaren om ham staa.

Nu Engleskare om dig staa,
de synge Salme fra Paradiset ned.

De synge en Salme for dig Marie,
de synge et evigt Halleluja.

Saa sagde Herren, »din Broder kommer igjen efter Aftale.« Saa lyste det op, og der saa jeg, hvor han opholdt sig, der var gammelaldags Huse.

Den 11 Februar 1919

En Stemme sagde, din Broder og flere Nordslesvige Fange er ved at slæbe Brende hjem fra Skoven til Fangehjemmet. Og saa saa jeg, hvor han gik ind i et Rum og hentede en Kurv Brende og bad ind i Stuen Nr 16 og 18. Saa hørte jeg hvor der blev sunget,

Men du kom ei i Kirken
og ei i Kirken ind,

For du har faaet Jesum kjær
og fundet ham i dit Hjem.²²

Men du har endnu at vente
endnu en liden Stund
til at jeg kommer hjem igjen,
ja til mit kjære Hjem.

Nu kom der en höi Röst og sagde, »Her er Aanden der tale til dig. Ageren bliver godt passet.« Og saa stod Vognen og Hestene i Syne. Saa sagde Stemmen, »Hvor er eders beste Kudske? Ja han kommer. Ja din Broder har været 11 Steder. Men Jesus stiller hans Saar og Smerte. Der er to Grense, den ene er Himlen og den anden Jorden.«

Den 25 Februar

En Stemme sagde, »din Broder han vender snart hjem fra Fangensket.« Saa saa jeg alle Fanger, og jeg saa Skrift i Syne, og der stod Laolion Vyk. Nu sagde Stemmen »det stille Hav«. Og saa saa jeg en stor Nilkrokodil. Jeg saa et stort Dyr, Stemmen sagde at det var en Bison, ogsaa Heste og en Fisk med 6 Finner. Nu stod Vorherre ved mig med en lang mørk blaa dragt og et Kors i Haanden, saa sagde han, »jeg tager nu Korset bort fra eder. Og naar jeg nu kommer og banker paa Dören, saa kommer jeg med eders kjære Lorenz.« Saa sagde han, »betænk naar jeg kommer med ham til Eder, vi kommer langveis fra, saa skal i see hvilken stor forandring, der vil blive paa Jorden, naar han kommer hjem. Men din Broder er saa træt af den lange tunge Vandring.« Saa saa jeg hvor hele vor Stue blev oplyst. »Og det er imod Aften, naar din Broder kommer. Men ved du, hvornaar din Broder og di andre Fanger vender hjem. Det faar i at see.«

Den 7 Marz

Jeg saa en Indianer med en Krone paa Hovedet et Belte om og et Spyr i Haanden, saa sagde Stemmen »inde i Indien, som du fornylig har seet i Syne.« Indianerne faar stor Lön naar di gaar paa Jagt efter di store Rovdyr.

Den 18 Marz

En Stemme sagde, »i kan stole paa og haabe paa alt, det vad jeg forusige dig. Og dengang din Broder han forsvant, da blev han tilfangetagen. Og ligesaavist som Guds Haand svæve over

Hovedet, ligesaa vist er det Sandhed med Aabenbaringen.² Og Stemmen sagde, »du skal sette din Haand paa Vandet og Foden paa Breden, saa skal du see vad jeg vil vise dig.« Saa hørte jeg hvor der blev sunget. »Höit skal du være, du skönne Dannebrog.

Hellig, Hellig, Hellig er den Helligaand Zelaot.²³ Saa för os efter vort kjære Hjem igjen.«

Den 23 Marz

Det gav et ordentlig ryk i mig, og saa saa jeg Vorherre her paa Havet, og han sagde til mig, »du skal være alviden som jeg, og du skal see over al Jorden som jeg kan.« Saa viste han mig noget. Han satte sin Haand paa Havet, og paa engang bruste Bölgerne og Havet rørte sig, og Vorherre satte sin Haand paa Breden og han sagde, »du skal lære det af mig med disse Tegn som du her seer.« Og saa stod ved Stranden en Rytter paa en rød Hest, med et Sværd i den ene Haand, og en Fahne i den anden, og han stod og saa helt forstyrret ud paa Havet. Nu sagde Herren, »det var en slem Efterretning i maatte modtage dengang med eders kjære, See hvilken Forundring, det nu vil blive naar han kommer hjem til Eder. Men o Vee, den store Vandring eders Lorenz han har gaaet igjennem.« Men Stemmen sagde, »i maa ikke blive bange, naar han kommer, thi jeg avare eder om det med ham. I maa være rede til at modtage ham rolig og stille naar han kommer.« Saa saa jeg et Skib. Og saa hørte jeg hvor di alle sang:

I alle di Rige og Lande,
hvorhen jeg i Verden for,
Jeg fegter med aaben Pande
Paa hvem jeg for Alvor tror.

Et Skjæl for mit Hjelmende Hjærte
Paa Brönnen stod Korsets Tegn,

Paa hvem var jeg Löverne Stærke
Paa Hjärternes Milde Hegn.²⁴

Saa saa jeg min Broder herhjemme. Saa sagde Stemmen, »naar den Tid kommer, saa skal du bareste see, og du skal blive helt alviden. Og naar din Broder kommer hjem til Eder, vil Englene i Himmelen Juble over ham, og Vorherre lade sig see i Skyerne, og du skal see allevegne omkring.«

Den 6 April 1919

En Stemme sagde, »efter det store Syn, Marie, som du have fra Herren, skal alt Folket velsignes, at di kan see, at Herren har været hos dig og ladet sig see for dig i Syne [r].«

Saa saa jeg Vorherre henge paa Korset. Og der blev sagt, »ja du Marie kan tilkomme at faa en stor Belønning for Aabenbaringen.«

Den 26 April

En Röst sagde, »nu tale den Helligaand til dig om to Nordslesvige. Og i kan tro paa Öieblikket er di ikke saa helt daarlige.« Saa saa jeg et Syn, jeg saa en heel Strekning af alle Veie vor di skulde kjöre med Toget naar di reise Hjem. Men Flaget skal först heises [lige] för di to Nordslesvige kommer, ogsaa din Nabo som er Savnet.«

Saa saa jeg min Broder og mere Fanger, hvor di blev kjört hen paa et stort Hotel. Og der blev talt for dem, og jeg saa hvor di drak Kaffe. Saa sagde Stemmen, »den Helligaand er med dem paa Reisen.«

Den 1 Mai

Jeg saa, hvor Himlen aabnede sig. Först saa jeg en lille ronning, saa blev den större og större, og saa kom det store Lys, og der saa jeg Vorherre i sin fine dragt komme gaaende paa Paradisets Veje. Saa kom han og tog mig ved min Haand og han ulagde

Skrift, og der stod. (Auf wedder weis wer den L. Görrigsen sig wedder bald Ablösen, in den er in den Infanteri hat gewesen, und in kurzer Zeit vird ihr ihnen finden) Saa saa jeg en Bog, og den var om min Broders Livsbeskrivelse. Saa sagde Herren, »er Fader tilstede her paa dette Öieblik da jeg tale til dig.« Jeg svarede, »vad skal han?« Stemmen svarede, »Fader jeg kommer nok hjem til Eder, för Krigen raser her.«

Den 17 Mai 1919

Stemmen sagde, »somme Tider er du meget svag og smerterne tage til, og somme Tider bedre. Thi«, sagde Stemmen, »jeg röre ved dig, at du kan faa alt at vide. Og du skal binde Roser alle dage, om du ogsaa er svag.« Saa sagde Stemmen, »naar din Broder træder Hjem til sit Hjem, slaar han Krykkerne sammen og lægger dem over Skuldrene. Dem haude han med, at han bedre kunde holde ud at komme Hjem.«

Og da han saa sit Hjem forundrede han sig meget. Og da han kom ind til os, sagde han »Jeg og Jörgen Jessen, min Nabo, vi har reist sammen fra Fangenskabet.« Jeg saa Flag heist, da di kom Hjem. Saa hörde jeg hvor alle Engle sang,

Da vi nu reise mod Nord,
Det var en stjerneklar Nat.
Guds Aaand for ned som en Due
og lyste over os.
Da Reisen gik til Hjemmet,
ja til vort deilige Hjem
et Lys vi seer mod Norden,
og vi er sjæleglad.

Den 20 Mai

Der blev et stor Billed ulagt for mig. Og der saa jeg tydeligt min Broder med en Spade i Haanden, hvor han gik op af et stort Bjærg. Han haude langt Skæg og saa bleg ud og haude en lang Overfrak-

ke paa. Og der hvor han opholdt sig, der saa jeg Konen og Börnene, hvor di blev baaret paa en Berebare. Börnene haude røde dragte og lange Hölle paa Hovedet. Og jeg saa store Trær henge med Appelsiner. Stemmen sagde, »det sted hvor du her seer, der har din Broder opholdt sig lenge. Ja naar jeg kommer i Syne til dig, saa skal du sige Velkommen. Ja, Guds Villie maa dog skee.«

Den 23 Mai

Jeg hørte en Stemme der sagde, »det første Opholsted, jeg haude efter dengang, jeg falt i Slaget, var paa Lazaretterne og saa i Asien. Men alle di vilde Folk, jeg har været ved, hvilken Religion di haude.« Saa saa jeg en hvid Fugl med et Bref i Munden. Saa sang Englene:

O hvor er han tret ja af den lange tunge Vandring.
Han har maattet gaa igjennem al den lange Tid,
Hör nu efter ja nu kommer Lyset snart igjen.
Han drager hjem til Eder ja igjen.

Den 1 Juni

En Stemme sagde, »Jesus er Mesteren. Herren og du i ved det, at din Broder kommer. Og du skal sidde höit paa Thronen engang i Himlen ved Vorherre. Og der skal du synge et evigt Halleluja. Den lange fine dragt, som du har tejnet, det skal være din Bryllupsdragt, og du skal være Bruden. Ja eders kjære Lorenz, om en kort Tid skal det blive en stor Glæde at see hinanden.« Saa saa jeg et Billed med to smaa Engle paa, og der stod skrevet »Höit Velkommen nu paa den höist Velkommende Tid.«

Den 2 Juni

Jeg saa en forferdelig stor Ilklomp i Luften komme susende henover os, og den haude en forferdelig Lyd. Saa sagde Stemmen, »det vil maaske blive en haard Tid, men her er ikke saa slemt.« Jeg saa store Skibe her ude paa Havet. Jeg saa Amonizionsvogne

og mange Soldater til Fods og til Hest. Og jeg saa, hvor di haude Kanoner med dem. Og den store Slange, som du saa, den er meget Giftig. Men Guds höire Haand er den stærkeste. Ja der kan være fare for Skibene her paa Havet.

Den 6 Juni 1919

En Stemme sagde, »Guds hellige Engle staa ved dig i hvide Klæder og tale til dig om Vederstygelighedens dag. Men paa Vederstygelighedens Dag skal det Torden og Lynil komme. Og saa vil alle komme til at sige Goddag til mig, og saa vil di ogsaa komme til at tro det, vad Herren har talet til dig om.«

Den 10 Juni

Den Helligaand sagde, »Du skal binde et rødt Baand, og du skal omsnoes i Rosenrødt engang paa Thronen ved Vorherre. Og saadant noget har du aldrig oplevet för. Og Englene slaar paa Tabenaklet. Ja din Broder, han har været inde i Negerlandene. Han er ikke falden, men han er saunet.« Og saa lyste det op, og der saa jeg tydeligt min Broder komme gaaende ind til os. »Men din Broder siger 'vad er det med mig?' Men thie kuns stille og sig til ham, Jesus er Lægedom mod alle Saar og Smerte. Ja din Broder har opskevet om sit Hjem, ja din Broder har gennemgaaet en tung Vandring. Og disse Folk hvor din Broder har opholdt sig, di var sorte i Ansigtet.«

Den 23 Juni 1919

En Stemme sagde, »Denne gyldne Bog som du har fra Herren. Naar den Dag oprinde, at denne Bog bliver læst op for alt Folket, da vil di blive forskrekket, at Herren har talet til dig. Ja, see til Lövet i Mai Maaned, naar det springe ud paa Trærne, det blomstrer alt herved paa Jorden som hist oppe, hvor alt er Paradiset grönt. Og din Broder kommer hjem til Eder, han kommer ligesom, naar Lövet springer ud paa Trærne.« Saa hørte jeg hvor Englene sang.

See til din Broder fra sin Vugge
vokset op og blevet stor,
maatte med i krigens Resler
og forsvant paa denne Jord.
Herren lyste op for dig
at han kommer Hjem igjen.
Han er jo i fremmed Lande,
jeg har sagt dig, at han kommer.

Den 30 Juni

En Stemme sagde, »du kan blive glad, naar di först blive sejlt med Skibet ad Hjemmet til. Han opholder sig paa Badan Ö. To hvide Engle lyste over Skibet da LG reise Hjem. Men see til hans Fod, det er noget med den.« Saa sagde Stemmen, »Jesus Kristus Guds Sön, han var gaaet i Döden for os, og knust for vore Synder. Straffen var lagt paa ham, og han bar Korsets Smerte. Og i Troen paa ham skulde vi for Lægedom ved hans Saar.«

Nu sagde Stemmen, »Der skal komme Prester, Lerer, Förster og Skriftkloge til at see den store Aabenbaring fra Herren, som du har. Og du skal faa Ret i alt, thi alt vil gaa i Opfyldelse.«

Den 10 Juli

En Stemme sagde, »Dronning af Danmark kommer til Skelde, hun sejle paa en Lystkudder og kommer her i Land til dig Marie og see Aabenbaringen.« Saa saa jeg min Broder og det danske Flag ved hans Side, ja han kommer helt bestemt Hjem igjen. »Og du skal bareste see, naar han kommer gaaende. Ja han har været paa Badan Ö.« Saa saa jeg to store Skibe sejle af med Fangerne og det danske Flag var bag paa Skibene. »Og naar din Broder kommer Hjem, vil i komme til at juble over ham. Men du vil blive svag ednu i mere Aar.«

Den 14 Juli

En Stemme sagde. »At du er svag ednu, det er Vorherres Villie, og du skal være anderledes en andre Mennesker. Ja Guds Aand for ned til dig, og du blev forandret i alle Ting.« Nu saa jeg et stort Syn, hvor Himlen aabnede sig, og der saa jeg helt fult af Engle svævede med sorte Kors i Haanden, og di hylede alle helt forferdeligt. Stemmen sagde, at det var et Korsetstegn og var omtrent over os. »Ja Folkene skal bare see var der skal komme. Og du skal komme op i Guds Hus.«

Den 18 Juli

Himmelen aabnede sig, og der saa jeg Vorherre gaar i en lang fiin dragt paa Paradisets Veje.
Og jeg hörte hvor der blev sunget.

Söde Jesus vi er her
paa dig og dit Ord at höre
du imedlertid omskjær
selv vort Hjærte og vort Öre,
at vi maa i Sjæl og Sinde
Lukke dig i Himlen inde.

Amen, Jesus han bör at raade
Amen Herren han gör det saa,
Amen, Amen svar nu Amen -
Herre Jesu han vil at det maa ske.²⁵

Den 22 Juli

Jeg saa et trist Syn herude paa Havet, det var et stort Uhyre Skib. Stemmen sagde, »Naar dette Skib komme, vil Folk forundre dem.« Det saa ud til, at heele Havet blev besat med Skibe. Og jeg saa Ild og Rög paa Havet, og jeg saa en Undervansbaad i stærk Sögang sejle under Vandet. Ja der vil komme en stor Mand fra Vesten og skyde alt i senk. Og jeg saa en fiin Mand

komme ridende og haude en heel Hær med sig. Jeg saa Kanoner og Flyvere, jeg saa hvor di sköd. Saa sagde Stemmen, »Nöd kommer, naar alle Kanoner kommer fra Vesten. Men naar dette store Korsets tegn er overstaaet over hvort Land, saa kommer der ingen mere her i hvort Land.«

Den 27 Juli

Stemmen sagde, »Hvor er Brevenee blevet af fra din Broder, vad han har skrevet i flere Aar? Men nu er han paa Masaila Ö. Men di har ednu ikke fundet Spor af ham, men det kommer. Ja et Bref skrevet afsent fra dette Land Masaila.«

Den 28 Juli 1919

Jeg saa Vorherre henge paa Korset. Saa hörte jeg en Röst, der sagde, »Herren er opreist fra di döde og ugydt sit Blod paa Korsets Trær. Og du, Marie, er nu Korsets Barn. Men hör nu, din Broder, han falt i Slaget, Herren har opreist ham fra den store Fare, som han var i. Han var först paa Lazeretterne og saa til Asien, og saa alle di andre Stæder, som jeg haver sagt dig. Og din Broders Opholsted har været mest paa Lazeretterne. Ja din stakkels Broder har ogsaa maattet bere Korsets Smerte.« Nu stod der en heel Engleskare om mig og sang.

I Döden Jesu Blunde.
I Graven lagdes ned,
har nu dog overvundet
Al Dödens Bitterhed,
Nu rinder op saa klar
Den Sol med Lys og Glæde,
Som i sit Jordeklæde
Saa slet formörket var.

Med Lov hvor Mund ubryde
Om Jesu Herlighed.

Det hele Land sig fryder,
fordi hans Ord er sket.
Sit Löfte holt han vist
Thi sjunger alle Munde.
Af dybe Hjærtens Grunde
Tak ske dig Herre Crist.²⁶

Saa sagde Stemmen, Aabenbaringen vil bestemt komme til at gaa i Opfyldelse.

Den 31 Juli 1919

En Stemme sagde, »Hvor din Broder nu er, der er 30 Fanger ved ham, men han har maattet gennemgaa en tung Vandring, han har maattet hvile sig under den frie Himmel om Natten, og han har sommetider ikke faaet saa meget at spise, at han haude svært ved at holde Livet oppe, og har været Syg. Men paa Öieblikket er det lidt bedre med din Broder.«

Den 1 August

En Stemme sagde, »Vad vil Danmark, den vil maaske komme til at kæmpe med Löven. Og Vorherre vil lade Lynilden komme til at slaa ned over Stevning Nord, Dyppeiland, Kragesand. Og der skal höres Kanontorden ved eder. Og der vil komme en Tank herude paa Havet ved eder, saa saa jeg di vilde Folk her.« Saa sagde Stemmen, »Der staar een i Dören ved eder, og det er Herren.« Saa hörte jeg Orgel Spil og Englene sang.

»Herren og Englene omringe dig i Dören i dit Hjem, der skal ingen skade eder. Englene holde Vagt ved eders Side. Men oplöft eders Hænder til den Almechtige Gud.«

Alene Gud i Himmerig
Skee Lov for al hans Naade
Vad han har gjort paa Jorderig

Blandt alle Slægters Baade.
Thi Gud han strækker ud sin Arm
fra Hav til Hav
og nu til Nordens Lande,
at i skal ham tilbede.
Seiersangen, Himmelsangen
hist lad Tone
Salig ved Gud Faders Throne.²⁷

Den 3 August

En Stemme sagde, »Havet her ved eder vil blive til et Ilhav, og der vil komme en heel Flaade her paa Havet.« Saa saa jeg heelt oppe paa Angel Side, hvor alt stod i Brand. Og jeg saa helt fult af Ryttere bag Angel Skove. Stemmen sagde, der vil blive forandring paa Jorden. Korset vil naa over hele Jorden. Saa sang Englene »Hvorledes skal jeg möde og favne dig, min Skat.«

Stemmen sagde, »ja det vil maaske blive en haard Tid nu med Krig her i Europa.« Og saa saa jeg mange fremmede Folk komme herind.

Den 25 August

Stemmen sagde, »hvem banker paa?« »Det er Cristus, der banker,« löd svaret.« Ja Marie, du kan ikke spaa, men det er Herren, der forusige dig alt. Din Broder komme med eet af di siste Skibe hjem. Nu skal i snart til at binde en Slyngkrans. Men vad vil din Broder nu sige, naar han kommer Hjem om alt det meget gode, som du har fra Herren?»

Saa saa jeg et Syn, hvor min Broder kom gaaende ind i Stuen og tog sit Thöi af. Saa sagde Stemmen, »ja Marie, du er usent af den Helligaand at forkynde det, som Herren tale til dig om. Ja, din Broder har været ved di vilde Folk i et fremmed Land. Og Föde vad han fik, de var af di vilde Dyr.« Saa sagde Stemmen, »Marie, du kan nu see over al Jorden, naar Herren lader sit Lys skinne, ja Herren i Himlen har gjort dig

saaledes.« Stemmen sagde, »Hosianna, Cristus Guds Sön, ja du tilhörer Herren og har Edens Veileder.«

Den 10 September 1919

Stemmen sagde, »see hvor Havet her ved eder blive til en Rögsky, see hvor det brender. Og Landet ved eder vil blive besat med Franskmand.« Saa saa jeg en graabrun Hest med en Rytter paa, og han skal snart til at kæmpe, sagde Stemmen. »Ja, der er ingen der kan forbyde dig det, som du seer og hörer fra Herren, thi det er ham der taler alt til dig.«

Den 17 September

En Röst sagde, »320 Mand bliver sejler fra Nyörk.« I det samme saa jeg det danske Flag blev heist i hvor Have. Saa sagde Stemmen, »ja, du Marie vil blive omringet af Menneskeslegten, naar din Broder kommer. Og alle Folk vil blive forferdet oer alt dette, som du have seet og hört.« Saa saa jeg et Syn, og der saa jeg min Broder lægge sig tret og madt i Sengen af den lange tunge gang, han har maattet gaa igjennem. Saa sagde Stemmen, »ja du tilhörer den Himmelske Herligheds Throne, og Herren vil være med eder alle dage. Hör nu vad jeg nu forkynde. See han kommer fra Masaile Ö eller Madaira Ö.«

Jeg hörte det ikke rigtig. Og med Skibet fra Nyörk og over det store Hav. Ja, 8 fra Masaila eller Madaira. Og Jörgen Jessen fra Magadonien. Saa saa jeg Skrift, og der stod Jörgen Jessen og var meget syg. Men vad vil Folk sige, naar di först kommer hjem?

Den 21 September

Jeg saa Maanen i Syne, og der saa jeg en lang lysgul Stribe paa Himlen tet ved Maanen. Og Maanen var som Blod, og den var kuns halv. Saa sagde Stemmen, »det betyde Krig igjen med Blodsugydelse.«

Den 27 September

Jeg saa, hvor der kom to store Skibe sejle tet sammen paa et stort Hav, og di haude det danske Flag paa. Stemmen sagde, »det er Fangerne der sejle efter Hjemmet.« Saa kom Vorherre og stod ved mig i sin hvide skinnende dragt og raabte høit »Hör nu.« Saa hörte jeg, hvor der blev sunget.

Nattens demrende Taage
har sig paa Engen lagt,
der kuns Soldaten vaager
paa sin farlige Vagt.
Medens hans Blikke vanker
gjennem det öde Rum,
sysler hans stille Tanker
udi sin Helligdom.²⁸

Den 6 Oktober

Jeg saa begge Skibe sejle ind til Broen ved Engeland med Fangerne. Jeg saa, hvor di var glade, da di kom dertil. Jeg hörte, hvor di sang »I alle di Rige og Lande«. Saa sagde Stemmen, »hvem styre Bölgerne og Sejlet på Skibet, da Fangerne reise Hjem? Det gör Herren«, löd Rösten. Saa blev der sunget

Gud stedse vilde lede Skibet,
da vi sejlte over Bölgen blaa.
Men sin höire Haand han styre Skibet,
da reisen nu ad Hjemmet gaar.
Nu fylder vores Hjærte med Glæde.
Saa naar en Rose den s pryde ud,
da vi nu sejlte til hvort Födehjem.
Hurra, Hurra, Hurra.«

Den 10 Oktober

En Stemme sagde, »Ö, Djævelöen og Masaila Ö eller Madaira Ö. Og saa faa i snart Lorenz at see. Og saa sant som Stemmen har sagt dig det, skal Folket komme til at höre det, og bede til Vorherre. Og det hele med din Broders forsvunden paa Jorden, er jo flere aar siden, men i skal först blive danske her, saa kommer di en dag, Lorenz og Jörgen. Og i skal knæle ned for Jesu Födder for det evige Livshaab.«

Stemmen sagde, »see nu.« Saa saa jeg en Krans bunden over Dören, og saa raabte Stemmen, »din Broder kommer med Fjordamperen her intil Brunsnes. Paa Veien naar din Broder drager²⁹ hjem, har han det störste Lys i Herren. Din Broder har jo været i Fangenskabet.« Nu sagde Stemmen, »först skal du lide, og saa skal du nyde den store Glæde.«

Den 11 Oktober

Jeg saa et Syn, hvor der var fult af hvide Telte i hvor Mark om ved Skoven. Jeg saa Franskmand komme her til at gaa Vagt ved Stranden. Stemmen sagde »Krig. Men disse hvide Telte du saa, skal være Feltteltlejre ved Eder.« Nu saa jeg helt fult af sorte Kranse over hvort Land. Saa sagde Stemmen, »der kommer en Guarilla Krig.« Jeg saa en Mand med et Maske paa, og skulde til at kæmpe med en anden Mand, som ogsaa haude et Maske paa. Nu stod Vorherre med en anden Kong, som sad i et Fængsel. Stemmen sagde, »Jesus befri ham fra Fængslet.« Jeg saa en graa-brun Hest med en Rytter paa, og han, som sad paa Hesten, var klædt i Jærnklaede. Saa sagde Stemmen, »Middelhavet omsnoes i Spindevævet. Ja hvilken Jord hernede. Ja den Herren elsker, den revser han. Men finder du dig i at lide i Sygdom.«

Den 29 November

En Stemme sagde, »det bliver galt, der kommer Krig, Pæstilens i Landet. Og den hvide Hest, som du har tegnet, kommer nu med Rytteren paa. Og jeg vil give den hvide Hest med Rytteren

paa Magten til at skade Mennesker her en liden Tid. Og Sankt Nikkolai Kirke skal settes i Brand. Og fra Broaker Kirke skal det danske Flag vaie. Og der vil komme Kamæle med Ryttere paa med Vaaben.«

Saa saa jeg Angel Side ved Slesvig hvor alt stod i Brand. Saa sagde Stemmen, »ja, du Marie vil komme til at nyde en stor Glæde. Og du vil komme til at glimre i Guld for Menneskeslegten om den store Aabenbaring.« En høi Røst sagde, »luk til for Synet, thi det vil ske alt, vad jeg har forusagt dig.«

Den 31 November

En Stemme sagde, »luk op for mig, thi det er din Broder. Ja, hvor Jesus er tilstede, der er Penge, Rigdom og Glæde.« Saa hørte jeg hvor der blev sunget:

Höit, höit skal du være
du Elskede Land,
höit skal det være over Söndejylland.
Og den rød og hvide Dug,
Skal svæve paa hvor Jord,
og det rød og hvide skal gro
og aldrig visne bort.

En Stemme sagde, »jeg reiser af fra det röde Hav.« Saa sagde Stemmen igjen »Britanien«, og over dem sad der en stor Edekop og omsnoede Landet med Spindevæv. Ja det er fulkommet sagt til dig, vad der skal ske. Saa sagde en høi Røst, »Nu kommer vi.« Saa sang Englene:

Jeg nu atter skal reise,
ind mod Englands Kyst
for atter at blive der ret længe
og vender Hjem med Mod i Bryst.

Den 21 Dezember

Jeg saa hele Jerusalems Stad og Bjærge og en stor Hule ind under Jorden. Og der ind i Hulen saa jeg hvide Telte, og der saa jeg flere Fanger gik ednu og ikke kunde komme Hjem. Di saa meget bedrövet ud, og saa ud over Stranden.

Den 23 Dezember

En Stemme sagde, »din Broder har været helt uude i den hvide Verden og har gaaet en tung Vandring igjennem, som aldrig vil blive forglemt saa længe han lever, og nu reiser han hjem til Eder til sine kjære som med stor Lengsel har lengt efter ham.« Saa sang Englene:

O du Guds Eenbore Sön,
Man[d] i Lys, men dog Gud i Lön,
Underlig svöbt i Kjöd og Blod
kom paa hvort Bryst at raade Bod.
O Gud ske Lov.
En Glædelig Jul og hilst af Himlens Hær.

Stemmen sagde, »naar din Broder kommer, saa modtag ham stille og rolig, thi han har gaaet meget igjennem i di mange Aar.« Herren sagde, »i ære alle mine Börn her i Huset, og Gud Fader bor i eders Hjem og har talt om din Broders Vandring. Og dig, Marie, vil vi tale om al Sygdom, du gaar igjennem. Det er Guds Villie, og det skal være saa, og naar du lider saa, kommer Herren og tröste dig.«

Nu stod Herren og holt et stort Billed med min Broder paa, hvor han laa ustrakt paa Dækket paa Skibet, da di sejlte efter Hjemmet. Og jeg saa en kraftig Mand, hvor han lagde en Overfrakke over min Broder, og han stod og lettede ham, da han var Syg. »Og du, Marie, har kunnet see over al Jorden og fundet din Broder. Og nu faar i snarlig Gjensyn med ham. Han kommer nu snart til England. Der kommer moske Bref fra ham.«

Den 25 Dezember

Jeg saa en Slange, »det betyde noget andet«, sagde Stemmen.

Den Slange som knuses paa Hovedet du saa,
O Slange, du store den giftige Braad
Som skulde kæmpe med Døden -,
En Löve med raslende Lenke, du saa,
som skal til at kæmpe.

Nu saa jeg, hvor der kom Krig, og Soldaterne var til Hest og til Fods. Jeg saa, hvor di haude Sable og Lanse. Stemmen sagde, »der kommer Kanontorden, Lyskugle i Slesvig. En ynkelig Tid vil der komme, foreløbig ikke, men om en liden Stund. Saa skal i see, der kommer Krig. Saa ville i hvide, at alle beundre eder, naar Krigen kommer paa Angel Side og vil rase der en liden Tid.«

Jeg saa helt fult af Melitær og hele transporte af Marine, jeg saa mange Flyvere og Luftskibe. Saa sagde Stemmen, mange Millioner trækker ind i Tyskland, og nogle trækker sig tilbage, og resten skal slaas og kæmpe, det bliver til Landflyghed og Elendighed, naar dette først gaar i opfyldelse. Og nu gror di danske Roser op af Jorden og bestaar.

1920

Den 29 Januar 1920

En Stemme sagde, »di stakkels Fanger, som sidder tilbage i Fangenskab, di lider ednu meget, inden di kommer hjem. Ja din Broder kommer med nogle af di siste Fanger hjem.« Saa saa jeg en stor Stad, hvor han opholdt sig.

Den 5 Februar

Stemmen sagde, »du har en Guds Himlens Bog opskrevet, og det er Menneskens Søn der forusige dig alt.« Saa hørte jeg hvor der blev sunget:

Store Gud, vi love dig
Lov og Pris af al hvor Styrke.
For dig böie Jorden sig,
alles Knær for ham sig böie,
At i maa i Himmerig
see ham i hans Herlighed.

Med din Aand og Gudoms Röst
takker dig med Barnestemme
Thi med Sandhed og med Tröst
er han altid hos dig hjemme
at han med sin Søn og dig
var og er evindelig.³⁰

Saa sagde en Stemme,« han kommer en skön Dag til Eder Lorenz, som i minst ane og tænke.«

Saa sang Englene:

Guds Aand for ned fra Himlen til dig,
Og talte til dig paa dit Leie, hvor du laa,
Og talte höit til dig om alle Ting.
Du har en Bog opskrevet fra Himmelen.
Der kan du see, at han igjen maa vende hjem,
men i skal bie til han komme,
saa faa i glæde jer igjen
ja i Aabenbarings Hjem.

Saa saa jeg 5 Lysstage med 5 Lysstraale, og paa di 3 sad der 3 Engle. Saa saa jeg min Broder komme gaende ind til os, men

Herren sagde, »han kommer efter vad jeg har forusagt dig, men i skal bie. Men jeg advare eder om, at din Broder han har været saaret i Krigen. Hol eder stille og rolig thi han har gaaet meget igjennem i di mange Aar og har lidt tunge Lidelse.«

Den 20 Marz

Herren sagde, »i skal ikke reise af naar Krigen raser her, naar det nogenlunde kan gaa an. Thi i har Glæde her i eders Hjem, thi Herren vil være ved eder. Gud Fader, Gud Sön vil bo i eders Hjem og tale til eder. Men der vil komme en Guarelli Krig og vil rase her i Landet. Og siden kommer jeg til eder og vil være ved Eder, naar dagen helder. Og saa, og see en Demant.«

Den 12 April 1920

En Stemme sagde, »din Broders Hukommelse er Normal, han er blevet saaret i Krigen, men er betydelig bedre. Han har jo været i Fremmede Lande og har gaaet meget igjennem. Men i skal bie ednu et Öieblik, för i faar ham at see.« Saa sagde Stemmen, »alle Folk skal tilbede Herren, thi alle ære arme stakkels syndige Menesker. Ja oppe i Himlen er der en Bolig til et hvert Meneske, som er troende i Herren. Og hvem der ikke vil tro Aabenbaringen, som jeg har forkynt dig, di ære ikke Vorherres Börn.«

Den 18 April

En Stemme sagde,

Lorenz, da han fra Hjemmet maatte drage
og med i den store Krig,
hvor han maatte kæmpe og stride
og forsvant i det store Slag.
Saa kom der een fra Himlen,
og reiste ham op fra det store Slag,
og drog afsted til et fremmed Land,

nu skal i see han venter igjen tilbage,
thi det nermer sig nu, at han kommer
hjem igjen til sit deilige Födehjem.

Den 20 April

En Stemme sagde, »du tilhörer Herren. Ja nu kommer der snart Krig her i Landet, og der vil komme en Due over eders Land. Saa saa jeg hvor der svævede i Luften, helt fult af smaa Engle. Ja Jesus kommer nu og före Krig med Qvien og Oksen, og der vil komme fremmed Natsioner her.« Saa hörte jeg hvor Englene sang,

Vad Vindes paa Verden det Vilsomme Hav
ak tusinde fare i skummende Trau.

Jeg ved kuns to Havne
bekente af Navne,
den ene hvor Vugge
den anden hvor Grav.³¹

Saa saa jeg et stort Hav i Syne og en stor Vahl [hval], saa sagde Herren, »paa et Hav, som du der seer, vil jeg före Krig. Ja tusinde Fare i Skummende Trav.«

Den 17 Mai

Jeg saa en Skrift, og der stod Lorenz Görrigsen, og jeg saa mange af Fangernes Navne. Saa sagde Stemmen, Gud stedse vilde lede Skibet, da reisen nu snart ad Hjemmet gaar. Ja vilde alle Folk nu vide, at den levende Gud er til, da jeg nu har Aabenbaret mig for dig. Saa sagde Herren, ja straffen var lagt paa ham, og da han var fundet i Skikkelse som et Menneske, fornedrede han sig selv. »Ja du Marie skal ligne ham og lære alle Ting af ham.« Saa sagde han, »og jeg vil lade Utörringen komme paa Jordens Overflade. Ja, Blinde saa, halte gik, o, hvor har det varet lenge med din Broder. Ja, Lykke, Fred og Glæde i eders Hygge bo. Og

din Broder vil snart blive frigiven fra Livets store Fengsel. Det er forferdeligt, at Menneske saadant skulde give alle sine Börn bort i Krigen. Men eders er forsvunden og vil komme igjen. Og naar han kommer, skal han sige, du, Marie, har ligheden med Gud. Og du har kunnet see over al Jorden og fundet Herren, Og du skal blive klædt i Purpurklæde.«

Den 7 Juni

En Stemme sagde, »Gud velsigne dig i dine Leveaar.« Saa saa jeg min Broder. Saa sagde Stemmen, »Gud Fader er med ham paa hans Reise. Ja 18 dage over Atlanderhavs Kyst. Ja, han forsvant i Slaget ved Arras, det var et trist Opholsted han haude, og siden blev han bortført til et fremmed Land.« Jeg saa at han haude store Sko med Frense om paa Födderne, og hans Frakke var helt itu. Saa sagde Stemmen – »Ja han skal faa gode Klæder igjen.«

Den 9 Juni

En Stemme sagde, »han kommer snart paa Hjemfartsreisen. Men hvem er Stefortreten? Det er Kristus, han er deres Fører, og han sender din Broder hjem. Og du skal klædes i di fineste Dragter.« Saa hørte jeg hvor der bankede paa Dören. Stemmen sagde, »ved du, hvem der banker? Det er Herren, og du skal ophöies i dit Hjem over alt dette, vad der er bleven dig sagt. Fölgende Guds Navn staar der skrevet om din Broders Reise, og di haarde Lidelse, han maatte kæmpe i Krigen. Men han har i lang Tid opholdt sig i di hede Zone i di fremmede Lande. Men din Broder [kommer] hjem, det skal ske. Men du skal lide i Sygdom, og det skal være saa. Ja, din broder skulde bare vide, hvem der kommer til dig.« Nu var det lige som min Broder raabte. Jeg hørte en Röst udi Örkenen, da jeg var der, som sagde, hvem har dog været i mit Hjem hos min Marie?

Den 22 Juni 1920

Herren sagde, »skrif denne Paaskrift af og heng det op. Aabenbaringen og Jesu Gjenkomst. Han som har frelst dit Liv fra Graven. Ja du skal leve i flere Aar ednu, han som lægge Sygdommen paa dig, ja det skal være saa. Og du skal lære alle Ting af mig, og du skal ligne mig. Og en hvid Engel skal sidde i hvide Klæder og skal röre ved Harpen.«

Jeg gad höre, hvordan Engle Harpen röre. Saa sagde Herren, »naar du engang Marie gaar bort herfra, skal den hvide Engel sidde ved Graven og spille paa Harpen. Og Herren vil sprengre Graven hos dig, og du skal staa op og vandre igjen ligesom Herren.«

Den 29 Juni

Herren sagde, »jeg vil lade en Törringen komme i alle Landsdele her, og eet Aar efter siden vil jeg lade en Regnbue komme paa Himlen at vande Bjærgene. Og alle Kilder skal fyldes med Vand, for jeg vil have at alle Folk skal tilbede mig. Derfor vil jeg have en Prövelses Tid paa Jorden.« Saa sagde Herren, »Drankeren kunde ikke fylde sin Flaske med Drik, Hoerkarle som gik med Qvinde, di vilde ikke vide at den levende Gud var til, deraf gjorde di saaledes.« Men siger Herren, »da lod jeg en haard Krig komme paa Jorden. Hoerkarle maatte skilles fra Qvinden, og Drankeren fra Flasken. Og jeg sente dem i Krigen, og der maatte di legge deres Legeme pa Valplasen. Og derfor kom der Omvendelse for dem, at di skulde vide at den levende Gud var til.«

Saa sagde han, »nu seer jeg igjen Verdens larmende Tumel og Dans, derfor vil jeg lade en Törringen komme, at di allesammen skal tilbede Herren. Thi see, det bliver en Prövelsens Tid fordi Menneske har Syndet imod Gud. Thi di Gudfrygtige vil blive mettet af alle Livets Gode, og deres Kilde vil blive fyldt med Vand, og di skulde ikke törste.«

Den 2 Juli

Jeg saa Krig paa Angel Side i Slesvig. Jeg saa Franskmand, Engelsmand, Sorte, Danskere og Tyskere, jeg saa nye Flyvere og Luftskeibe. Jeg saa, hvor alt stod i Brand over paa den anden Side. Soldater og Heste laa om i blandt hverandre.

Den 9 Juli

En Stemme sagde, »naar du seer alt, da er det Sjælen, der løsne sig i Legemet hos dig, og derfor kan du se over al Jorden, og derfor skal du blive ved at lide i Sygdom, da Herren har rört ved din Sjæl, og du er bleven alviden.« Saa sagde Stemmen, »din Broder er skrevet som Död, men vad sige i nu, naar han kommer igjen, thi han er bestemt levende. Ja det vil blive en omvendelse for mange Folk, naar han kommer.«

Den 25 Juli

En Stemme sagde, »du seer jo Vorherres store Lys som lyse ned over dig. Ja i dette Land som du nu her seer, der har din Broder opholdt sig.« Jeg saa en megtig stor Slange, den var gullig med Prikke. Jeg saa store Palmetrær, jeg saa vilde Folk som plukkede Figne a Træet. Jeg saa Leoparde og Skilleparde. Saa hørte jeg en Röst, som sagde, »da jeg var i di fremmede Lande sente jeg Kort og Böger hjem, at i skulde see, hvor jeg vandrede. Men jeg maatte holde op med at skrive, da i ingen Breve modtog, saa viste jeg ikke, vad jeg skulde. Men saa rakte jeg mine Hænder til Herren og bad til ham, at han vilde være med mig i den lange tunge Tid. Og saa satte jeg mig for, at det nytte ikke at skrive mere. Men jeg har jo tröst i Herren paa den tunge Vandring.«

Saa saa jeg et Syn, hvor min Broder kommer hjem. Jeg hørte, vor han sagde, »jeg har været Saaret i Beenet fra Kriggen, men Gud være lovet og takket, at jeg kunde naa hjem til eder igjen, men jeg er saa tret af Livets store Vandring. Og alle Breve, vad jeg skrev, det var mig alt forgjæves, og jeg hørte

ikke et Ord i di mange Aar. Det var saa tungt at gaa igjenem, saa jeg aldrig forglemme, saa lenge jeg lever.« Men nu sagde Stemmen, »det skal være en Verdens Omvendelse, at alle Folk skal blive troende ved Jesu Aabenbarelse. Og alt er bestemt i Guds Raad. Og din Broder kommer hjem, ligesom en Rose spryde ud.«

Den 1 August 1920

Jeg saa fremmed Natsioner, hvor min Broder har opholdt sig. Saa sagde en Stemme, »din Broder har været paa den Ejn, hvor Dröifus har været. Men hvilken Menneske der er i dette Land, Djævelöen. Ja din Broder sidder bestemt i et Fangeleir, han lenger meget efter sit Hjem. Stor Lengsel har han til Hjemmet for atter at sees igjen. Ja om Kl 7 skal i see. Anam Guds Rige. Og du, Marie, er Paradisets Barn. Og Guds Fader före din Broder hjem til eder«, sagde Stemmen »Der ligger Tröst for dig og eder allesammen, naar i tænker paa Gud.« Saa sang Englene:

O, mine kjære, O i skal være stille
o hvor er den Gang tung og trang for ham.
Herren tröster eder alle
i disse tunge Tider ja.
Han kommer jo igjen tilbage,
og Jesus smykke eders Hjem.

Den 2 August

Jeg saa, hvor de Kongelige Familie komme her til os og vilde tale om Aabenbaringen. Saa sagde Stemmen, »i din Broders Daabssakrament staar der skrevet hos Cristus, at der laa en tung Lidelsens Gang for ham. Men efter Lidelsens Gang vil der komme Glæde for ham. Thi Krigens Gang var den tungeste. Ja du, Marie,« sagde Stemmen, »skal sidde i Himlens Höie engang paa Tronen ved Vorherre.«

Den 14 August

En Stemme sagde, »ich ferurteile ihnen, das di beide Lorenz und Jörgen in ihrer Haimat wider kæhre.« Saa saa jeg en smuk hvid Engel med en stor Palmegreen i Haanden – og den raabte med høi Røst, »din Broder, han kommer hjem igjen til Eder.« Nu sagde en Stemme, »du har hørt en Røst fra Herren, som sagde til dig, dengang din Broder var nede i Örkenen. Fader, jeg kommer hjem, för Krigen skal til at rase ved Slesvig.« Stemmen sagde ogsaa, »i dit Aabenbarings Hjem skal fyldes med alt Folket, naar din Broder kommer hjem. Han er snart frigiven fra Livets Fengsel, Ja Folket skulde bare vide, vad du opleve, saa vilde di undre dem. Thi Herren lader lyse sit Ansigt over dig, og du haver seet din Frelser.«

Den 1 September 1920

En Stemme sagde, »di store Due Flyvere, di har forvandlet dem siden Krigen, thi Herren afbrød deres Vinge, at di ikke kunde flyve længere.« Jeg saa et stort Lyskjær af Ild ved Slesvig paa Angel Side. Jeg saa Luftskibe med Maste og Tove, og di er bygget ligesom et Skib. Der kommer ogsaa Havheste med Ryttere paa hvort Hav. Herren sagde, »i skal have Aansneverelse og frisk Mad, naar Krigen kommer paa eders Hav og öivre i Slesvig. Thi Herren vil være med eder i eders Hjem.«

Den 21 September

Jeg saa en Kamel med en sort Rytter paa her ved os med et spyr i Haanden. Stemmen sagde, »han kommer, naar Krigen kommer.« Jeg saa helt fult af Krigsskibe fra Egersund og hele Havet besat helt over til Angel Side. Og der vil blive rövet og plyndret i alle Folkets Huse.

Den 3 November

Jeg saa et stort Skib med Sejl paa herude paa Havet. Stemmen sagde, Paa dette Skib kommer din Broder med og bliver sejlt intil

Brunsnis.« Saa saa jeg heelt fult af Engle, og jeg hörte hvor di sang: »Jesus dine dybe Vunder og din Smertefulde Död o.s.v.«

Stemmen sagde, din Broder lenge forferdeligt efter at tale med eder. Saa saa jeg, hvor min Broder steg af Skibet ved Brunsnis, og Meneske omringede ham. Jeg saa, hvor han kom gaaende ind til os. Jeg saa Vorherre foran ham og en Engel bag ham.

Den 9 November

Jeg saa Maanen, og dette Ansigt i Maanen vil Herren engang sette et andet Tegn paa, sagde han. Nu viste han mig det nye Tegn. Jeg saa et lille Barn i Maanen som var nögen og haude en Lysekroner om Hovedet. Og i Haanden bar det lille Barn en grøn Palmegreen. Og jeg saa i Synet, hvor der vil falde Ild ned fra Himlen paa Jorden. Og jeg saa en Skaalefuld Blod, som blev nedkastet fra Himlen paa Jorden, og der vil mange Menesker stikke deres Fingre i denne siste Blo[d]skaale.

Den 29 November 1920

Jeg seer i Synet en Mand ridende paa en Hest iklædt i Jernklæde og vil komme her forbi os. Og disse Klæder han bar paa sig var urustet til at före Krig ved Slesvig. Og han haude Sablen ved sin Side og et Jernmaske paa, og ligesom to Vinger at beskytte for Flyvere. Jeg seer, vor Flyvere kastede Ild ned over Landet. Saa sagde Herren, »alt skinne hernede paa Jorden nu paa dette Öieblik som et Lys, intil i seer Afgjörelsen. Og naar Jorden igjen röres og opgraves, da kan i være bered paa at der kommer en visselig Död.« Saa sagde Herren, »grav ikke eders Have om, thi Tiden vil komme, at der vil falde Flyvere ned med Offesere [officerer] og hensove i eders Have. Og der vil komme Bombekastning over Slesvig saa grusomt, som ikke har kent mage til. Og di kan hente di voksne Dreng. Klokken 8 1/2 bliver di afhentet, og skal deltage i Krigen.« Saa sagde Herren, »du Marie har jeg uvalgt blandt alle Slegter paa Jorden og gjort dig

alviden, at du kan see over al Jorden, vad der vil komme. Og du skal blive saaledes at du kan sige til Folket: Kommer hid til mig alle. Og naar du er 37 Aar, vil det tage til, og der vil komme Liv i alle Mennesker, naar først alt dette sker.«

Den 8 Dezember

Jeg saa i Synet et Landkort med Slesvig paa. Herren sagde, at halvdelen af Levninger [levende] skal dø i Krigen, og di halve skal leve. Jeg saa helt fult af blaa Uniforme Soldater til Hest her ved os. Jeg seer igjen den hvide Hest sadlet og urustet til Krig. Stemmen sagde »Krigserklæring«. Jeg seer alle Kanoner alle Soldater med Tonystre paa Rygen. Stemmen sagde, »der høres snart, at di skyde. Ja der bliver helt fult ved eder af blaa Soldater. Ja di kommer til at bede Vorherre om at han vil frelse dem. Thi di vil komme til at kæmpe haart.« Jeg seer, hvor al Befolkningen rykker ud af Husene. Saa hørte jeg hvor der blev sunget: »Jesu dine dybe Vunder« o.s.v.

Stemmen sagde, »at tro paa Gud er en stor Vinding, ja der er ednu et levende Guds Sejl oplat som vil komme, og det er oplat af Gud.«

Den 31 Dezember

Jeg seer en Björn i Lyset med store Kløer, og den Björn den betyde Magten, blev der mig sagt, nemlig vil di kæmpe haart. Tyskere, Franskmanden, Engelsmanden og flere Natsioner. »Vi³² var Tysk og blev dansk,« sagde Stemmen. Jeg seer, hvor alle Natsioner di kæmpede haart mod Muhamedanere. »Vad skal vi da gjøre,« hørte jeg, vor Engelsmanden sagde. Saa blev der sunget »Vorledes skal jeg møde« o.s.v.

Saa sagde Herren, »mod eder kuns hernede i Herren, thi Tiden er kuns kort i leve hernede. Ja Folket vil komme til at mindes den dag i dag om dig, at Herren har Aabenbaret sig for dig.«

Nu seer jeg hvor flere Natsioner skyde med Gift i den nye Krig. Jeg saa ogsaa en Löve i Syne. Det betyder nemlig en Magt,

siger Stemmen. Franskmanden og den vil gnave Benene af Muhamedanerne, og di blaa Soldater vil trække Huden af dem.

1921

Den 2 Januar 1921

En Röst sagde, »Döden kommer her i Landet, ja det bliver fult af Millitær paa eders Side. Og 5 Compagni vil rykke op paa eders Side.« Jeg seer Havet her som et Ilhav. Ja Befolkningen i Landet skal rykke ud af alle Huse, og alt Folket skal flygte. Ja i 2 Aar vil Krigen vævare [vedvare]. Ja den vil rase saaledes, intil i Dö[r].«

Jeg saa ogsaa det store Sjørnefald og Tegn ved Sol og Maane. Stemmen sagde 12000 Mennesker skal selges som Slaver og vil blive tilfangetagen af di vilde Folk, naar Krigen kommer ved Slesvig. En Röst sagde, »Efter Ordet vil alle Folk blive forferdet over den store Forkyndelse fra Herren.«

Den 3 Januar

En Stemme sagde, »der vil komme et Bilskib kjørende uden at gaa paa Skinnerne ned til eders Hjem og vil tage Befolkningen med i dette, naar Krigen kommer.«

Den 4 Januar

Jeg saa et Syn, det var i Jerusalem, sagde Stemmen. Det var et stort Hus, der var alt Træluge i det. Jeg saa store Palmetrær og en stor Slange i Træet, som spyttede Gift.

Den 13 Januar

En Röst sagde, »Kongen og Dronningen vil komme her til eder og Kontolere.« Nu saa jeg en lille Engel i Syne og den sagde, »jeg vil vise dig et fremmed Land.« Saa saa jeg i Synet hvide Folk og

Kamæle, »og dette Land«, sagde Englen, »der er din Broder, ja han er levende, og det skal være saa. Og han har været i Afrika og er siden bleven flyttet fra Lazeret til Lazeret.«

Saa sang Englen:

Med Lov og Mund ubryde
om Jesu Herlighed.
Det hele Land sig fryde,
fordi hans Ord er skeet.

Saa sagde den, der vil blive et Barn født igjen ligesom Kristus.
Og vil blive et almegtig eet.

Den 14 Mars

Jeg saa et Syn, hvor min Moder døde. Herren stod ved mig og sagde, »her kan du see, hvor din Moder kommer ind i Himlens Rige. Ja, du Marie skal ingenlunde forlade Guds Rige. Thi du er Guds kjære Barn. Og din Broder han vil blive sejlt med Skibet hjem til Eder, og i vil faa en stor overraskende Glæde. Herren sagde, i sørge jo meget over eders kjære Moders Bortgang til Graven. Ja naar din Broder kommer, vil han ogsaa sørge og græde over sin Moder. Ja der skal et Flag heises paa din Moders Grav. Og du skal bære Brudesløret.«

Den 17 April

Herren sagde, »eders kjære Moder er oppe i Himlen, og sidde ved Vorherre i den lyse Bolig.« Saa lyste det op, og der saa jeg min Moder oppe, og hun haude en Krone paa. Herren sagde, »din Moder kan see eder, i kjære, og hun er meget glad. Ja nede paa Jorden visne Legemet bort, men i skal smykke hendes Grav. Thi din kjære Moder er jo stedt til Hvile og er opstanden til det evige Liv. Men bekymre eder ikke, mine kjære, thi jeg vil aftørre hver Taar af eders Kinder. Og jeg vil have, at du skal være Svag i din Tid, og du skal ikke være som andre Mennesker.«

Den 7 Mai

En Stemme sagde, der vil komme en Guarilla Krig, og Befolkningen vil komme til at bo i Jorden i Hule ligesom Jordrotterne. Og der skal komme Ild paa Jorden, og der skal høres et Tordenbrag, saaledes at Husene skal rystes.

Nu saa jeg et fremmed Land med høie Bjærge, og nedenfor Bjærgene saa jeg Kronjorte. Jeg saa et Sanatorium, og jeg saa en Rullevogn udenfor, og der sad min Broder i. Stemmen sagde, »din Broder vil hjem nu.« Saa hørte jeg Englene synge

Jesus du min Fred,
kan jeg lignes ved,
og paa tornefulde Veje
Tröst og Kraft i dig jeg eje.
Du os føre kan
til det forjætted Land.³³

Den 23 Juni 1921

Herren sagde, »ved du, vad Korsets Smerte har at betyde? Jeg har lagt et Kors paa eder, at i rigtig skulde tro, at Herren er nær hos eder. Men nu vil jeg gjøre det anderledes hos eder.« Nu saa jeg et Syn, hvor min Broder stod herhjemme. Saa saa jeg heelt fult af Engle, og hvor di juble over ham, da han kom hjem.

Den 24 Juni

Herren sagde, »der vil komme et Stjærnefald.« Jeg saa, hvor Himlen blev helt lyst, da Stjærnene falt ned. »Ja, der skal ske Tegn ved Sol og Maaned og Stjerne. Og Stjærnefaldet vil ske paa eders Side. Og alt Folket vil komme til at løfte deres Öine op imod Himlen med foldede Hænder og bede til Herren.«

Den 25 Juni

Herren sagde, »du og dine kjære vil faa det godt i eders Hjem. Dette Kors jeg tog med mig, det var din Moder jeg tog med op

i Himlen, og hun har det godt oppe i Himlens Bolig. Men jeg vil nu gjøre Korset anderledes. Ja din stakkels Broder, han sidder i et Fengsel, han har et langt gulligt Haar og falde ned af Rygen. Ja det er skrækkeligt, ja han er enu i et fremmed Land, og sidde i en Selle. Men vær i kuns taalmodige, mine kjære. Thi jeg har jo sagt mange gange, at han komme. Men nu kommer det snart med Alvor, at han kommer hjem til eder.«

Den 2 Juli 1921

Stemmen sagde, »nede ved Staten Jerusalem der bliver det galt gjennem Jerusalems brede Gader. Stemmen sagde, »ja, den levende Gud er til. Der gives jo mange Sosialister, ja nu danser Folk igjen og bedriver onde Lyster. Men inden det tusinde Aar vil Jorden blive anderledes. Da vil Sosialisterne slaa alle Folk ihjel, og da vil Döden komme blandt alt Folket. Ja di vil slaa hinanden ihjel med Ökse og Vaaben.«

Den 8 Juli

Herren sagde, »naar Krigen först kommer, saa kommer der Lynil i Lynil. Og der holdes Begravelse i alle Kirker. Og Herren vil sette store Bylder paa enkelte af Mennesker. Og der vil komme noget veltende i Luften. Og naar de kommer, maa de Söfarende tage Flugte, thi det vil blive slemt.

Det 17 Juli

En Stemme sagde, »Tirsdag den 19 Juli skal Fangerne som sidde i Fengslet, og din Broder bortføres til et andet Selle. Og den Opsynsmand, som du har tegnet, skal Fangerne transporteres hen til Tirsdag K 7 1/2 Morgenen. Ja, din Broder har haft en stor besvær paa Jorden, og maatte opholde sig i di fremmede Lande ved alle disse Natsioner, som Herren har vist dig. Ja henede paa Jorden er kuns en löbe Vei, Ja, naar di kommer ud af Fengslet, bliver han sejlet over Middelhavet. Ja nu, med eet Ryk vil jeg faa dem alle ud af Fengslet.

Den 19 Juli

Jeg saa Vorherre staa med et stort sort Kors i Haanden. Og Herren sagde, »jeg vil lade komme en Ild paa Jorden, at alt Folket skal blive forskrækket. Ja nu har vi igen tilbagelagt et Aar, hvilken den Herre Zebaoth er kommet hened og talet til dig. Ja, dit Navn staa skrevet i Himlens Bog. Og vad jeg forusige, vil alt gaar i Opfyldelse. Og at gaa med til Forlystelse er at bedrive onde Lyster mod Herren.« Saa sagde Herren, »kjænder du Josefs Dröm med di 7 magre Aks og di 7 fede Aks? Ligeledes siger jeg dig om di 7 magre Aks, og di 7 fede Aks. Det ene kommer i Luften, og det andet paa Bjærget.«

Den 26 Juli

Jeg saa, hvor min Broder kom gaaende ind ad Dören til os. Jeg saa, Æresporten var reist, og Kransen over Dören og Flaget paa Stangen. Jeg saa, hvor der blev helt fult af Folk i hvort Hjem. Herren sagde, du maa ikke sy dine Klæder som andre Mennesker, for naar den Dag oprinde, skal du glimre i Guld for Menneskeslegten over den store Aabenbarelse fra Cristus. Ja, der er en Gud til og det er bestemt. Og naar din Broder kommer fra det fremmed Klima, skal i have fuld Ild i Kakælovnen. Ja alle dine Billeder og Skrifter skal bortsendes til et Museum, naar din Broder först er kommen.

Den 23 August

Der kommer en Feltpost her, dödens Höst kommer i Landet. Og alle Soldater, som skal deeltage i Krigen, skal paa deres Fingre paaklædes med Jærnhanske. Jeg saa et Syn i hvor Have, hvor der var mange Grave. Herren sagde, at der skal Offeserene henvove og begraves, naar krigen kommer her. Jeg saa ogsaa mange Tælte om ved hvor Skov. Og Kongen over den mørke Rase vil komme og binde sit Dyr ved et Træ ved Vejen ved Nörreport. Der kommer ogsaa fremmed Natsioner ridende paa Æsler. Saa hørte jeg en forferdelig Tummel.

Den 16 September 1921

En Stemme sagde, »der er en Antikrist Sejl oplat, som vil komme.«

Den 17 September

En Stemme sagde, »der er krigsfanger ednu alle steder i fremmed Lande, som ednu ikke kan komme hjem. Ja naar din Broder kommer, og Aabenbaringer er gaaet i Opfyldelse, skal i sende Aabenbaringen til Museum. Og i skal forlange 9...K... for Aabenbaringen. Saa sagde Herren, »din Broder har bestemt været i en Selle, fordi han vilde gjøre Alvor af og [komme] hjem, han blev fanget, og sidde i en Selle.«

Den 9 Oktober

Herren sagde, »jeg vil lade Himlens Sluse aabnes, og der vil komme en Vandflod paa Jorden saaledes, at Gader og Byer vil blive saa oversvømmet med Vand, at alle Kilder skal overfyldes. Og Vandfaldet vil blive saa slemt, at Menneske skal raabe 'Herre Zebaot, hjælp os ellers forgaar vi'.«

Den 22 September

Jeg saa et Syn i Jericho. Jeg saa en Mand, som kunde see det samme Syn som jeg, hvor Krigen raser paa Angel Side. Herren sagde, at Befolkningen der siger, at Manden er vist fra Forstanden. Og det samme siger ogsaa enkelte Mennesker om dig. Saa sagde Herren, »jeg vil lade Himlen og Jorden forgaar. Og der skal et Barn fødes igjen paa Jorden ligesom Kristus.«

Den 13 Oktober 1921

Stemmen sagde, »der kommer et stort Skib sejlende paa det sorte Hav med Fanger paa.« Saa hørte jeg hvor di sang »Natens demrende Taage« o.s.v. Men Stemmen sagde, »der kommer ogsaa Fanger paa det røde Hav. Ja, din Aabenbaringsbog er fuldkommen Sandhed.«

Den 21 Oktober

En Röst sagde, »di fleste af Krigsfangerne, di er i dette Land, hvor Kadekomberne er, og dette Land kaldes det Hellige Land. Ja, naar din Broder først er kommen hjem til eder, saa skal i kjøres op til Kirken i en fin Vogn, og Musikken skal spille i Koret foran eder, og alt Folket vil komme til eder, naar det først er gaaet i Opfyldelse. Ja, tror du ikke Marie, at det er sant? Saa svar derpaa, thi det vil blive visseligen sandt.«

Den 1 November

Jeg saa et stort Tegn paa Maanen, jeg saa den først gullig, saa blev den røllig, og Ansigtet i Maanen forsvant. Og en tæt røllig Taage brete sig forbi Maanen. Og der saa jeg i Synet ved Maanen, at der kom en lang guul Komeet henge ud fra Maanen. Men Herren sagde, at det nu var det 3 Tegn, han haude vist mig ved Maanen. Men denne Komeet vil støde sammen med Jorden. Jeg saa ogsaa Tegnet ved Solen, den vil blive helt mørk.

Den 10 November

Herren sagde, der vil komme til at blive mange Kors og Kranse mod Norden. Saa saa jeg et Syn med 3 Ryttere, som vil komme til at kæmpe med hianden nede ved Smölvöl, naar krigen kommer. Jeg saa her ved os helt fult af Milletær, hvor di red forbi os og haude Vaaben i Haanden.

Den 23 Dezember

Jeg saa et Syn i Luften lige over hvort Hjem. Jeg saa en Engel i Luften med Haandgranater. Jeg saa ogsaa en Hest i Luften med en Rytter paa, og Rytteren haude 2 Vinger, og di stridte mod en stor Fisk i Luften, som ogsaa haude 2 Vinger.

Den 24 Dezember

En høi Röst sagde, »den 6 November kom din Broder Lorenz ud af Fengslet.« Nu saa jeg i Synet et stort Fiint Guldbelte. Herren sagde, »dette Belte skal du haude Marie.«

Den 28 Dezember

Jeg hørte, hvor der bankede paa Dören. Jeg svarede, saa löd Stemmen, »det er Herren, der banker paa, og det er en magne-disk Banken, Herren gjøre for dig. Ja naar din Broder kommer hjem til eder, kommer jeg med ham hjem.«

1922

Den 28 Januar 1922

En Stemme sagde, »Herren vil lade den siste Blodsdraabe komme paa Jorden. Og der vil blive 1 Myrdet. Og Folket paa Jorden vil blive ljelslagne. Og der vil blive en Gru for alt Kjöd.«

Den 12 Februar

En Stemme sagde, »der har siddet Fanger i Kuba, og deriblant var din Broder.« Vorherre stod tydeligt foran mig og ulagde Skrift, og viste mig Landet i Kuba. Og Herren sagde, »din Broder Lorenz kommer Hjem för Krigen komme ved Slesvig. Og naar den Tid kommer, bliver det oplyst i alle Kirker at der kommer Krig. Og saa bliver alt Folket uryddet af Husene, og Bilskibene komme efter Befolkningen.«

Den 20 Februar

Jeg saa en Haand i Syne, og denne Haand holt et Bref, og den satte Brevet i min Mund. Saa sagde en Stemme, »det er den hvide Fugl der setter Brevet i din Mund. Og den hvide Fugl det er Herren.« Saa aabnede han Brevet, og der stod skrevet fra

Lorenz Görrigsen, og der stod ogsaa at han vilde gjerne have forbindelse med sit Hjem. Og han opholdt sig hos Jegoslaver og er indk[v]oteret hos dem og er Opvardske. Saa lyste det op, og der saa jeg min Broder med blaa Bukse og hvid Skjorte. Jeg saa, hvor han holt et stykke Kjöd i haanden. Der stod ogsaa i Brevet, at han vilde have svar Tilbage.

Den 22 februar

En Stemme sagde, »jeg kommer nu og före Krig med Qvien og Oksen, og den tyske Keiser skal borttages fra Holland, og saa kommer Krigen og raser i Landet og fylder det med Millitær.«

Den 10 Marz

En Stemme sagde, »din Broder er bestemt taget til Fange, og han vil træde tilbage til sit Hjem igjen som Invalit. Men nu er han bestemt ude af Fengslet.«

Den 12 Marz

Stemmen sagde, »Marie du skal leve saa lenge, til du bliver en nogenlunde Alder, og du skal lide i Sygdom, naar jeg röre ved dig, og jo mere Smerterne tage til, jo høiere taler Rösten til dig.« Saa sagde Stemmen, »naar Krigen först kommer ved Slesvig, vil Soldaterne vandre rundt ved eder. Men ude ved Dybbel Skanse vil di komme til at höre Kanonernes Torden, ogsaa ved Dybbelloen, Skellevig, Kragesand og Brunsnes.«

Saa sagde Stemmen, »vad sige alt Folket, naar dette först gaar i Opfyldelse? Ja, her paa Jorden har Herren givet Folket et Embede. Ja di tror om dem selv, vad di ære, og mange af Befolkningen tror ikke, at der er een høiere som dem, men di skal vogte dem«, sagde stemmen. »Den høieste Regering bor over eder. Men hele Jorden er fuld af Misundelse, Hovmod og Had. Ja virkelig en Jammerdal.« Saa sagde Stemmen, »en Landmand giver Herren Kraft til at plöje Jorden, men Plöiemanden kan ikke

faa Kornet til at gro, thi Herren har magten over Plöiemanden, og han giver dens Vækst og dens Gröde, at Kornet kan fyldes i Lade.«

Stemmen sagde, »nu er Jorden igjen paa det Höieste, Hovmod og Had og Misundelse og Forlystelse. Derfor vil jeg lade en Krig komme igjen, som vil blive den siste at faa Folket til Omvendelse, at di kan see at Herren er ner.« Stemmen sagde, »thi der staar skrevet, i maa kuns tjæne Gud alene. Thi Djævelen gaar snigende ind som en brölende Löve. Ja der vil komme mange sörgelige tunge Time i Landet.«

Den 15 Marz

Jeg saa et andet Tegn paa Maanen, hvor den dansede rundt. Stemmen sagde, at den vil komme til at danse rundt ligesom Solen. Og der vil blive en stor Forfølgelse efter dig. Og dem, som har gjort ondt for din Broder, vil komme til at henge fast ved Djævelens Hale.

Den 21 Marz

Stemmen sagde, »der er een paa Vandring efter Hjemmet. Og der vil komme et Lys ude ved Skelle.« Nu hörte jeg hvor der bankede paa Dören. Jeg svarede »hvem er det?« Svaret löd, »det er Herren, der kommer med din Broder.« Saa saa jeg hvor Dören blev aabnet, og der kom min Broder ind, og han sagde God Aften, naar i er dog i levende Live, jeg saa hvor Taarerne randt ned af hans Kinder, thi der manglede nogle, som ikke var tilstede. »Ja«, sagde Herren, »nu er Lorenz paa Veien. Vær nu rede.« Saa hörte jeg hvor der blev sunget, »Söde Jesus vi er her, paa dig og dit Ord at höre« o.s.v.

Saa kom der en höi Röst og sagde, »der vil ske et stort Mirakel, thi flere Aar har din Broder været borte fra eder. Og er han først kommen tilbage igjen, saa vil Kongen fra Östen komme til eder ridende paa sin Hest.«

Den 30 Marz

En Stemme sagde, »der vil komme mange Folk til eder, naar din Broder kommer Hjem. Ja meneskens Sön er kommen at söge og frelse alle di fortabte. Ja di vil komme til at böie Knæ for dig for den store Forkyndelse fra Jesus.« Saa sagde Herren, »disse Personer, der har gjort Ondt for din Broder, vil Herren pine og knuse.«

Den 11 April

Herren sagde, »disse Börn der fra nu af bliver födt til Verden, di vil komme til at raabe efter Bröd. Og di vil dö af Sult. Thi der vil komme Krig og ödelæggelse paa Jorden. Og Jorden skal forgaas med et stort Bulder.« Nu stod Herren ved mig og sagde, »Marie, see nu til«, saa viste han mig Djævelen med Horn og Hale og alle Djævelens Engle, som vil tage sit Spil, naar Krig og den store Ödelæggelse komme paa Jorden. Jeg saa, hvor Djævelen og hans Engle di var glade.

Den 21 April

Stemmen sagde, »nu skal vi til at begynde med den hvide Hest i Landet.«

Den 2 Mai 1922

Jeg saa et Syn, nemlig Jernmanden, jeg saa ham paa en brun Hest. Og han haude et langt Sjärv hengende om sig, og han kom ridende herforbi os. Han har Jærnklaede paa sig, og han var urustet til at före Krig i Landet. Saa saa jeg her paa Havet ved os, hvor Skibene vil blive sprungne i Luften med Dynamit. Og jeg saa, hvor alle Folk, som var paa Skibene, blev revet i Stumper og stykker, og hvor alt var overspröitet med Blod. Saa sagde Stemmen, »luk Staldören op og jag Kreaturerne ud, naar Krigen kommer. Og Kongen fra Italien vil komme ind i Landet med sit Sværd.«

Den 7 Mai

En höi Röst sagde, »du unge Qvinde, Marie, vad vil der vel skee mod Nord?« Jeg svarede, »vad vil der ske?« Stemmen sagde, der vil komme stor Forfølgelse, Krig, Skibsbrand og stor Ulykke. Saa hørte jeg, hvor der bankede paa Dören. Saa löd Rösten, »det er Herren. Ja jeg vil ugyde Olie i Vinen og forgifte Jorden, og der skal kuns blive faa Meneske tilbage paa Jorden, og jeg vil urydde Jordens Slegter. Og der vil komme til at blive Kors og Kranse overalt paa Jorden, naar den dag först kommer. Og Jorden vil blive til et Slagoffer, og du, Marie, skal forkynde det at Herren har talet det til dig.« Saa saa jeg min Broder gaar herhjemme.

Den 12 Mai

En Stemme sagde, »nu vil de ske, at de Tyske fanger vil blive hjemsendt til England. Og Lorenz og Jörgen vil komme med Skibet Hjem til Brunsnæs.« Og jeg saa Skibet paa Havet med det danske Flag paa.

Den 18 Mai 1922

En Stemme sagde, »alle Kilder vil Vorherre forgifte med Rafinin i Kildevandet, og alle Jordens Slegter skal urydes, og saa er hele Herligheden borte for Menneskene og naar Herren ingen Regn vil lade komme mere. Saa sagde Herren, »saa vil jeg lade Blaavand strömmen ned til Jorden, at Vandet paa Jorden vil blive Forgiftet.« Herren sagde, »naar din Broder kommer Hjem til Eder vil Huset blive festlig smykket.«

Den 8 Juni

Stemmen sagde, »Lorenz Görrigsen vende igjen tilbage til eder efter Herrens Skrift var der er blevet ulagt i Syne for dig.«

Den 21 Juni

En Stemme sagde, »nu er der fare for, at Franskmanden og Engelskmanden blive truet med at före en forferdelig Krig.«

Den 2 Juli

Stemmen sagde, »Grunden er den, at Lorenz Görrigsen ednu ikke er kommet Hjem, fordi han er blevet saaret i Krigen og er ednu ikke saaledes, at han kan blive hjemtransporteret. Men i maa bie, til han komme, saa faa i Glæde, ja i Aabenbarings Hjem.«

Den 11 Juli

Jeg saa i et Syn, min Broder i et Leir paa en Ö. Jeg saa, hvor han var heelt mörk i Ansigtet. Saa sagde Herren, at nu vilde han til at straffe Jorden overalt. Ja der vil komme Hungersnöd i Landet.

Den 18 Juli

Jeg saa et Syn, det var Vorherre, der hang paa Korset. Og der stod noget skrevet oven over Korset, og paa höire Side hang det danske Flag. Saa sagde Stemmen, »vi tænker i med eders kjære Broder, naar han engang vende tilbage. Ja betænk med din Broders Lidelse, vor han blev saaret i Krigen. Ja heelt inde i et fremmed Land, der gaar din Broder og er helt ude paa en öde Ö. Men naar han vender tilbage til sit Hjem, vil Huset blive fylt med mange Folk. Og din Broder kan ednu ingen forbindelse faa med sit Hjem.«

Saa saa jeg en hvid Fugl med et dansk Flag i Munden. Saa sagde Stemmen, naar den Fugl kommer, vender din Broder tilbage fra det fremmed Land.

Den 10 August

Jeg saa et Bref i Syne, og det var fra min Broder, og der stod skrevet, »jeg er heelt ude paa en öde Ö, og jeg haude seet et Syn af Herren, og i dette Syn har jeg seet eder i Hjemmet.« Saa sagde Herren, »i vil vist gjerne have eders Lorenz hjem til eder, men det er besværlig at faa ham hjem, da han er saa langt borte paa den öde Ö. Men der er jo ingen forbindelse at i kan faa et Bref fra ham.«

Den 17 August

Jeg saa et stort Syn, Vorherre med mange Mennesker om sig, og han fremviste mig og sagde, at saaledes skal mange Menesker strømme om eder Marie, naar den dag oprinde, naar din Broder vender tilbage. Og jeg vil lade det vare saalenge, at det udeblive i Meneskers Tanke, inden han vender tilbage.

Den 22 August

Jeg saa et Bref i Syne fra min Broder. Og det var skrevet med store Bogstaver »Ægypten og jeg er hos den hvide Slavehandel.« Jeg saa min Broder heelt tydeligt, og hans Klæder var meget daarlig. Saa sagde Stemmen, »der er et Havblik paa Herrens Ord.«

Den 30 August

En Stemme sagde, der vil komme en Elektrisk lysstraale paa Sortehavs Öerne.

Den 1 Oktober

En Stemme sagde, »der vil komme en Utörring og en Spedalsk Sygdom. Og der vil blive stille i disse Hjem, [h]vor Spedalskheden kommer.« Saa sagde Stemmen, »en forberedelse vad der skal ske nu. Der vil komme nye Love og Skatte i Landet, at Folk vil blive bange.«

Saa sagde Stemmen, »nu vil vi synge for dig«, og jeg hørte vor di sang:

Dybt helder Aaret i sin Gang,
Snart ödes Eng og Lund.
Farvel med al din Lyst og Sang,
Du korte Sommerstund.

Snart sukker Vinterstormens Röst,
Alt visner og forgaar.

Lad visne kun, jeg ved den Tröst,
Som ligefult bestaar.³⁴

Den 9 Oktober 1922

Jeg hørte en höi Röst som sagde, »Himlen bestaar af Religioner-Engle, og di synge Salme hver dag i Himmelen. Og din Moder synge ogsaa med i Himmelen.« Og jeg hørte, hvor min Moder sang, »Gloria de der dig sjunge, med Menesket og Hjærtens-tunge« o.s.v. Saa sagde Stemmen, »jeg vil lade det blive saaledes med Aabenbaringen, og naar nogle Aar er omme med din Moder, som har ligget i Graven. Saa vil der komme Resel i alle Menesker.

Den 10 Oktober

Stemmen sagde, »din broder Lorenz vil til at bryde ud af Fængslet. Han kan ikke være der længere. Thi det har taget for lunge Tid, inden han kan komme Hjem. Han vil nu gjøre et Forsög at bryde ud, thi det er svart for ham at leve saaledes i Fængslet paa Öen.« Stemmen raabte, »han har bestemt siddet i Fængslet i saa mange Aar. Og i kan være vis paa, at han kommer overrasket til Eder. Ja, din broders Legeme er magert og trengte til god Föde og gode Klæder.«

Den 19 Oktober

Jeg saa mange Telte ved hvor Skov, nogle var röde og hvide Flag paa, og nogle var gul og blaa med sort kant ved. Saa hørte jeg en Stemme, der sagde, »Marie, du faar Velsignelsen fra Kristus. Ja, der vil nu blive et forferdeligt Sammenstöd i krig med Grækerne og Tyrkerne.«³⁵

Den 1 November

En Stemme sagde, »Uvandringen. Görrigsen, som er i Fangenskab, vil see at komme hjem at tale med Eder. Han kommer i fortvilet Tilstand, thi han har gjenemgaaet meget.«

Den 12 November

Jeg saa et Syn i et fremmed Land, og der saa jeg et Lejr, og inde i det saa jeg min broder.

Gulvene lignede Leergulve, og der var Benke ront om og lange stolpe at henge deres Thöi paa. Udenfor Teltet saa jeg store höie smalle Palme. Grenene naaede kuns halfveis paa Stammen. Og paa den anden Side Lejren saa jeg en meget bred Vej med Palmetrær paa begge Side. Og der paa denne Vej saa jeg Drommedare. Stemmen sagde, »naar din Broder vende Hjem, skal Flaget heises.«

Den 21 November

Jeg saa et stort Syn, og saa kom der en höi Röst og sagde, at det var di 7 onde Aande, og den siste Plage, der vil komme nu paa Jorden. Ja der vil komme en Guarella Krig, saa grusom som det ikke har været för.

Den 2 Desember 1922

Da jeg laa svært Syg paa Hospitalet, da laa jeg ligesom jeg svævede i Luften, og oppe i Skyerne. Der saa jeg Vorherre og fult af Engle, og jeg saa min Moder deriblant, og di vinkede efter mig. Saa kom Vorherre og en stor hvid Engel hen til mig, og Herren sagde, »döden nermer sig, og den er nær.« Men saa sprete den store hvide Engel sine Vinger ud over mig og sagde, »Du lever.« Og fra den Stund blev alt rolig i mig.

1923

Den 6 Januar 1923

En Stemme sagde, »der kommer Pyonæerne ind i Landet. Ja di kommer og sette Brand paa Landet.«

Den 9 Dezember ³⁶

Da saa jeg et Syn af min Broder. Han haude et graat Slag om Skuldrene med röde kande om..

Den 11 Januar

Stemmen sagde, »Lorenz Görrigsen kommer, Fangerne blive nu löslat og vende hjem.«

Den 18 Januar

Jeg saa den samme hvide Engel, som stod over mig og sprete sine store Vinger, da jeg laa svært Syg paa Hospitalet. Den saa jeg nu igjen paa Höjen ved min Broders Steen. Den bankede paa Steenen og sagde, »[h]vis du ikke er her, saa drage jeg til et fremmed Land, og saa sprengte jeg Graven, at du kan komme levende tilbage.« Englen sagde, »din Moder kan ikke komme, thi hun er död. Og hendes Grav kan jeg ikke sprengte. Din Broder kommer sagde [sagte] stille ind ad Dören, og saa skal i see til en anden Side, at i ikke blive forskrekket.«

Stemmen sagde, »Hjærtelig Velkommen. Ja din Faders og Moders Sön kommer.«

Den 20 Januar 1923

En Stemme sagde, »hele Jorden vil stöde sammen, og der vil komme en Brand paa Jorden, som aldrig har været för. Og alle Menesker vil blive ihjelslagne. Og der vil blive en Trengsel, og der skal höres Skrig og Raaben overalt. Og der skal komme en Motorström over Jorden, og alt skal opbrendes.«

Den 28 Januar

En Stemme sagde, »to Adels Embedsmend kommer. Pas paa, Lorenz kommer. de er to Biske, der kommer.« Stemmen sagde »i en alder mellem 30 og 40, da dör du, men naar en deel Aar er omme med dig, saa staar du op af Graven ligesom Cristus. Og saa kommer den store Engel til Graven ved dig og sige: 'Staa op

af Graven og tag Staven og væk alle di döde Knokle'. Og saa er der Branlugt og Knokle overalt. Og Havets Indre utörres.«

Den 29 Januar 1923

Herren sagde, »der kommer en ny Lovbog. Ja jeg utömmer Havets Fisk og Vand. Vad staar der i Lammets Bog?« Stemmen sagde, »Ja om di 7 onde Aander, ja drik af Livets Kildevand. Du skal falde paa Knæerne for Alteret med et langt fiint hvidt Slör og drikke af Livets Kildevand. Lad ikke Ulvetanden knuse dig. Men hold dig til Herren, saa vil fremtiden gaa dig godt imöde.«

Stemmen sagde, »Marie, dig blive di bange for med Tiden. Ja Herren har uviklet dit Blod i din Födselstime.« Saa sagde Stemmen, »du ved kuns lidt naar Maanen skinner, hvad Egn din Broder er. Han sidder jo over bag Östen, han har bare Föd-der. Han er nede i Österland. Tag et hvidt Klædebon om dig og dyp det i Viin, og gnid dit Legeme dermed, at du kan faa ny Kraft og Styrke, saa faar du meget mere at vide.« Saa sagde Stemmen, »di Fanger, der sidder i Syrien, de er umuligt at faa dem Hjem, di sidder snart uden Föde og Vand, og der er store Sandbanker. Der kommer hundrede Tal. S.A.C. Jorden spredes i 2 Deele, og halvdelen skal formörkes. Ja Jorden og Himlen henger sammen. Ja den lyseröde Engel med Sværdet i Haanden drager over Landet med sit Kors og sit Sværd. Der skal et Him-melbrev skrives.«

Stemmen sagde, »pröv og læs Esaeas [Esajas]. Skrig og Raab fra Hus og Hjem og Blodugydelse. Men tag ikke fat paa den venstre Haand, men paa den højre. Saa kan i blive frelst. Der kommer en ny Regering i hvort Land, der bliver ihjelslagne og Blodsugydelse i den nye Regering. De kommer ligesom i Neapel, og det bliver sort, naar krigen kommer.« Saa sagde Stemmen, »hvem er saa Vingaarsmanden?« Saa saa jeg et Syn, det var i Hedninge Land, jeg saa Befolkningen, di var nöjne og laa i Straa med hvidt over dem. Di haude store Læber og en heel bosk om Hovedet ude paa en öde Egn.

[Tilføjelse med lille skrift:]

Dette hörte og saa jeg alt den 29. Januar, da jeg sad paa min Stol en Aftenstund.

Den 1 Februar

En Stemme sagde, »der er fire, der blev skudt af Lorenz Kamerater hos den hvide Slavehandel. Han er for Öjeblikket ikke der, men reist videre. Herefter faar i Bref fra eders Sön.«

Den 2 Februar

200500 af di sorte skal hjælpe at bestri Landet ved eder. Og en anden Natsion til Mandrab. Den ene Slags skal igjennem det sorte Hav. Og der er een iblant dem, der skal stille Raadighed. Og nogle af dem kommer med Kronen paa Hovedet. Jorden gaar op i Ild, og di blive beskyt her i Landet. 12 Lagener i hver Komune skal til at bære di döde bort i. Thi alt gaar op i Blod, og Klokkerne vil ringe overalt. I skal spise af det, vad di sorte spise af.

Den 7 Februar 1923

Stemmen sagde, »naar du ingen Penge har, saa sög ikke Spiritismen, men gaar til Herren og bed om Guds naade. Di Menesker, der söger Lyd hos Herren, forgaas ikke, til nu har dit Hjem været sygt og svagt.« Stemmen sagde, »der vil komme en buldrende Röst. Og du skal sige ligesom, da di foraaate Jesus 'Min Gud, Min Gud, hvorfor har du forlat mig?'«

Den 8 Februar

Stemmen sagde, »du seer en Mand foran og han er kulsort. Tel op til 3. Tænk paa din Moder og paa Gravhöien.³⁷ Ja Kongen kommer ridende paa sin Hest og vil gjerne have den instaldet, og flere med ham seer du.«

Den 12 Februar

Jeg saa Vorherre og mange Engle, og Herren sagde: »Jeg vil stille din Broders Steen paa Höjen, og der skal være fuld Musik deroppe, og der skal smykkes paa Höjen med Grönt og Flag.³⁸ Ja, din Broder kommer nu snart.« Stemmen sagde, »Til Lykke lille Marie.«

Den 14 Februar 1923

Jeg saa i Synet, hvor min Moder gik udenom Huset og gjorde reent. Hun sagde til mig, »du skal nu med mig op i Himlen.« Saa kom Vorherre ogsaa og sagde, »Marie, du skal nu dø.«

[Hermed slutter indskrivningen i protokol 2 nederst på s. 205. På den følgende side står øverst følgende:]

Hun døde ogsaa den 1 Marz 1923.

MARIA GØRRINGSSENS SYNER OG ÅBENBARINGER I BILLEDER

Der er udvalgt 32 billeder til helsidesgengivelse i farver, mens alle øvrige billeder er afbildet i sort/hvidt og i lille format. For at sikre den bedst mulige billedkvalitet har Narayana Press udført scanninger af originalbillederne. På grund af størrelserne har det været nødvendigt at scanne nogle af billederne i flere omgange og at foretage beskæringer i en række af gengivelserne.

Billedteksterne er overalt Maria Gørringsens egne. Dateringerne gør det let at finde frem til de tilsvarende beskrivelser i protokollerne.

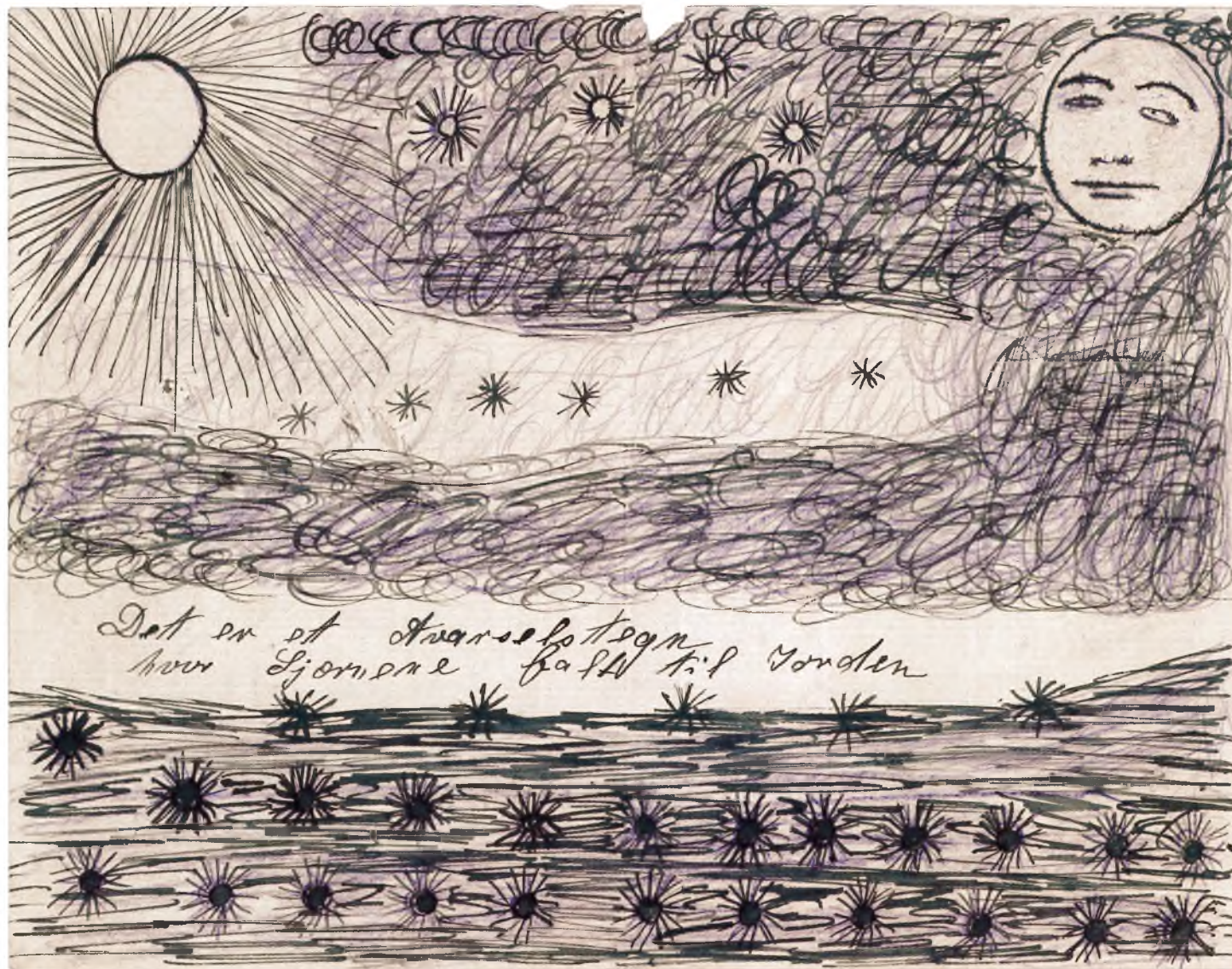
Nr. 9[a]

»Den 22. Juli 1917. Da seer jeg hvor alle Dannebrog vaiede her ved os. Og Vorherre sagde, at Broager Kirke skulle kaldes Dannebrog Kirke. Og jeg saa det store Flag paa Kirken som vil komme.« 327 × 415 mm.

Nr. 14

»Den 15. September 1917.
Jeg saa hvor Englene svæ-
vede ned, og tog alle di
døde med, og hvor Vorherre
og Engle stod ved Himlens
Port og rakte dem Blomster.«
176 × 176 mm.

Nr. 28

»Den 1. Desember 1917. Jeg saa det store Stjærnefald som vil komme. [PÅ FORSIDEN:] Det er et Avarselstegn hvor Sjernene faldt til Jorden.«
177 × 224 mm.

Nr. 38

»Den 31. Desember 1917.« [PÅ FORSIDEN:]. »Engelen sang: Der hvor vor Herre har sin gang. Der er Englevagt og Sang.« 207 × 328 mm.

Nr. 44
»Den 16. Marz 1918. Jeg saa Djævelen i hans Rige
og dem der gjorde Ondt hvor di blev fortæret af Slan-
gerne.« 277 × 218 mm.

Nr. 39

»Den 1. Januar 1918. De er dette Skib saa som sejlede over Havet til England hvor min Broder var med.« 177 × 426 mm.

Nr. 45
»Den 16. März 1918. Saadant saa jeg Tüskerne hvor di sköd disse vilde
Menesker ned.« 209 × 329 mm.

Nr. 48
»Den 29. Juli 1918. Saadant saa jeg Slagmarken.« 328 × 417 mm.

Nr. 49
»Den 27. Juli 1918. Jeg saa Revoludion i Rusland og hele Kirkegaarden.« 328 × 417 mm.

Nr. 50

»Den 26. August 1918. Det saa jeg alt i et fremmed Land denne Natsion var fiin.« [PÅ FORSIDEN:] »Brilleslange.« 327 × 417 mm.

Nr. 52

»Den 2. September 1918. Jeg saa vor alle Flag vaiede over vort Land.« [PÅ FORSIDEN:] »Dette Syn saa jeg hvor alle Flag falt ned fra Himmelen.«
328 × 417 mm.

Saaen saa jeg Vor Herre
i Syne i vor Have

Nr. 55

»Den 14. September 1918. seer jeg Vorherre komme gaaende ind fra vor Have og banke paa Døren, og sagde, Luk op. Ja jeg kan komme ind aflukte Døre.« [PÅ FORSIDEN:] »Saadan saa jeg Vorherre i Syne i vor Have.« 328 × 416 mm.

Nr. 56

»Den 14. September 1918. Da jeg saa dette Syn, lyste det helt op, og jeg saa alleveine hvor min Broder haude vandret.« [PÅ FORSIDEN:] »Det er min Broder.« 328 × 416 mm.

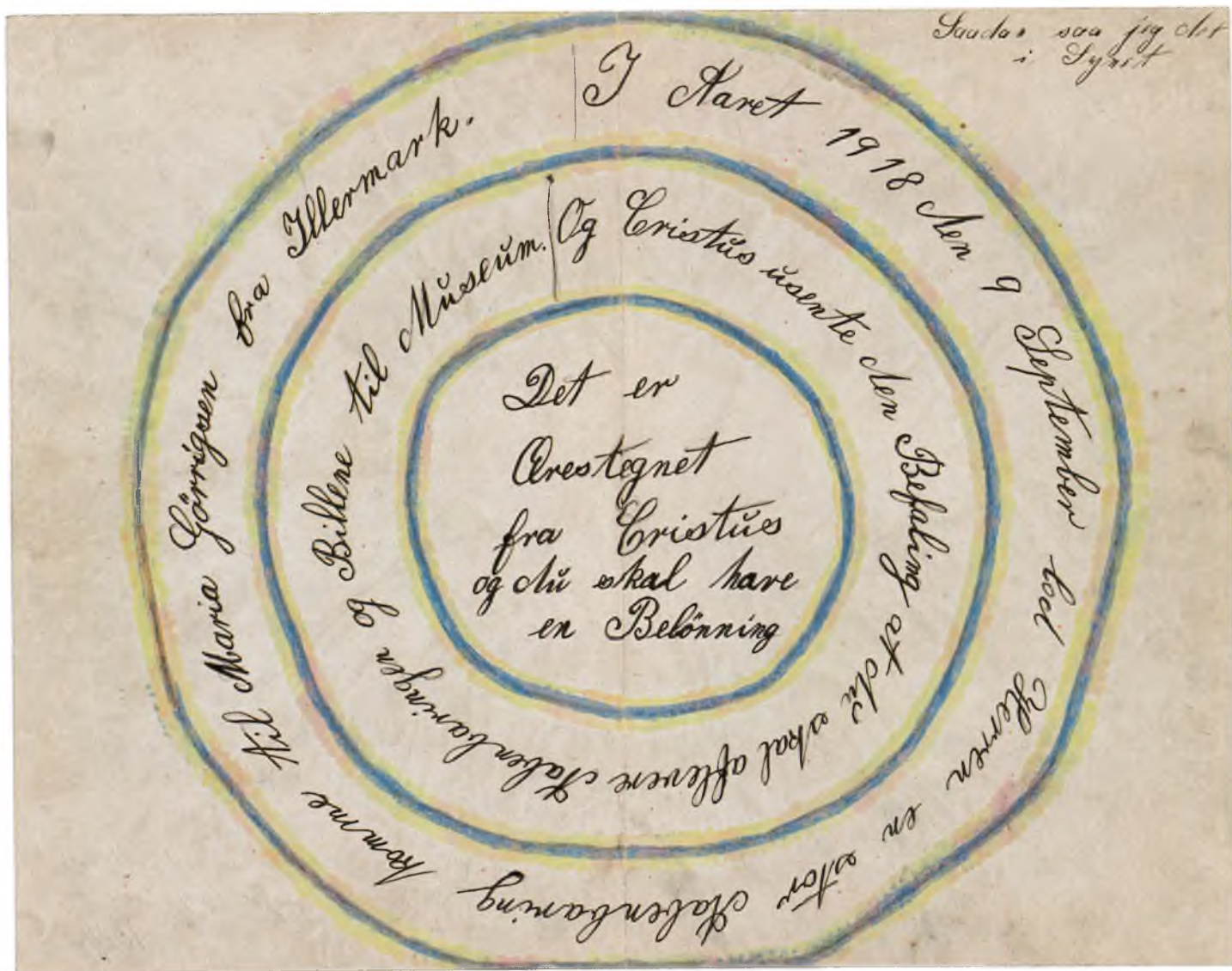

Nr. 57
»Den 17. September 1918.« [PÅ FORSIDEN:] »Disse Folk saa jeg hvor di roede i et fremmed Land.« 328 × 418 mm.

Nr. 59

»Den 17. Oktober 1918. Saadant saa jeg min Broder hvor han vandrede i et fremmed Land først i Oktober 1918.« 209 × 328 mm.

Nr. 61[a].

[UDATERET] »Jeg seer dette store Ærestegn fra vor Herre. [PÅ FORSIDEN:] Saadan saa jeg det i Synet. I Aaret 1918 den 9 September lod Herren en stor Aabenbaring komme til Maria Görriguen fra Illermark. Og Kristus usente den Befaling at du skal aflevere Aabenbaringen og Billene til Museum. Det er Ærestegnet fra Kristus og du skal have en Belønning.« 328 × 417 mm.

Nr. 61[b]

»Den 12. November 1918. Det er Lazarettet De la St. Qventina. I dette Lazaret seer jeg min Broder hvor han bliver kjört udenfor i en Vogn og er Syg.« 328 × 417 mm.

Nr. 88

»Den 3. November 1920 saa jeg min Broder komme
sejlende ind til Brunsnis, hvor han steg i Land og han
kom gaaende ind til sit Hjem. Vor Herre foran og en
Engel bag.« 417 × 328 mm.

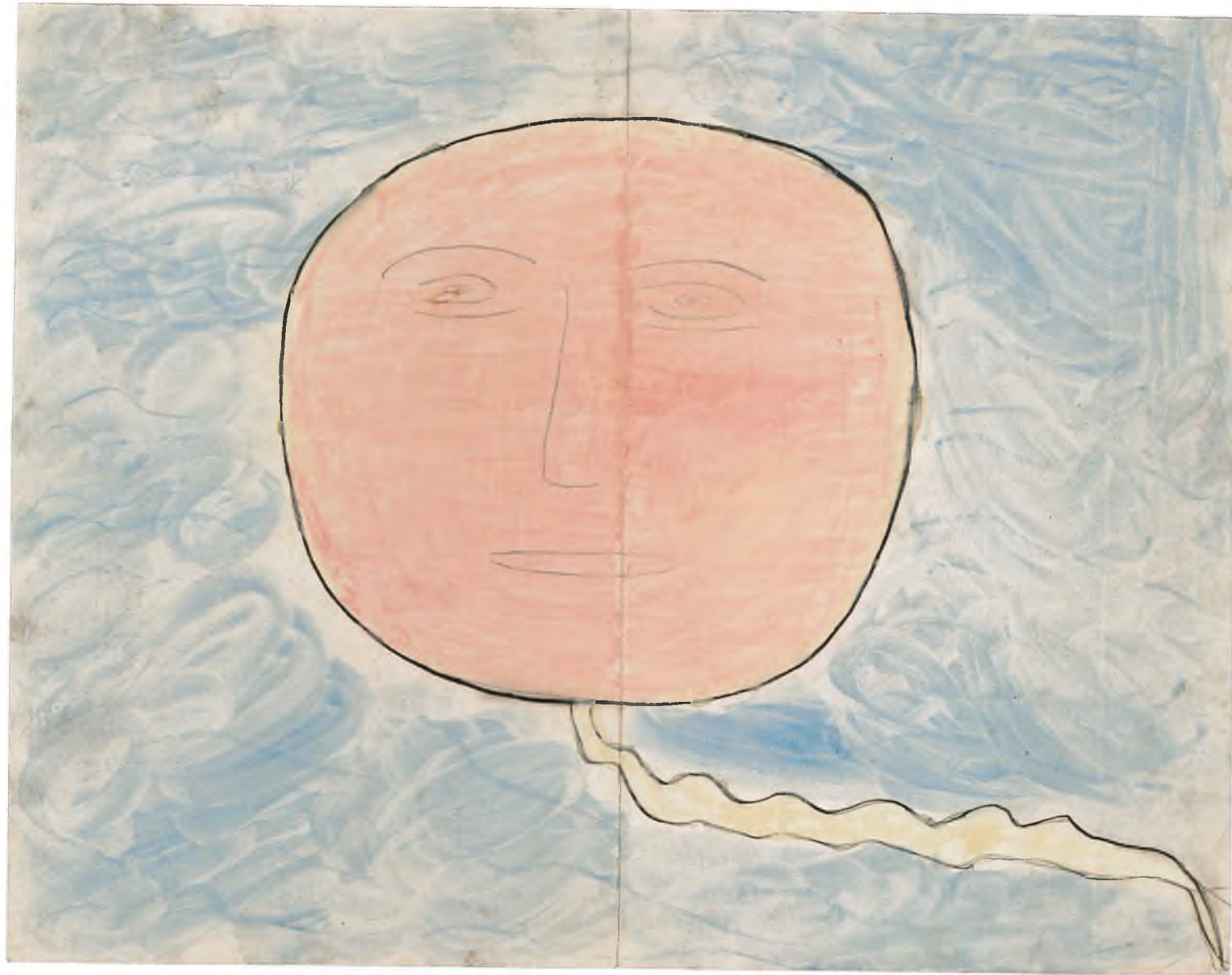

Nr. 90

»Den 29. November 1920 seer jeg en Mand iklædt i Jernklæde og kommer herbi os ridende og er urustet til Krig ved Slesvig han haude ogsaa Jernmaske for, og ligesom to Vinger at beskytte for Flyvere. Jeg saa ogsaa vor Flyvere kastede Ill ned her ved os.« 335 × 807 mm.

Nr. 93
»Den 14. Marz 1921. Dette Syn saa jeg hvor Vorherre
og Englene kom og tog imod min Moder, da hun døde.«
419 × 328 mm.

Nr. 101

»Den 1. November 1921. Dette Tegn paa Maanen saa jeg og hvor den haude en lang Komet henge ned fra Maanen.« 328 × 417 mm.

Nr. 102

»Den 23. Desember 1921. Dette Sym saa jeg i Luften lige over vort Hjem. Jeg saa en Engel i Luften med Haandgranater. Og jeg saa en Hest med en Rytter paa, og Rytteren haude 2 Vinger, og jeg saa hvor di strite med en stor Fisk i Luften som ogsaa haude 2 Vinger.«

554 × 425 mm.

Nr. 103

»Den 24. Dezember 1921. Herren viste mig, at dette Belte skal jeg bære engang.« 328 × 419 mm.

Nr. 104
»Herren sagde til mig, at saadan vil Djævelen og sine Engle tage sit Spil og
danse og juble, naar krig og Ödelæggelse kommer paa Jorden.« 332 × 608
mm.

Nr. 106
»Den 18. Juli 1922. Jeg saa Vorherre paa Korset med det danske Flag
i høire Haand.« 328 × 209 mm.

Nr. 107

»Den 18. Juli 1922. Jeg saa en hvid Fugl med det danske Flag i Næbet.« 328 × 209 mm.

Nr. 74 »Den 16. Juli 1919. Dette store Syn saa jeg her ved os vad der skal skee. Et stort Korsetstegn vil der komme og mange Skibe som vil skyde paa hve

andre i den store Krig her ved os. Tanken og Skibet saa jeg den 22. Juli.» 425 × 1238 mm.

Nr. 80[a]

»Den 2. Juli 1920. Saa jeg den store Krig ovre i Slesvig, jeg saa hvor alle Heste og Soldater laa döde om i blandt hverandre. og alle Trær nedskudt. Jeg saa

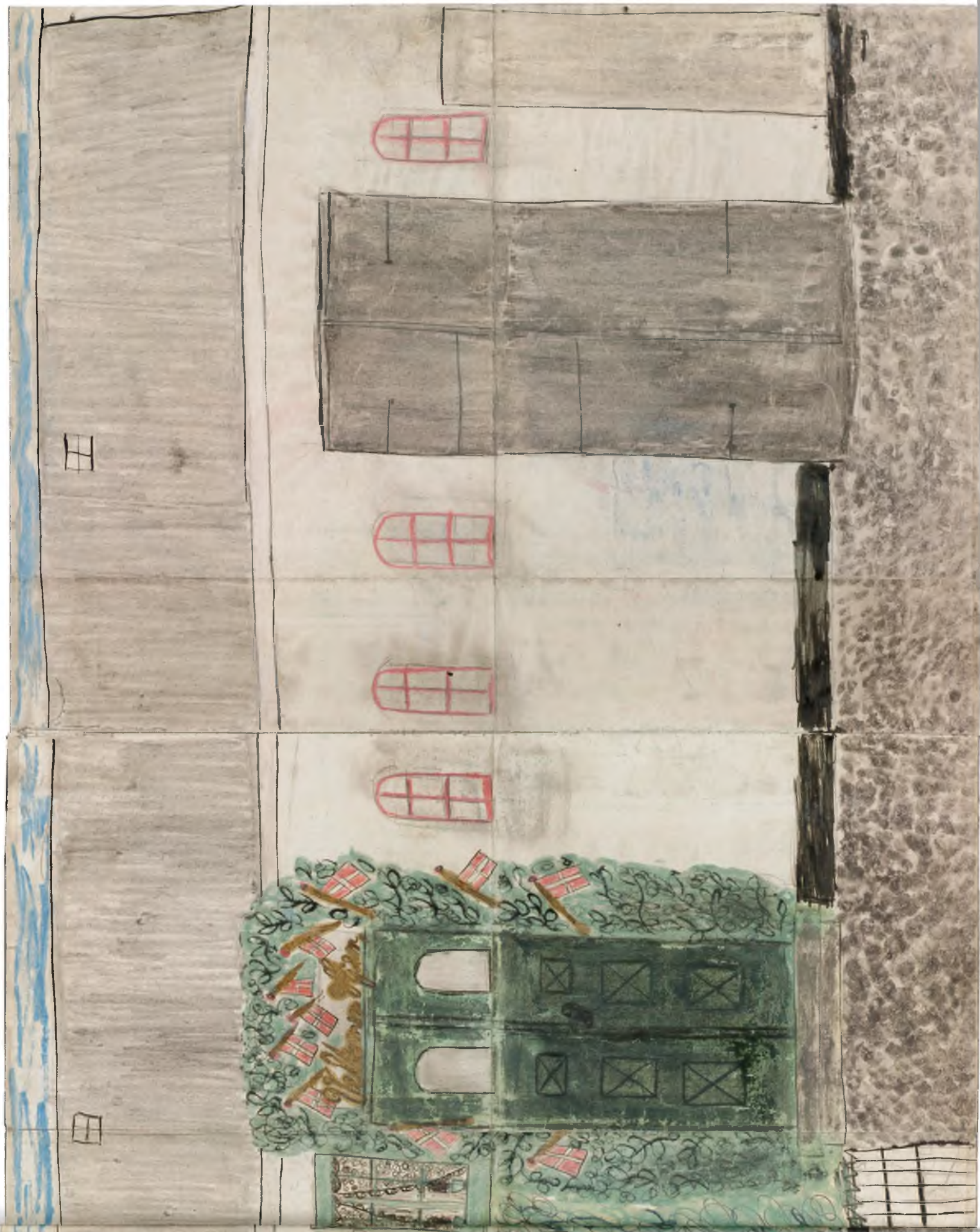

nye Skibe og nye Flyvere selje i Luften. Jeg saa Engelskmand, Franskmand, di Sorte, Danskere og Tyskere. [PÅ FORSIDEN:] Franskmand, nye Luftskibe, nye Flyvere, Sorte, Sorte, Engelsmand, Engelsmand, nye Flyvere, Danskere, Tyskere.» 339 × 1197 mm.

Nr. 99
»Den 17. August
1921. Saadan seer
jeg hvort Hjem
naar min Broder
kommer hjem fra
Fangenskabet.«
423 x 963 mm.

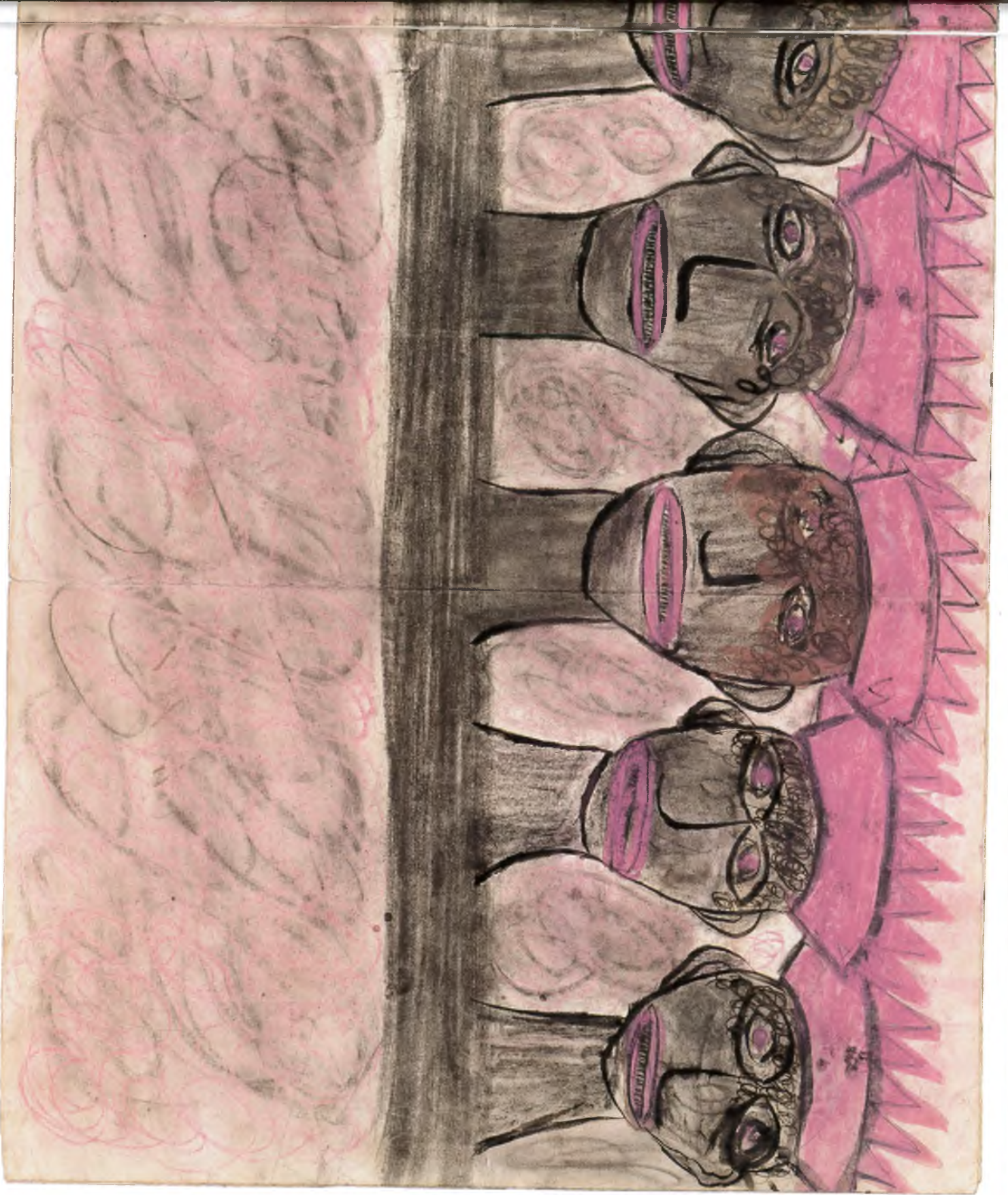
Nr. 108

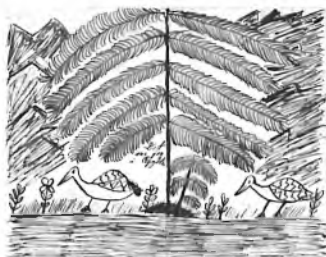
»Den 12. November 1922. Dette Syn saa jeg i et fremmed Land. I Dette Lejr saa jeg min broder, inde i Teltet lignede det Leergulve og der var Benke ront om. Udenfor saa jeg store Palmetrær, og der var der en bred Vej med Palmetrær paa begge Sider. Og paa denne Vej saa jeg Drommedare.« 388 × 811 mm.

Nr. 1 Se s. 18

Nr. 2

Den 16. Mai 1917. Jeg saa mange Størke og et stort Palmetræ inde i Ægypten og store Bjerge. Det saa jeg i Ægypten. 176 × 225 mm.

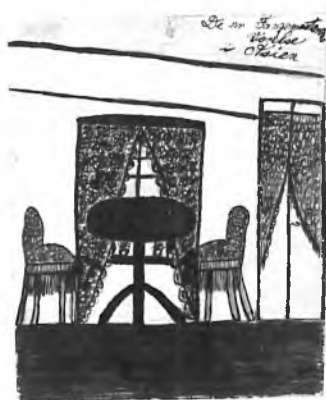
Nr. 3

Den 31. Mai 1917. Det saa jeg i Asien, i dette Telt var min Broder, da jeg saa ham. 176 × 225 mm.

Det saa jeg i Asien, i dette Telt
min Broder, da jeg saa ham.

Nr. 4

Den 31. Mai 1917. Det er Fangemestrens Værelse i Asien. 180 × 147 mm.

Nr. 5

Den 31. Mai 1917. Saadan saa det ud i Asien, der hvor min Broder skulle op og plukke Kardemom. 176 × 225 mm.

Nr. 6

Den 12. Juni 1917. Saadan steg Vorherre ned af Korset for mig. Det er den sorte skikkelse som kom for mig i Syne. Og denne Engel kom Stemmen fra. 177 × 111 mm.

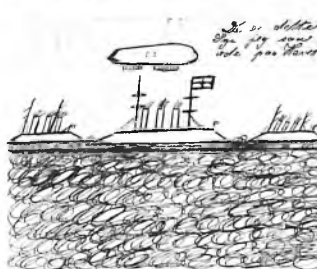
Nr. 7

Den 12. Juni 1917. Denne dragt satte Vorherre paa mig i Syne og tog den af mig igjen, og sagte den passer godt. 175 × 228 mm.

Nr. 9[b]

Den 22. Juli 1917. Den Mand saa jeg hvor han kom og stak Ild paa Kong Georgs Slot. Dette Syn er skeet. 112 × 178 mm.

Nr. 10

Den 14. August 1917. Det er dette Syn jeg saa ude paa Havet. [Tilføjelse:] Det kom 14 dage efter den 28 August alle Skibe og Luftskebet. 176 × 123 mm.

Nr. 11
Den 10 September. Jeg saa Vorherres
Grav inde i Jerusalem.
Saadan saa jeg hvor Herres Grav. 176
× 225 mm.

Nr. 12
Den 10. September 1917. De er Vognen
som min Broder og en jen Kamerat skulde
trække i Cairo. 176 × 224 mm.

Nr. 13
Den 15. September 1917. De er dette Syn
jeg har seet fra Angel og over til os. Naar
Krigen kommer i Slesvig hvor der kom-
mer en Bro, og alle Millitær kommer over.
176 × 115 mm.

Nr. 14 Se s. 82

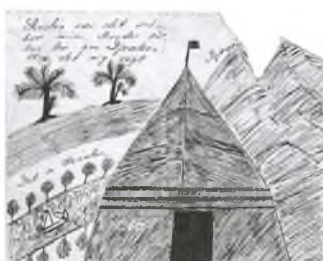
Nr. 15
Den 19. September 1917. De er Isma-
eliterne, som tente et Baal og slog hver-
andre ihjel og kastede med Steen. 176 ×
225 mm.

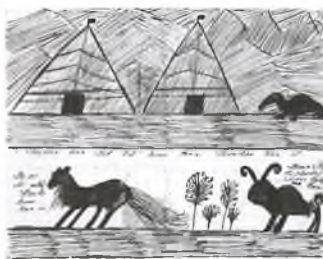
Nr. 16
Den 27. September 1917. [På forsiden:]
Det er Broen i Örkenen, hvor min Broder
gik over, og hvor den Mand skö Tiggekæt-
ten. Det blev mig sagt at denne Slange var
den farligste. Det saa jeg alt i Örkenen.
Denne Slange var meget tyk og laa stille.
Denne Port gik di alle igjennem og hente
Vand i Kirken.

Nr. 17
Den 29. September 1917. Det saa jeg i
Synet i Norge Isbjærge. [På forsiden:]
Isbjörnen paa Havet. 176 × 225 mm.

Nr. 18
Den 12. Oktober 1917. Saadan saa det ud
hvor min Broder er, han bor paa Djæv-
leöen, blev det mig sagt. [På forsiden:]
Det er Kanalen. 179 × 228 mm.

Nr. 19
Den 26. Oktober 1917. Saadan saa det ud
hvor min Broder han er. [På forsiden:] De
er di vilde Heste hvor han er. 2) Denne
Dyr tilbeder disse Folk paa Öen. 176 ×
225 mm.

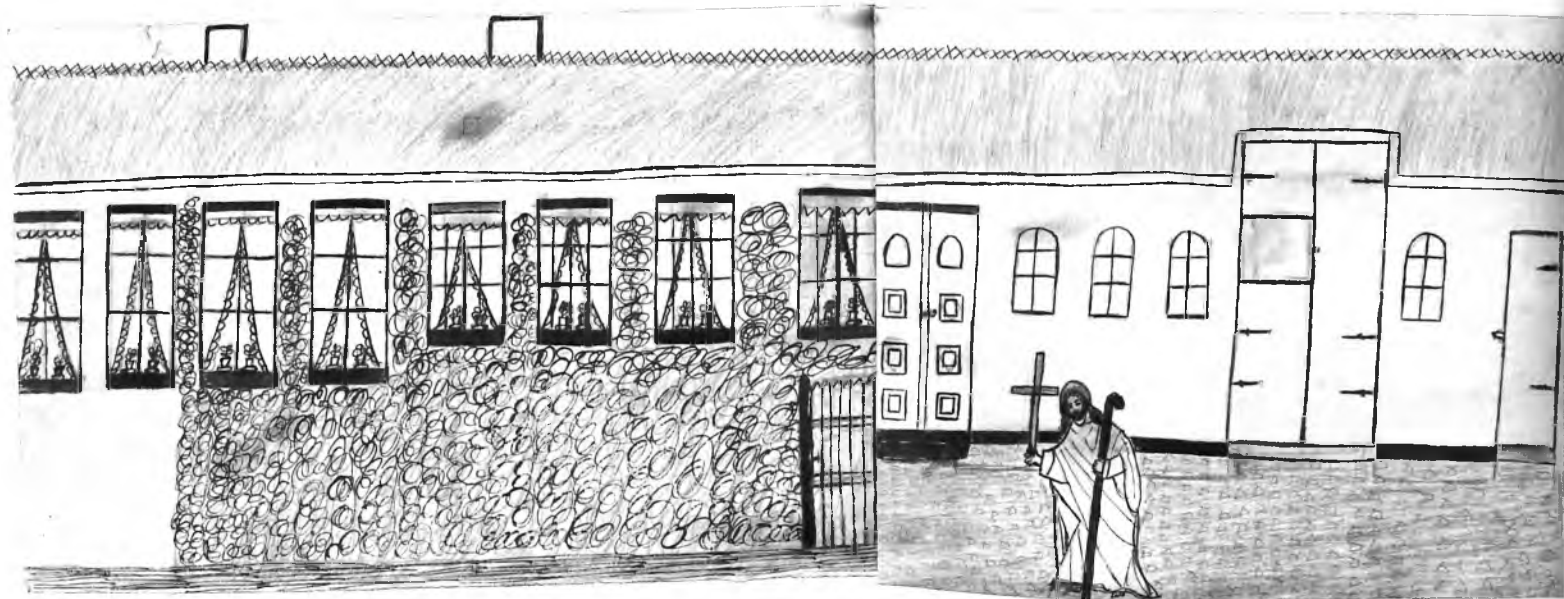
Nr. 20
Den 26. Oktober 1917. Denne
Natsion saa jeg i et fremmed
Land. 172 × 112 mm.

Nr. 21[a] Se s. 24

Nr. 21[b]
Den 4. November 1917. Saadan kom Vorherre til den Mans Dør og bankede paa, som har gjort Ondt for ham
180 × 116 mm.

Nr. 22
Den 14. November 1917. [På forsiden:] Og saadanne Folk var der der hvor
min Broder er. Det er Skikkelsen som kom med i Teltet [i] Synet. Saadan stod
Vorherre ved min Broder i det fremmed Land. 380 × 182 mm.

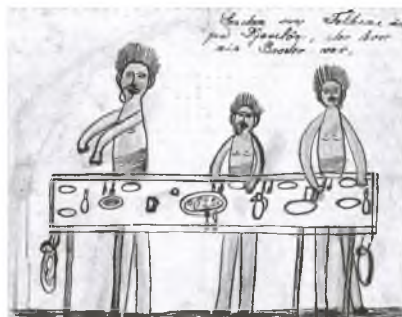
Nr. 23[a]
Den 18. November 1917. Saadan saa jeg
i Synet da min Broder drog af sted til
Kuba. 327 × 412 mm.

Nr. 23[b]
Den 18. November 1917. Disse Folk saa
jeg i Kiron. 177 × 113 mm.

Nr. 24
Den 18. November 1917. Der ved disse
sorte var der ogsaa krig, der kunne min
Broder heller ikke være. 177 × 113 mm.

Nr. 25
Den 18. November 1917. Saadan
saa Folkene ud paa Djævelön, der
hvor min Broder var, der blev
sagt at di var ikke gode ved dem.
177 × 226 mm.

Nr. 26
Den 18. November 1917. [På
forsiden:] Det er Teltet hvor min
Broder var i. Saadan saa Torvet
ud. Saadan saa Folkene ud der i
Kuba hvor min Broder landede.
177 × 313 mm.

Nr. 27[a]
Den 27. November 1917. Vorherre
og Englen stod ved mig og sagde
at vi skulde holde et Juletræ med
Aabenbarings Billeder paa. 177
× 224 mm.

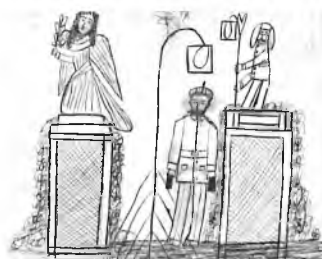
Nr. 27[b]
Den 27. November 1917. Jeg saa
hele Himlen fuld af Englene som
spillede og jeg hørte ogsaa hvor di
sang. 177 × 223 mm.

Nr. 28 Se s. 83

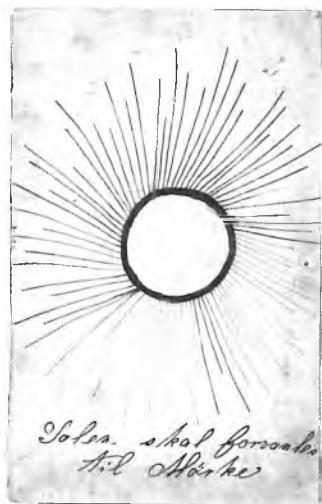
Nr. 29

Den 1. Dezesember 1917. Jeg saa denne Natsion i et fremmed Land. 176 × 225 mm.

Nr. 30[a]

Den 1. Dezesember 1917. Saadan saa jeg min Broder i et fremmed Land. 177 × 223 mm.

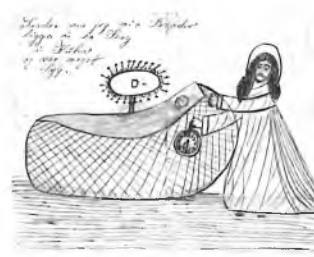
Nr. 30[b]

Den 1. Dezesember 1917 Saa jeg det store Tegn ved Solen.
Solen skal forvandles til Mørke. 178 × 113 mm.

Nr. 30[c]

Den 1. Dezesember 1917 saa jeg det store Tegn ved Maanen som skal forvandles til Blod. [På forsiden:] Det er Maanen som skal ske Tegn ved. 113 × 177 mm.

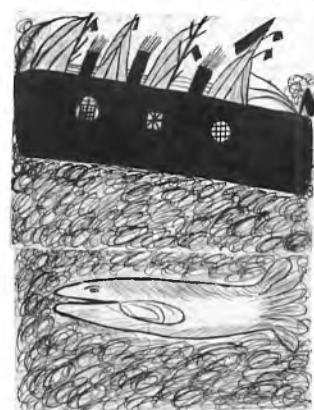
Nr. 31

Den 4. Dezesember 1917. Saadan saa jeg min Broder ligge i en Seng i Kuba og var meget Syg. 177 × 224 mm.

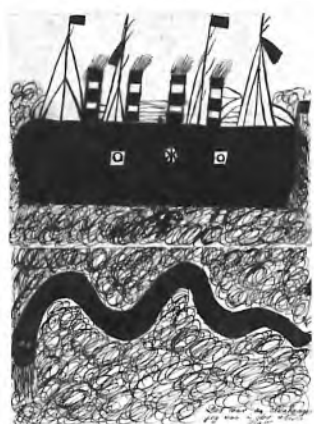
Nr. 32

Den 4. Dezesember 1917. Saadan saa jeg en Eskimor med ligesom en Pels paa Kroppen. Det lignede et Bjørneskind.

Nr. 33[a]

Den 6. Dezesember 1917. Denne store Fisk saa jeg i det store Hav hen til Samoa. 300 × 222 mm.

Nr. 33[b]

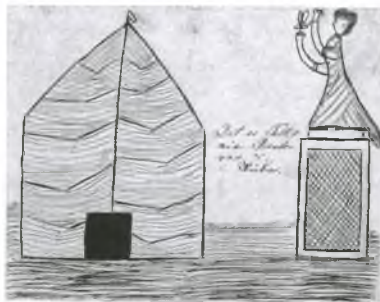
Den 6. Dezesember 1917. Denne Slange saa jeg ude paa det store Hav. [På forsiden:] Det var en Söslange jeg saa i det store Hav. 311 × 225 mm.

Nr. 34
Den 6. Dezember 1917. Det blev mig sagt at det var en Munk. Og di var fra de hellige Land. 163 × 113 mm.

Nr. 36[b]
Den 15. Dezember 1917. [På forsiden:] Denne Röver kaste denne Pige ud i Havet, de var 3 Røvere i denne Skov. Di kaltes Turister, di skulde ud paa Skibet. Denne Kanon haude di med. Der kom en Stemme at det var Skovrider Maas i Emaus. 387 × 737 mm.

Nr. 35
Den 20. Dezember 1917. Det er Teltet min Broder var i i Kuba. 176 × 225 mm.

Nr. 37
Den 31. Dezember 1917. Disse Folk saa jeg bagefter Tyskerne hen i et Land det var heelt forferdeligt fult af dem. [På forsiden:] Det er Tyskerne. 177 × 424 mm.

Nr. 36[a]
Den 20. Dezember 1917. [På forsiden:] Saadan saa jeg der hvor min Broder er hvor di feirede Juul. Og det er Fangerne, min Broder. De er Presten i Kuba. Det er befolkningen der i Kuba. 452 × 278 mm.

Nr. 38 Se s. 84

Nr. 39 Se s. 86

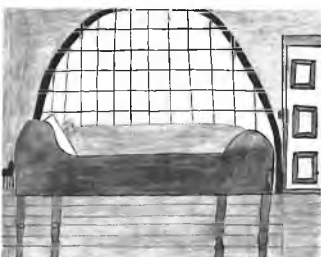
Nr. 40 Den 4. Januar 1918. Saadant saa jeg Sydhavsboerne hvor di drog i Skare til Finland. 177 × 418 mm.

Nr. 41
Den 8. Januar 1918. De er Engelsmanden som jeg saa der modtog di Nordslesvige fra det store Skib. 177 × 224 mm.

Nr. 42
Den 18. Februar 1918. Saadant saa jeg hvor di drog til Palastina i Krig. 208 × 329 mm.

Nr. 43
Den 8. Marz 1918. Saadan saa jeg min Broder i et Lazeret hvor han laa Syg, der blev sagt, at det var et Börnehjem. 218 × 277 mm.

Nr. 44 Se s. 85

Nr. 45 Se s. 87

Nr. 46
Den 11. Juli 1918. Saadan saa jeg en Tyrke som drog ind i Landet. 328 × 417 mm.

Nr. 47
Den 15. Juli 1918. Saadan saa jeg en Nege, og en Kamel. Det blev sagt et det var en Krokedel og en Kobra. 328 × 417 mm.

Nr. 48 Se s. 88

Nr. 49 Se s. 89

Nr. 50 Se s. 90

Nr. 51
Den 1. September 1918. Vorherre sagde, denne hvide Hest vil jeg nu tage Rytteren af. Men jeg vil igjen sette Rytteren paa, og Kæmpe her i Landet. Den 2. Januar 1921 ser jeg 2 hvide Heste. Herren sagde at nu vilde han sette Rytterne paa dem begge, og til at kæmpe her. [På forsiden:] De er den hvide Hest som komme i Landet. 328 × 417 mm.

Nr. 52 Se s. 91

Nr. 53
Den 2. September 1918. Jeg saa hvor Fransose Kavalleri drog i Krig. [På forsiden:] det var Fransose Kavaleri. 329 × 417 mm.

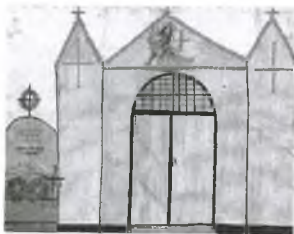
Nr. 54
Den 19. September 1918. Jeg saa min
Broder gaar inde i et fremmed Land.
417 × 328 mm.

Nr. 55-57 Se s. 92-94

Nr. 58
Den 16. September 1918. Saadan saa
jeg et Hus hvor min Broder og di andre
Fange er. Di laa ude i Græsset, di var
syge. [På forsiden:] Min Broder. 328 ×
418 mm.

Nr. 59 Se s. 95

Nr. 60
Den 17. Oktober 1918. Dette Syn har jeg
faaet. Keiserens Kiste og Kappellet. 328
× 417 mm.

Nr. 61[a-b] Se s. 96-97

Nr. 62
Den 12. November 1918. Det er en Kine-
ser blev det mig sagt. 416 × 328 mm.

Nr. 63
Den 12. November 1918. De er en Kinesisk
Dame jeg saa. 179 × 114 mm.

Nr. 64
Den 18. November 1918. Saadant saa jeg
min Broder naar han kommer hjem. 328 ×
417 mm.

Nr. 65
Den 20. November 1918. Saadant saa jeg
min Broder gaar i et fremmed Land paa en
Vei. 328 × 417 mm.

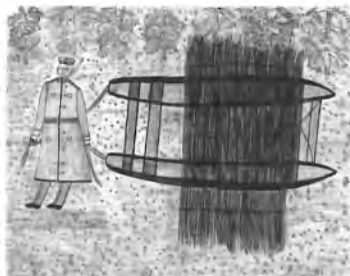

Nr. 66
Den 20. November 1918. Saadan saa jeg i
Synet en Japaneser. 329 × 207 mm.

Nr. 67

Dette Syn saa jeg den 6. Dezember hvor min Broder skulle komme til. Det var ligesom Stemmen löd Vichgt. [På forsiden:] Vantaarnet. Tunellen. Vantaarnet. Slottet. 346 × 1177 mm.

Nr. 68

Den 11. Februar 1919 saa jeg min Broder hvor han hentede Brensel paa en Slæde ude i en Skov. 328 × 417 mm.

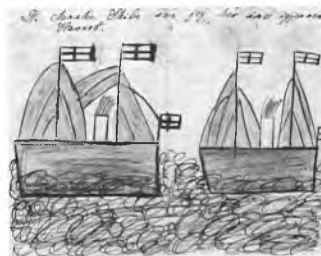
Nr. 69

Saadant saa jeg min Broder hvor han bar Törv ind den 11. Februar 1919. 209 × 232 mm.

Nr. 70

Den 7. Marz 1919. Saadan saa jeg en Indianer i Indien paa Jagt efter vilde Dyr og der blev sagt, at di fik stor Belønning derfor. 208 × 328 mm.

Nr. 71

Den 22 Marz 1919. Di danske Skibe saa jeg her ind igjennem Havnet. 187 × 224 mm.

Nr. 72

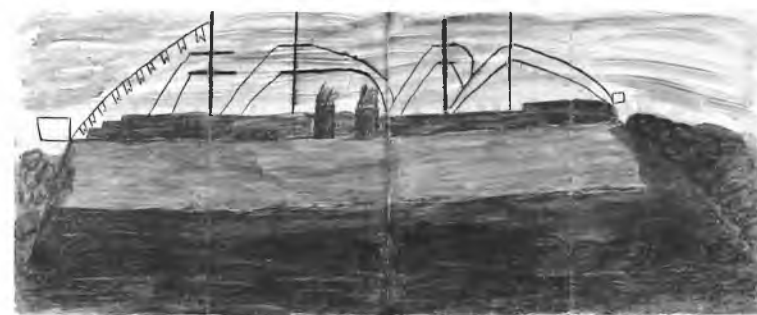
Den 23. Marz 1919 seer jeg een af de allestörste fremmede Torpedojægere sejle herin igjennem Havet. Den kom sejlende herind igjennem Havnen helt nöjagtig, da det var besat i Mellemslesvig. 327 × 415 mm.

Nr. 73

Den 20. Mai 1919 saa jeg min Broder vor han gik op paa et stort Bjærg med en Spade. Og der ved dene Befolkning blev Konerne og Börnene baaret paa Bærebare af Mendene. Og di plukkede ogsaa Apelsiner der. 328 × 417 mm.

Nr. 74 Se s. 108-109

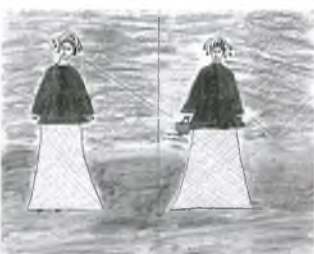
Nr. 75

Den 4. September 1919 saa jeg dette Skib herin igjennem vort Hav. Dette Skib kom ogsaa bestemt herin igjennem Havet. 337 × 837 mm.

Nr. 76 Den 6. September 1919. Jeg saa fangerne paa disse Skibe sejle Hjem. 331 × 799 mm.

Nr. 77
Den 23. Dezember 1919 saa jeg vordan alle Damerne var klædte i Indien. 328 × 417 mm.

Nr. 79
Den 22. Juni 1920. Vorherre sagde, skrif denne Paaskrest af og heng det op i dit Hjem. Aabenbaringen og Jesu Gjenkomst. Ham som har frelst dit Liv fra Graven. Ja du skal leve i mange Aar ednu, ja ham som skal lægge Sygdommen paa dig ja det skal være saa. Og du, Marie, skal lære alle Ting af mig, og du skal ligne mig. Og en hvid Engel sidde i hvide Klæder og skal røre ved Harpen. Jeg gad høre hvordan Engle Harpen røre. Saa sagde han naar du engang Marie gaar bort herfra, skal den hvide Engel sidde ved Graven og spille paa Harpen. Og Herren vil sprengre Graven hos dig, og du skal staa op og vandre igjen ligesom Herren. 327 × 417 mm.

Nr. 80[b]
Den 21. August. Jeg seer nye Sykle som vil komme. 328 × 417 mm.

Nr. 81
Den 21. Juli 1920. Saadanne Mennesker saa jeg i et fremmed Land. 330 × 209 mm.

Nr. 82
Den 25. Juli 1920. Dette Syn saa jeg i et Fremmed Land, hvor min Broder har opholdt sig. 418 × 627 mm.

Nr. 83
Den 1. August 1920. Vorherre sagde, det betyde Werdensrige og den ny Krig i Slesvig. 209 × 330 mm.

Nr. 84
Den 1. August 1920. Ved denne Natsion i et Fremmed Land har min Broder opholdt sig. 331 × 1142 mm.

Nr. 85
Den 20. August 1920. Jeg saa en Ellefant med en Rytter paa i et fremmed Land. 217 × 277 mm.

Nr. 86
Den 25. August 1920. Jeg seer endnu Fanger som sidde indesperret ved Natsion, jeg seer hvor di er omtegnet med Piktraade. 433 × 654 mm.

Nr. 87
Den 21. August 1920. Denne Fisk saa jeg med et Døhove i Munden i et stort Hav. 328 × 417 mm.

Nr. 88 Se s. 98

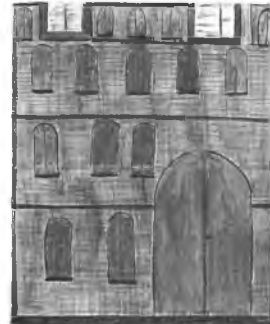

Nr. 89
Den 3. November 1920. Dette Skib bliver min Broder sejlt paa intil Brunsnes Bro. 352 × 818 mm.

Nr. 90 Se s. 99

Nr. 91
Den 3. Januar 1921. Saadanne Bilskibe vil der komme paa Skinnerne og hente Befolkningen naar krigen kommer. 328 × 417 mm.

Nr. 92
Den 4. Januar 1921. Dette Syn saa jeg i Jerusalem der var alt Træluge i Huset. Jeg saa Slange og Befolkningen. Dette Syn saa jeg i Jerusalem. 813 × 340 mm.

Nr. 93 Se s. 100

Nr. 94
Den 17. Juni 1921. Dette Dyr saa jeg i et fremmed Land, Stemmen sagde, at det var et Vilsvin og var i Villesonville i Kalifornien. Og det levede af de smaa dyr. 263 × 409 mm.

Nr. 94
Den 17. Juli. Jeg seer dette Fængsel som min Broder opholder sig i, og udenfor staar Opsynsmanden og tage imod dem, og udenfor i Bjærgene seer jeg Löverne. 339 × 1605 mm.

Nr. 95

Den 26. Juli. Jeg saa vort Hus og vor Have, og der skal Offisererne begraves, naar krigen kommer, sagde Herren. 635 × 419 mm.

Nr. 96

Jeg seer mange Telte om ved vor Skov, naar krigen kommer her. 416 × 326 mm.

Nr. 97

Den 23. August 1921. Jeg saa Kongen over di mørke Rase, han vil komme og binde sit vilde Dyr ved et Træ ved Nørreport. 278 × 218 mm.

Nr. 100

Den 22. September 1921. Dette Syn saa jeg i Jeriko, den Mand seer det samme Syn som jeg, hvor alt brender paa Angel Side, naar krigen raser. 343 × 1403 mm.

Nr. 101-104 Se s. 101-105

Nr. 105

Den 1. Juni 1922. Denne Natsion saa jeg mange af i Syne. Di kommer til Sjælland naar krigen kommer. 329 × 420 mm.

Nr. 106-107 Se s. 106-107

Nr. 108-109 Se s. 116-119

[Uden nummer]

Den 29. Mars 1920 saa jeg 2 Røvere her, og Stemmen sagde der kommer et Røverkup paa 50 Mand og drage ud alle Veine. 178 × 229 mm.

[Uden nummer]

1921. Dette Dyr opholdt sig hvor min Broder er. 209 × 327 mm.

[Uden nummer]

Disse Folk var nøgne og haude hvidt krøllere Haar.

NOTER

Noter til Introduktion s. 7-28

- 1 Tegning nr. 61 skildrer åbenbaringen fra 9. september 1918 med påbuddet om at aflevere tegningerne til et museum. I protokol I s. 88 er synet beskrevet i ord.
- 2 Niels Christian Hvidt: *Mirakler. Møder mellem himmel og jord*. København 2002, s. 252 ff.
- 3 M. Michelsen: »Sundhedstilstanden under halvsulten«. I: Ingeborg Thomsen og Svend Thorsen: *De fire onde Aar. Dagligt Liv i Sønderjylland under Verdenskrigen*. København 1933, s. 96 f.
- 4 Svend Falkner Sørensen: *Faneflugt?* Aabenraa 1989, s. 25 og N.H. Kragh-Nielsen: *Sønderjyder i den store krig*. Aabenraa 1993, s. 40 f.
- 5 Nils Arne Sørensen: »Den Store Krig set nedefra – et faghistorisk efterskrift«. I: Inge Borup (udg.): *Og det kalder man at være civiliseret*. Odense 1998, s. 192.
- 6 Inge Adriansen og Henrik Fangel: *Krigens hverdag 1914-18*. Aabenraa 1884, s. 33 f.
- 7 Niels Jørn Jensen (udg.): *Nyt fra Vestfronten. Marine Jensen og sønners breve fra 1. Verdenskrig*. Odense 1998.
- 8 Inge Adriansen og Magda Nyberg: »Bibelhistorie på sundvedsmål. Lærer Johannes Iversen fra Iller og hans bibelhistoriske fortællinger på dialekt.« I: *Fra Broagerland VIII*. Gråsten 1994, s. 101-118.
- 9 Digtet er skrevet af Jørgen Gamborg (1879-1915) og findes i Samlingen af Mindeblade 1914-1918, litra G i Landsarkivet for Sønderjylland.
- 10 Blandt de nyere brevudgivelser kan nævnes Anette Østergaard Schultz (udg.): *Mellem Fjelstrup og fronten. Inger og Jørgen Friis – breve 1915-18*. Aabenraa 1996, Inge Borup (udg.): *Og det kalder man at være civiliseret. Hans Lorenzens dagbog fra 1. verdenskrig*. Odense 1998 og Niels Jørn Jensen (udg.): *Nyt fra Vestfronten. Marine Jensen og sønners breve fra 1. Verdenskrig*. Odense 1998.
- 11 Personregister, døde, Broager 1917. Landsarkivet for Sønderjylland.
- 12 Egon Bauer: »En sten til fire brødre«. I: *Broagerland IX*, 1996, s. 49-66. Usigneret avisartikel: »Fire Brødre, der faldt i krigen«. I: *Flensborg Avis* den 9. 11. 1929 (også gengivet i Broagerland IX, 1996, s. 67-71).
- 13 Betegnelsen »tanks« for panserkøretøjer skyldes, at englænderne i hemmelighed sendte de første panservogne til fronten i store kasser med påskriften »tanks«, dvs. tanke til vand eller brændstof.
- 14 *Sønderjyden Mikael Steffensen. En af de faldne. Minder og Breve*. Udgivne af Jes Sarup og Valdemar Rørdam. København 1919, s. 64-69.
- 15 To i samtiden meget udbredte litterære værker, der bygger på autentiske oplevelser, er Erich Erichsen: *Den tavse Dansker*. København 1917, udgivet i 24 oplag, og Morten Kamphøven: *Det slesvigske Regiment*. København 1919.
- 16 Hereward Carrington: *Psykiske Fænomener i Krigen*. København 1920. Oliver Lodge: *Raymond*. København 1918.
- 17 Peter Beck: *Dansk dreng i Sundeved*. Aabenraa 1973, s. 125.
- 18 Bladet er gennemgået i perioden 1900-1920.
- 19 Samtale med Christian Hansen i Broager 25. marts 1999.
- 20 Udateret brevudkast skrevet af Dorothea Gørrigsen og indlagt i den ene af protokollerne.
- 21 Dateret Sundquistsgade, Sønderborg 29. januar 1962.
- 22 J.P. Damtoft: »Mindehøjen ved Broager kirke«. I: *Broagerland VIII*, 1994, s. 42-47.
- 23 Sygehusets arkiv er i Landsarkivet for Sønderjylland, men indlæggelsesprotokoller findes først fra 1925 og patientjournaler fra 1949.
- 24 Samtale med Johannes Nielsen i Risskov 12. maj 1998.

Noter til Maria Gørrigsens Syner og Åbenbaringer i tekster s. 29-79

- 1 N.F.S. Grundtvig: »Kimer, I klokker«, strofe 2.
- 2 Rettet fra: snart om et Aar.
- 3 Rettet fra: snart om et Aar.
- 4 De første linjer efter Søren Jonæson: »I døden Jesus blunde«.
- 5 H.A. Brorson: »Kom, Hjerte, tag dit regnebræt«.
- 6 Retter fra: om et Aar.
- 7 Rettet fra: snart.
- 8 Efter J. Neander: »Lover den Herre«.
- 9 Rettet fra: snart for et Aar.
- 10 Stednavnene Salem og Zion vidner om læsning af »Salmernes Bog«, 76, hvor disse steder forekommer.
- 11 Rettet af MG fra: at det snart var et Aar.
- 12 Af personregisteret, hvis oplysninger stammer fra kompagnichefen, fremgår det, at Lorenz døde klokken ni.
- 13 Jf. H.A. Brorson; »Herlighedens Gud«.
- 14 Dansk gendigtning af J. Neanders lovsang: »Lover den Herre«.
- 15 B.S. Ingemann: »Nu ringer alle klokker mod sky«, strofe 2 og 5.
- 16 Jf. Ambrosius Stub: »Hvad vindes ved verdens vidtløftige hav« eller »Livet som en sejlads«.
- 17 Stille er delvis overstreget.
- 18 Der hentydes her til Kresten Andresen fra Ullerup, der blev savnet ved Somme 8.8.1916. Hans familie har antageligt i 1918 fået endelig bekræftelse på, at han var død.
- 19 Revolutionen i Tyskland brød ud den 9. november og blev efterfulgt af våbenstilstand den 11. november og dermed afsluttedes alle krigshandlinger.
- 20 I den tyske rigsdag havde repræsentanten for de dansksindede nordslesvigere, rigsdagsmand H.P. Hanssen, rejst ønsket om at få det nordslesvigske spørgsmål inddraget, når den kommende fredskonference skulle drøfte en nyordning af Tysklands grænser. I den danske bevægelse i Nordslesvig blev muligheden for at blive indlemmet i Danmark diskuteret meget livligt i denne tid.
- 21 Den amerikanske præsident Woodrow Wilson. Våbenstilstanden byggede på et fredsprogram på 14 punkter, der var udformet af Wilson. Heri indgik bl.a. det princip om 'folkenes selvbestemmelsesret', som blev afgørende for, at det nordslesvigske spørgsmål blev inddraget på fredskonferencen.
- 22 Jf. 4. vers af Sv. Grundtvig: »Det var en lørdag aften«: »Men du kom ej til kirken og ej i kirken ind, .../ for du har få't en anden kær og slaget mig af sind«.
- 23 Zebaot, hærskarernes Jahve, om Gud i spidsen for israeliternes hær.
- 24 Efter B.S. Ingemann: »I alle de riger og lande«.
- 25 Jf. dansk oversættelse af Clausnitzer: »Søde Jesus, vi er her«.
- 26 Jf. Søren Jonæson: »I døden Jesu blunded«, strofe 1 og 3.
- 27 Jf. C.J. Brandt: »Aleneste Gud i Himmerig«.
- 28 Carl Ploug: »Nattens dæmrende tåger«.
- 29 Paa ... drager, er overstreget.
- 30 Jf. B. Paludan-Müller: »Almagts Gud, velsignet vær!«.
- 31 Ambrosius Stub: »Hvad vindes på verdens vidtløftige hav« eller »Livet som en sejlads«.
- 32 Rettet fra: i.
- 33 Jf. H.A. Brorson: »Herlighedens Gud«.
- 34 De to første strofer af C.J. Boye: »Dybt hælder året i sin gang«.
- 35 De græske beboere i Ionien (den tyrkiske vestkyst) blev fjernet i 1923.
- 36 Antagelig fejlskrivning for 9. Januar.
- 37 Mindehøjen for de faldne på Broager Kirkegård, som blev indviet 17. nov. 1922, og kort tid efter blev Maria alvorligt syg og kom på hospital.
- 38 Mindestenen over Lorenz er måske hentet på hans fødehjem, som det var tilfældet med en række af mindestenene. Opsætningen af en mindesten over savnede såvel som døde var for mange efterladte til de savnede et udtryk for, at håbet om et gensyn var opgivet. Derfor var det en svær beslutning at acceptere rejsning af en mindesten, og ligeså svært var det fravælge denne hæder til den savnede.

KILDER OG LITTERATUR

UTRYKTE KILDER

LANDSARKIVET FOR SØNDERJYLLAND

Samlingen af Mindeblade 1914-1918.

Litra G

Broager Præstearkiv

Fødsels- og dødsregistre fra 1800- og 1900-tallet

Sygehuse 1840-

Sønderborg Amts Sygehus, 1922.

O.D. Schacks personarkiv

Materiale vedr. opførelsen af Mindeparken i Århus

MUSEET PÅ SØNDERBORG SLOT

Historisk Arkiv

Museumssag 198x000: Maria Gørrigsens tegninger og protokoller.

Museumssag 198x001: Brev fra pastor emer. J.P.Kr. Skjoldborg, 29. januar 1962.

Museumssag 198x002: Udateret brevudkast skrevet af Dorothea Gørrigsen, ant. 1947.

Museumssag 198x003: Undersøgelser vedr. Maria Gørrigsen. Heri Samtale med Johannes Nielsen, Museet på Psykiatrisk Hospital i Århus, Risskov 12. maj 1998. Samtale med Christian Hansen i Broager 25. marts 1999.

LITTERATUR

Adriansen, Inge og Henrik Fangel: *Krigens hverdag 1914-18. Træk af dagliglivet i Nordslesvig under Første Verdenskrig.* Aabenraa 1984.

Adriansen, Inge og Magda Nyberg: »Bibelhistorie på sundevedsmål. Lærer Johannes Iversen fra Iller og hans bibelhistoriske fortællinger på dialekt.« I: *Broagerland VIII.* Gråsten 1994, s. 101-118.

Bauer, Egon: »En sten til fire brødre.« I: *Broagerland IX,* 1996, s. 49-66.

Bibelen. Den autoriserede oversættelse fra 1992.

Beck, Peter: *Dansk dreng i Sundeved.* Aabenraa 1973.

Borup, Inge (udg.): *Og det kalder man at være civiliseret. Hans Lorenzens dagbog fra 1. verdenskrig.* Efterskrift af Nils Arne Sørensen. Odense 1998.

Carrington, Hereward: *Psykiske Fænomener i Krigen.* København 1920.

Cork, Richard: *A Bitter Truth. Avant-Garde Art and the Great War.* New Haven and London 1994.

Damtoft, J.P.: »Mindehøjen ved Broager kirke.« I: *Broagerland VIII,* 1994, s. 42-47.

Hvidt, Niels Christian: *Mirakler. Møder mellem himmel og jord.* København 2002.

Jensen, Niels Jørn (udg.): *Nyt fra Vestfronten. Marine Jensen og sønners breve fra 1. Verdenskrig.* Odense 1998. Historisk indledning ved Steffen Heiberg.

Jørgensen, J.: »Krigens Indflydelse på Menighedslivet.« I: Ingeborg Thomsen og Svend Thorsen: *De fire onde Aar. Dagligt Liv i Sønderjylland under Verdenskrigen.* København 1933, s. 46-63.

Kollerød, Ole Pedersen: *Min Historie. Udgravet af Else Margrethe Ransy.* København. 1987

Kragh-Nielsen, N.H.: *Sønderjyder i den store krig.* Aabenraa 1993.

Lodge, Oliver: *Raymond.* København 1918.

Michelsen, Mads: »Sundhedstilstanden under halvsulten.« I: Ingeborg Thomsen og Svend Thorsen: *De fire onde Aar. Dagligt Liv*

i Sønderjylland under Verdenskrigen. København 1933, s. 92-97.

Rhydén, Vassula: *Min Engel Daniel. Samtaler med en skytsengel.* København 2003.

Rothstein, Mikael: »Kan det overnaturlige eksistere uden at findes?« I: Dan Frederiksen og Lars Peter Jensen (red.): *Bedst af alle verdener – myter i det 21. århundrede.* København 2000, s. 179-188.

Sønderjyden Mikael Steffensen. En af de faldne. Minder og Breve. Udgivne af Jes Sarup og Valdemar Rørdam. København 1919, s. 64-69.

Usigneret: »Fire Brødre, der faldt i krigen.« I: *Flensborg Avis* den 9. II. 1929 (også gengivet i *Broagerland IX*, 1996, s. 67-71).

Schultz, Annette Østergaard: *Mellem Fjelstrup og fronten. Inger og Jørgen Friis – breve 1915-18.* Aabenraa 1996.

Sørensen, Svend Falkner: *Faneflugt?* Aabenraa 1989.

REGISTRE

Omfatter siderne 7-133.

Personnavne

Registeret omfatter ikke Maria og Lorenz Gørrigsen, da de omtales flere gange på hver side. Vorherre, Gud Fader, Guds søn, Jesus Kristus, engle og djævle er heller ikke medtaget.

Adriansen, Inge 132
Andresen, Kresten 52, 133

Bauer, Egon 132
Beck, madam 15
Beck, Peter 15, 132
Borup, Inge 132
Boye, Casper Johannes 133
Brandt, Carl Joakim 133
Brorson, Hans Adolph 24, 132-133

Carrington, Hereward 132
Clausnitzer, Tobias 133
Crestesen 37

Damtoft, J.P. 132
Dau, Holger 12
Dronning af Danmark 59
Dröifus [Dreyfus, Alfred] 55, 67

Erichsen, Erich 132
Esajas, profet 78

Fangel, Henrik 132
Frederik 7. 52
Friis, Inger og Jørgen 132

Gamborg, Jørgen 132
Georg 3. [af England] 33 120
Grundtvig, Nicolai Frederik Severin 24, 133
Grundtvig, Svend 22, 133
Gørrigsen, Andreas 9-11, 17, 21, 57, 68
Gørrigsen, Dorothea 7, 9-11, 17, 19, 21, 132
Gørrigsen, Sophie 9-11, 17, 70, 76-78, 100

Hansen, Christian 17,19, 132
Hansen, Peter 17
Hanssen, H.P. 133
Hvidt, Niels Christian 8, 132

Ingemann, Bernhard Severin 24, 133
Iversen, Johannes Friedrich 9, 27, 132

Jensen, Marine 132
Jensen, Niels Jørn 132
Jessen, Jörgen 57
Jonæsøn, Søren 133

Kamphøvener, Morten 132
Kejser, den tyske [Kejser Wilhelm II.] 11-12, 20, 30-31, 73
Koller, major 14
Kong Georg [Georg V.] 33, 120
Kongen af Asien 31
- af Danmark 46, 67, 69
- af Italien 74

- af Kina 31
- af Syrien 31
- fra Østen 74
Kragh-Nielsen, Niels H. 132
Kristensen, Hans Helmer 21-22

Lodge, Oliver 15, 132
Lodge, Raymond 15, 132

Maas, skovrider, 124

Neander, J. 133
Nielsen, Johannes 22-23, 132
Nyberg, Magda 132

Paludan-Müller, Bernhard 133
Paulsen, Bertel 7, 24
Paulus, apostel 23
Petersen, krigsdeltager 52
Ploug, Carl 133

Raben, Jens 7, 20
von Resen, kompagnifører 11
Ricard, Olfert 13
Rørdam, Valdemar 132

Sarup, Jes 132
Schultz, Anette Østergaard 132
Skjoldborg, Jens Peter Kristensen 7, 19-20, 24
Skovgaard, Joakim 20
Steffensen, Michael 13-14, 132
Stub, Ambrosius 133

Sørensen, Niels Arne 132
Sørensen, Svend Falkner 132

Thomsen, Ingeborg 132
Thorsen, Svend 132

Wilson, Woodrow 52, 133

Stednavne

Registeret indeholder konkrete steder, men ikke begreber som paradys og himmelen. Desuden medtager det folkeslag eller "Natsioner", som Maria Görriksen kalder det.

Afrika 45, 70
Amerika 53, 41
Angel 9, 22, 32, 34, 49, 52, 54, 61, 63-64, 67-68, 72, 121, 131
Apenrade, Aabenraa 55, 132
Arras 11, 13-14, 18-20, 40, 51, 66
Asien 30-32, 41, 58, 60, 120
Atlantehavet, Atlanderhav 38-40, 66
Australien 45

Badan Ø [?] 59
Berlin 11
Britannia, Britanien, britere 13-14, 63
Broager, Broaker 7, 9, 11, 15-16, 20-21, 46, 81, 132-133
Broager Kirke, Dannebrog Kirke 16, 20, 22, 32-33, 46, 63, 81, 132-133
Broagerland 9, 11, 16-17, 22, 26, 41, 132
Broager sogn 9
Brunsnes, Brunsnæs 17, 41, 54, 62, 68, 73, 75, 98, 130

Brunsnes Bro 130
Busholm 7, 9, 11, 15, 17, 19-20, 22, 102, 114-115

Cairo, Kairo 34, 50, 121, 123
Cambrai 14
Cuba, Kuba 19-20, 36-37, 39, 50, 73, 123-125

Danmark, danskere 8, 17, 59-60, 67, 113, 132-133
Danzig 50
Djævløen (v. Fransk Guyana) 19-20, 35, 41, 55, 62, 67, 121, 123
Dybbel Skanse [Dybbøl Skanse] 73
Dyppøl, Dyppelland [Dybbøl] 73, 60
Döberitz 45

Egernsund 68
Emaus 125
England, Engelskmand, Englender 13, 38-41, 54, 62-63, 75, 86, 113, 132
Eskimo 36, 124
Europa 61

Fanø 55
Finland 39, 126
Flandern 13, 15
Flensborg, Flensburg 20, 22, 47, 52, 55, 132
Flensborg Fjord 20, 22
Frankrig, Franskmand, Franzoser 52, 54, 61-62, 67, 69, 75, 113

Gilea [Galilea] 34
Grækere 76
Grønland 16

Hellige Land, det 36, 72, 125

Héninel 13
Holland 20, 31, 73

Iller 9, 11, 15, 17, 20, 27, 132
Iller Mark 9, 15, 17, 51, 53, 96
Indien, indere, indianere 56, 128-129
Ionien 133
Ismaelitter 34, 121
Israelittere 133
Italien 74

Japan, japanere, Japanesere 16, 31, 127
Jegoslaver, [Jugoslavere] 73
Jericho, Jeriko 72, 131
Jerusalem 34, 63, 69, 71, 130

Kallifornien [Californien] 130
Kappel 52, 54
Kedron 49
Kina, Kinesere 16, 31, 127
Kiron 123
Kragesand 60, 73
Københoved 9

Laolion Vyk 56

Madagaskar 15
Madaira [Madeira] 61-62
Magadonien [Makedonien] 61
Masaila, Masaile 60-62
Mellemslesvig 126
Middelhavet, Mittelländisches Meer 37, 50, 62, 71
Monchy 13-14
Muhamedanere, Mahamedanere 69

Neapel [Napoli] 78

- Negerlandene 58
 Nikkolai Kirke [ant. Nicolai Kirke i
 Flensborg] 63
 Nordafrika 15
 Norden 37, 39-40, 57, 72
 Nordslesvig, nordslesvigere 9, 36-38, 40, 52,
 54, 56, 126, 131
 Norge 35, 121
 Nyørk [New York] 61
 Nørreport [ant. Nørreport i Flensborg] 71,
 131

 Otzean, ocean 39-40

 Palastina [Palæstina] 126
 Paris 11

 Quentina, De la St., Qventina 52-53, 97

 Risskov 22, 132
 Rusland 89
 Røde Hav, det 63, 72
 Römö [Rømø] 55

 Saily 13
 Salem 43, 133
 Samoa 124
 Sinai Bjærg 33
 Sjælland 129
 Skelde 59
 Skeldevig, 73
 Slesvig 7-8, 17, 24-26, 31, 52, 54, 63-64, 67-
 69, 73, 99, 112, 121
 Smölvöl [Smøl Vold] 72
 Sorte, de 32-33, 35-36, 58, 67, 78, 112
 Sortehavet, det Sorte Hav 72, 78
 Sortehavs Öerne 75
 Stevning Nor 59
 Sundeved 15, 132
 Sydhavsöerne 39
 Syrien 31, 78
 Sønderborg, 7, 10, 12, 16, 21-22, 28, 55, 132
 Sønderborg Slot 7, 10, 12, 16, 21-22, 28, 30,
 32-33, 120
 Sønderjylland, sønderjyder 8, 20, 23-24, 26,
 63, 132

 Tyrkere, Törk 47, 76
 Tyskland, tyskere 7-9, 30, 49, 54, 64, 67, 69,
 87, 113, 125, 133
 Tønder 9

 Ullerup 52, 133

 Valenciennes 13-14
 Vestfronten 7, 9, 12, 132
 Villesonville 130

 Wancourt 13

 Zions Bjærg, Zion 43, 133

 Ægypten 30, 32, 34-35, 41, 76, 120

 Österland, Östen 74, 78
 Østfronten 12

MUSEET PÅ SØNDERBORG SLOT 2002

I året 2002 tog Museet på Sønderborg Slot fat på et nyt kapitel af sin historie. Efter at museumsinspektør Orla Madsen, Haderslev Museum, havde været konstitueret leder af museet fra maj 2001, tiltrådte museumsinspektør Peter Dragsbo, tidl. Middelfart Museum, som museumsleder 1. februar. Det første, der skulle på plads, var en langsigtet planlægning af forskning, indsamling og udstillinger, som længe havde været savnet. I efteråret vedtoges en plan for museets øvrige drift samt en specificeret forskningsplan som led i arbejdsplanen for 2002-06 til Kulturarvsstyrelsen. Et af hovedpunkterne var en langsigtet fornyelse af de permanente udstillinger begyndende med oldtidens fund set i nationalpolitisk perspektiv, *Kampen om oldtiden*, og fortsættende med nye afsnit af den permanente udstilling frem til museets 100-års jubilæum 2008.

Et længe næret ønske, som forhåbentligt kan opfyldes inden for de kommende år, er indretning af brand- og klimasikre magasiner på museets lofter, hvorved et dyrt fjernmagasin kan spares. Slots- og Ejendomsstyrelsen har bevilget 1 mio.kr. til formålet i 2004-05, og Sønderjyllands Amt har sat samme projekt på investeringsplanen.

Et nyt og professionelt IT-netværk på museet blev indviet i årets løb; det har også kostet mere end 100.000 kr. Det var kun muligt at skaffe midlerne, fordi håndværkerstillingen har været vakant i nogle måneder.

Forskellige samarbejdsprojekter

Danmark som industrisamfund er i fokus i disse år, og industrihistorien bliver et af Kulturarvsstyrelsens satsningsområder. Gennem Cathrinesminde Teglværksmuseum har Museet på Sønderborg Slot Sønderjyllands industrihistorie som sit ansvarsområde, og på denne front er der sket meget. Først kunne museet åbne den nye permanente udstilling på Cathrinesminde, Tegl i 1000 år, finansieret ved en fornem støtte fra Velux-Fonden på 1,2 mio. kr. Uden generøs støtte fra private fonde ville det i disse år ikke være muligt at forbedre faste udstillinger eller skabe nye initiativer. Udstillingen omfatter, ud over en udstilling af produkter og meget illustrative og smukt udførte modeller af teglværker til forskellige tider, en skiltet produktionsrundgang fra lergrav til udskibningsbro.

I løbet af sommeren lykkedes det så at tage fat på de siden 1992 formulerede tanker om et grænseoverskridende, decentralt industrimuseum med »feltstationer« over hele den slesvigske region fra Kongeåen til Ejderen. I et samarbejde med Kulturstiftung Schleswig-Flensburg og dens leder, Dr. Matthias Schartl, lykkedes det i efteråret at få en bevilling fra Regionsrådet (udvalget for kultur, ligestilling og sprog) på 64.000 kr. til trykning af en guide til »*Industriemuseum Slesvig/ Industriemuseum Schleswig*«. I januar 2003 er der kommet yderligere bevillinger fra Kulturarvsstyrelsen, dels 65.000 til en undersøgelse af arbejderboligernes historie

i Sønderjylland 1864-1920, dels 150.000 til videreudvikling af industrimuseet og dets feltstationer med henblik på etablering af et fast samarbejde vedrørende bevarings- og formidlingstiltag, en fælles skiltning mv. Cathrinesminde Teglværksmuseum skal være ankerpunkt på den danske side, og her er det planen at opbygge en ny permanent udstilling om sønderjysk industrihistorie, der påregnes at være færdig i 2005.

Undersøgelser og erhvervelser

Et andet grænseoverskridende samarbejde, hvortil museet har taget initiativ, er et flerleddet projekt om 1920-grænsen: *Den dansk-tyske grænse – barriere eller bro*. Her har museet indgået aftale med Institut for Grænseregionsforskning om et forskningsprojekt om de europæiske grænsedragninger efter 1. Verdenskrig, hvor der mange steder afholdtes folkeafstemninger eller var planer derom. Endvidere er der i et samarbejde mellem museer, turistorganisationer, kommuner og andre interessenter nord og syd for grænsen udviklet en idé om en »kultursti« langs den dansk-tyske grænse, som der nu søges finansiering til. Endelig har museet taget initiativ til at samle og koordinere de forskellige forslag om et grænsemuseum. Vi arbejder derfor nu på at etablere en permanent udstilling i den historiske grænsebygning fra 1956 i Kruså. Det sker i samarbejde dels med Bov Museum, dels med Kulturmiljørådet, der i flere år har fremhævet bygningens historiske værdi.

I løbet af året har museumsinspektør Inge Adriansen færdiggjort sit arbejde med *Nationale symboler i Det Danske Rige 1830-2000*, en undersøgelse af de nationale symbols historie og funktioner i kongeriget, Slesvig, Færøerne, Island og Grønland. Projektet har resulteret i en tilvækst på ca. 100 arkivkasser i Historiske Arkiv. Sideløbende hermed har Inge Adriansen i samarbejde med Det kulturhistoriske Centralregister (tidligere

i Nationalmuseet, i dag i Kulturarvsstyrelsen) fortsat en landsdækkende registrering af nationale mindesmærker, monumenter og mødesteder. Resultaterne vil foreligge dels i form af artikler, dels i form af et internet-tilgængeligt kulturmiljøregister, www.monument.dk.

2002 var også året, hvor der kom flere resultater fra det projekt om »gårdens landskab«, som museumsleder Peter Dragsbo i 1999-2001 gennemførte i samarbejde med museumsinspektør Helle Ravn, Langelands Museum. Den 2. oktober blev projektets hovedudgivelse, bogen *Jeg en gård mig bygge vil – der skal være have til*, genudgivet med støtte fra Kulturarvsstyrelsen og en række fonde. Den 30. november kunne undersøgelsen af gårde og haver på Als præsenteres i form af bogen *Taks og trempel*, udgivet af Museet på Sønderborg Slot og Historisk Samfund for Als og Sundeved.

Af andre aktiviteter kan nævnes, at museet har fortsat arbejdet med den sønderjyske skolehistorie og har udarbejdet en rapport om bevaringsværdige skolebygninger i Vojens kommune, sammen med Kulturmiljørådet. Endvidere har Inge Adriansen for Skov- og Naturstyrelsen afsluttet et flerårigt følgegrupperarbejde om modeller for planlægning i gamle bydele, in casu Solo-fabrikken i Sønderborg. I en evalueringsrapport peger hun på såvel positive som negative erfaringer fra de mange års diskussioner og forskellige former for borgerinddragelse.

Museet har i 2002 fået et stærkt øget arbejde med kulturmiljø og bevaringsinteresser i de seks kommuner på Als og Sundeved. Museet modtager her lokalplaner og nedrivningstilladelser, og er i den forbindelse gået ind i både store og små sager og har etableret et fast samarbejde med flere af de kommunale tekniske forvaltninger. Endelig har Peter Dragsbo for Kulturarvsstyrelsen udarbejdet en rapport om landbrugsbyggeri i Sønderjylland i perioden 1850-1950.

Året har også budt på spændende nyerhvervelser. Bl.a. kunne museet med støtte fra Kulturarvsstyrelsen købe en såkaldt be-

gravelsesdaler, præget i Sønderborg ved hertug Alexanders død i 1627. At udstede mindemønter af denne art er en særlig fyrstelig tradition, som også hertug Hans benyttede. Med en flot støtte på 50.000 kr. fra Fabrikant Mads Clausens Fond kunne museet købe Alfred V. Jensens maleri fra 1920 »Flaget hejses på Dybbøl« samt et spændende og provokerende værk af professor Claus Carstensen, der belyste hans opvækst i Sønderborg i 1960'erne. Desuden støttede fondsbevillingen til arbejdet med lensregnskaber fra Christian den Andens ophold i Sønderborg. Til Cathrinesminde skænkede Fabrikant Mads Clausens Fond 15.000 kr. til køb af flere malerier af Viggo Kragh-Hansen med teglværksmotiver samt trykning af en folder for teglværksmuseet.

Udstillinger og formidling

Årets store udstillingsprojekt handlede om dansk og sønderjysk identitet, begreber som har være flittigt brugt i debatten i de seneste år både på landsplan og i Sønderjylland. Museet på Sønderborg Slot valgte at igangsætte en flerleddet kampagne. Først blev der udvalgt 100 af de cirka 500 bidrag, der var indkommet i 2001 til Nationalmuseet og dagbladet Politikens konkurrence om *Mit Danmark*. Særudstillingen *Danmarksbilleder* åbnede på Sønderborg Slot 24. maj, og her blev for første gang vist et bredt udvalg af de mange forskellige opfattelser af det typisk danske. Ved åbningen talte redaktør Tøger Seidenfaden fra Politiken og Sønderjysk Pigekor underholdt. Bagefter inviterede museet en række markante sønderjyder og tilflyttere til at give deres bud på det typisk sønderjyske ved at pege på karakteristiske ting, personer, bygninger, landskaber osv. De blev præsenteret den 20. juni, og ved samme lejlighed udskrev museet en offentlig konkurrence om de bedste *Sønderjyllandsbilleder*. Initiativet, der blev rundhåndet sponsoreret af Sydbank og JydskeVestkysten, blev en stor succes. Der indkom mange gode og spændende

bidrag. Vinderne blev præsenteret 12. september ved en festlig aften med bl.a. sønderjyske sange af kvartetten Vos-Pigerne. Som logo for *Danmarksbilleder – Sønderjyllandsbilleder* valgtes et værk med sønderjyske ikoner af Haderslev-kunstneren Lillian Martinusen, der sammen med flere andre eksempler på nutidig kunst med brug af nationale myter blev indkøbt for en bevilling fra Kulturarvsstyrelsen. Hele forløbet har givet museet ny viden og et værdifuldt materiale omkring det altid aktuelle tema national og regional identitet.

I foråret præsenterede museet en række spændende særudstillinger, heriblandt *Stærke kvinder* – en præsentation af en række flygtningeskæbner, indsamlet af etnolog og projektleder ved Red Barnet, Charlotte Bøgh, hvortil museet supplerede med en række gribende sønderjyske kvindeskæbner. Samtidig vist udstillingen *Embroidery Mail*, hvor to kvinder – en dansker og en amerikaner – viste resultatet af flere års korrespondance i form af små broderier i enestående fantasifuld variation. I december 2002 blev der inden for en uge åbnet tre udstillinger: *Netmasker*, en præsentation af moderne dansk strik, en særudstilling af *Sven Havsteen-Mikkelsen* litografier, udlånt fra Museerne i Ærøskøbing kommune, samt udstillingen *Røde faner og socialistiske skrifter*, der viste en fornem gave til museet, bestående af indholdet af et af Danmarks ældste arbejderbiblioteker, oprettet o. 1910 i arbejderbevægelsens forsamlingsbygning i Bjerggade.

Traditionen tro har museet også gennemført en lang række andre former for formidling. På museets fødselsdag 8. marts var der rundvisninger i magasinerne, orgelkoncert, børnerum samt indsamling af genstande fra de sidste 50 år. I den første uge af sommerferien afholdt museet igen en række magasin-omvisninger, byvandring samt vaske- og tekstildemonstrationer. Ligeledes har der i årets løb været byvandring og museums-omvisninger for JydskeVestkystens læsere, og der var hver gang fuldt hus. Sommeren igennem har der også været afholdt 11 koncerter på Dronning Dorotheas orgel (støttet af Amtsmu-

sikrådet og Sønderborg kommune). Af andre musikbegivenheder kan bl.a. nævnes en operaaften med italienske stykker 26. oktober. Endelig var der 16. august den årlige kulturnat, hvor museet bøde på korsang, kammermusik, orgelkoncert og magasinvandring. Ved midnat kunne børn og andre modige sjæle opleve 'åndernes time' med fortællere flere steder i slottet.

En ekstraordinær begivenhed var afholdelsen af mødet for EUs miljøministre på Sønderborg Slot i dagene 19.-21.7. Det mægtige arrangement med indretning af både forhandlingsrum og middagsborde i Riddersalen satte museets evne til at forestå store arrangementer på en afgørende prøve, som museet iflg. miljøministeren og hans folk bestod med glans. I det hele taget har Sønderborg Slot i stigende grad en rolle som ramme om mange slags arrangementer og udstillinger udefra: Kunstudstillinger, husflidsweekend, koncerter, møder, foredrag, seminarer, film- og tv-optagelser mv.

Årets besøgstal

Besøgstallet på Slottet endte, som i det foregående år, på 49.000. Årets besøgstal på Cathrinesminde var 12.000, på udstillingerne i Dybbøl Mølle 20.500, mens det på Augustenborg Slot anslås til 6.000, idet der er gratis adgang til miniudstillingen. Det vil sige, at vi har haft knap 90.000 besøgende. Det er glædeligt, at mange af de besøgende er skoler og børnehaver. Som museets brugere bør også medregnes de mange hundrede privatpersoner, kolleger, elever, studerende, forskere, mediefolk mv., der hvert år ringer og skriver med ønske om oplysninger om udstillinger og samlinger, Sønderjyllands og Sønderborgs historie – samt de flere tusinde tilhørere til foredrag og byvandring udført af museets medarbejdere.

Peter Dragsbo, museumsleder

HISTORISK SAMFUND FOR ALS OG SUNDEVED 2002

Det har været et godt år for foreningen. Medlemmerne har fået en række gode tilbud og har benyttet sig flittigt af dem, og foreningen er i fornyet fremgang. Man får fire hovedtilbud for medlemsskabet:

1. Foredrag
2. Udflugter
3. Gratis adgang til Sønderborg Slot, Museum for Sønderjyllands historie
4. Sidst, men ikke mindst modtager medlemmerne den årbog, som foreningen udgiver i fællesskab med Sønderborg Slot.

Foredrag har vi haft fem af i årets løb, dels Peter Dragsbos foredrag ved sidste generalforsamling om slesvigske gårde, dels tre foredrag i løbet af efteråret om byggeskik og havekultur i Sønderjylland og især på Als og Sundeved. Endelig var der endnu et velbesøgt foredrag af Thorsten Lindhe i foråret 2002 om *Sikringsstilling Nord*, hvori der blev lagt op til den ene af årets udflugter. Vi takker Folkeuniversitetet for et fint samarbejde omkring foredragene.

Der har været to veltilrettelagte udflugter, først til de mange rester af *Sikringsstilling Nord*, der blev anlagt tværs over Sønderjylland under Første Verdenskrig. Turen var tilrettelagt af Christian Fægteborg og Carsten Müller. Deltagerne blev forsynet med et fyldigt materiale, udarbejdet af Chr. Fægteborg udarbejdet. Herigennem fik disse et fint, historisk overblik og en god forståelse af sikringsstillingens indplacering i terrænet. Thorsten Linde, som tilsluttede sig selskabet i Skovbykrydset,

viste sig at være en myndig, begejstret og glimrende fortæller. Han formåede at få selv deltagere, der havde rundet de 80 år, med på vandreturene og fortalte i detaljer om batterierne ved Skovby, Hoptrup, Årø sund, Pothøj og Strandelhjørn.

I bussen blev der også fortalt om et par af de kirker, man passerede: Julekirken på Aarø sammenholdt med Øsby kirke. Endvidere den meget interessante Starup kirke. På hjemturen fortalte Carsten Müller indgående om Hærvejen – specielt Immervad Bro, hvor man gjorde holdt, og om Hærulf-stenen, den ene af Sønderjyllands to runestene.

Heldagsturen gik til den nordlige del af Sønderjylland og var tilrettelagt af Erik Manthei Nielsen, Ole Andersen og Carsten Müller. Da vores historie består af meget andet end krige, valgte vi denne gang at se nærmere på en domkirke, en herregård og en højskole. Der blev således aflagt besøg i Haderslev Domkirke, på herregården Sønderkov samt Askov Højskole, og hjemturen gik over Hærvejen. Pladsen tillader ikke, at heldagsudflugten beskrives i detaljer, men der var lagt et stort arbejde i tilrettelæggelsen, og jeg takker de bestyrelsesmedlemmer, der påtager sig arbejdet med at planlægge, prøvekøre og forestå udflugterne, som mange medlemmer værdsætter.

Omkring 1. december udkom vores årbog, *Taks og Trempele*, om alsiske gårde og haver, skrevet af Peter Dragsbo og Helle Ravn fra Langelands Museum. Det er imponerende, at Dragsbo kun 10 måneder efter tiltrædelsen som museumsleder har kunnet præstere dette arbejde. Det er en informativ og velillustreret bog, som vi er glade over at indlemme i vores årbogsserie. De to sidste år har vore udgivelser behandlet temaer på Als, derfor

har denne bog Sundeved som udgangspunkt og forener teologi, kvindehistorie og krigshistorie.

På grund af den gode årbog har vi mange medlemmer uden for Als og Sundeved, ja også uden for Sønderjylland. De har ikke mulighed for at benytte udflugterne og de øvrige tilbud, men er medlemmer alene på grund af årbogen. Denne bog er ikke er en pose blandede bolcher med historier om dette og hint, men omhandler altid et afgrænset tema. Man hører i disse år mange beklagelser fra historiske foreninger over nedgang i medlems-tal. Denne klagesang synger vi ikke med på. Takket være de indlysende fordele ved medlemskabet og et energisk arbejde fra bestyrelsen, fra forretningsføreren og museets personale er Historisk Samfund for Als og Sundeved i medlemsfremgang. Ved udgangen af 2002 havde vi omkring 1100 medlemmer, og det er flot for en forening som vores. Tak til alle, som har muliggjort dette.

Vi befinder os jo i en særlig niche. Vi er hverken en lokal forening på sogneplan som de talrige lokalhistoriske arkivforeninger, der blot omfatter et sogn eller en kommune. Vi er heller ikke en regional forening som f.eks. Historisk Samfund for Sønderjylland. Vort virkeområde er det gamle Sønderborg amt, bestående af seks kommuner og et provsti. Med de planer om kommunesammenlægning, som vi kan læse om i aviserne, vil vi nok om et par år være den historiske forening for den nye Alssund-kommune. Det er jo ikke så ringe endda. Men uanset hvordan disse planer går, så har foreningen et naturligt afgrænset geografisk område at virke i, og dette område er tillige en spændende historisk arbejdsmark.

Lorenz Christensen, formand

1 of 67123 20 (MUS)

